

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Jó éjszakát, Ocskay brigadéros . . .

Budapest, február 14.

(v.) Amióta édes apámat temették, nem sirtam úgy, mint ma este. Te rikattál meg, Herczeg Ferenc. Hadverő Ocskaydat elkísértem diadalmain, szerelmén, szörnyűséges tévedéseim keresztül egészen a vérpadi, amely megváltotta gyalázatától. Férfi vagyok s nem puha szív az, amely bennem dobog. Férfi vagyok, akiben a lelket acélosá edzette az élet temérdek tusája. És meg tudtál mégis rikálni. Sőt még most is, hogy már kipárolgott belőlem az a mámor, amelybe a te költészeted beleragadt, s hogy a hideg éjszakában a színházról idesiettem íróasztalom mellé, még most is remeg szememben a könny és kezemben a penna. Olyan vagyok, mint a tovaszáguldott vihar után is még egyre zugó és reszkető erdő. Zivatart bocsátottál keresztül az én lelkemen; s noha már elmúlt a fürgeteg, a gyönyörűség és a borzadás még egyre tart egész valómban.

Publikumod voltam ma este: egy sejt az ezerszemű Cézár testében. Elmentem, hogy magamban igazságot tegyek köztéd és vádlóid között. Birónak indultam s rabul tértem vissza: rabjaul a te hatalmas költészeted hatalmas igazságának. Meg vagyok magammal elégedve. Jó publikum voltam. Szakasztott olyan, amilyent a te prológusod kíván. Az én szívbem zajlott le a zindarab, nem ott a deszkákon. A színpadon csak azt mondták, mimelték, zokogták és kacagták, ami az én lelkem legmélyén vagynak, indulatnak, lelkesedésnek, irtózatnak, szeretetnek és ideálnak képeiben lapangott. Akik megérteni akartak téged, azokról most már tudom, hogy félre kellett tégedet érteniük. A te Ocskaydat érezni kell, mert ebben a darabban nem a hideg ész, hanem a forró szív itélkezik. Amit én gyűlölök, azt te megbélyegzed; amit én szeretek, azt te felmagasztalod;

amit áhitok, annak te megmutatod pompázatos fenségét; amitől én irtózom, arra te ráuszítod a bosszualló végzetnek hőhérpallósát. Csupa szinarany igazság ez a darab; a szívnek örök igazsága, a magyar szívnek magyar igazsága.

A lelki szatócok megtapogatták ezt az igazságot; hideg szemmel szeplőt kerestek rajta, s kárörvendve kiáltozták, hogy mégis csak van makula rajta, amikor észrevették ezen a tündöklő igazságon egy homályos pontocskát. Pedig törpe lelküknek odavetített árnyéka volt csak ez a pontocská. És mérleget is vittek magukkal, hogy megmériék, teljes-e a te igazságod. Görnyedve és izzadva emelték bele a serpenyőbe azt az igazságot s aztán hűledezve nézték, mint zuzódik porrá az a hitvány kalmárszerszám az örök igazságnak, a magyar igazságnak sziklányi sulya alatt. S rémületükben elsüvöltözték magukat, hogy hazatérülök, mert inzultálok Rákóczy emlékére. Hej, ha feltámadna Rákóczy Ferenc, milyen szilajul csapna az ő kemény keze a fogadtalan prókátorok közé.

A hazaszeretnek négyfelvonásos himnusza: — ez a te darabod. A brigadéros: tüzes villám, amely gyújtja és hasogatja a magyar nemzetet élőködő, a magyar szabadság vesztére törő idegen hatalmat. Hőhérokra vadászó hős, népe bánatán szomorkodó fantasztá, hazája gyalázatát irtalmatlanul megbosszuló istenostora: ilyenül lép fel a darab elején a brigadéros. Kacagányos kurucai egytől-egytől félistenek, mámorosak a dicsőségtől, lángolnak a hazaszeretettől, senkitől nem rettegők, a nemzet szabadságáért még a poklokkal is szembeszállók. Büszkék, mintha egy-egy király volna mindenik; pedig toprongyosak, mint az utszéi koldusok. Szomjuhozak a szabadságot, imádják a hazát. Azt a szomjuságukat az ellenség vérvével oltják, s a templom, ahol ezt az imádatukat teljesítik, a csatatér. Ebben a templomban a főpap

a daliás hadvezér, az orgonaszó az ágyuk zengése, a karének az elesettek halálhőrgése s a győzők örömrádala. Mit akar az idegen ezen a földön? Mi jögon gyalazza meg becsületünket? Mi jögon nyomorítja meg szabadságunkat? Mi jögon csufolódik egy boldogtalan nemzet könnyein? Mi jögon hurcolja vérpadra a hazájuk sorsán kétségbeesőket? Rabláncot fűzni egy egész nemzetre, hagyján. De arculpökni a bilincsbe vert rabot, kegyetlen és cudar gyávaság. Égesse meg a tűz ezeket a kegyetleneket. Verje meg az Isten ezeket a cudarokat. És nyelje el a pokol ezeket a gyávákat. Te pedig, Ocskay brigadéros, fordasd szabályadat, onts halált, légy a megtépett magyar lobogónak, az elrablott magyar szabadságnak, a meggyalázott magyar becsületnek bosszuló angyala! S vak tárogatós te, kuporodj le a kuruc táborban a kacagányos oroszlanok közé s fujd el nekik azt a dalt, azt a fájdalmas és lelkesítő dalt, az elvérző szabadságnak utolsó riadóját, amelynek hangjaiban ott zokog egy egész nemzet mélységes bánata, azt az elégiát, amelynek panaszában mintha a pokol minden kárhozott lelkének minden fájdalma búgna. S aztán, ha kisírta magát a bánat ebben a csodás dalban, hadd váltson hangot a tárogató s hadd hirdesse vad ujjongás a nemzetnek saját magába vetett reményét, a kesergő szívek felriadását, a szilaj dacot, amely isten-ítéletre hívja ki a zsarnokságot, az idegen hatalom lelketlen pöffeszkedését, isten-ítéletre, végső tusára, megváltást, vagy pusztulást hozó viadalra az édes szabadság szent nevében.

És szól még egyszer a tárogató. Szól régi hitszögő kurucoknak — a labanctáborban. Zokog és lelkesít, mint egykoron. Ugyanaz a dal, ugyanaz a vak muzsikás, ugyanazok a hallgatók. De a lélek megváltozott a hallgatásban. Egykor lelkesültek, most szégyenkeznek. Egykor hittek mindenben, most saját

T A R C A.

Irgalom.

Fényes világ! A boldognak be szép vagy,
S a szenvedőnek mily szörnyen setét!
Tegyük hát szebbé, vagy csak türhetőbbé
Az éhezők, az árvák életét.
Ha könnynek már kell lenni a világon,
Szárítsuk azt föl! Mert ki tudja? Tán
Van Isten mégis, aki látja miudetz,
S jutalmaz érte a halál után.

Lehet —: ha majd bál, színház, drága termék
Világa széthull s egy keskeny halom,
Egy szűk koporsó egyetlen világunk:
Lágy párna lesz ott lenn az irgalom!
Talan a lélek, mely kiszáll a sírból,
Az Úristent könnyebben leli föl,
Ha mécsesé válik minden letörölt köny,
S a mindenségén végig tündököll!

Sok gazdag tán szív nélkül születik!
Mért oly hideg, mint pénze? Ó pedig
Kitől fakadjon vígás és segély,
Ha tőle nem? Hisz oly bőségben él,
Hogy asztalának dús fölöslegén
Lakmározhatnék egy tábor szegény!

Rakott tál mellől egyszer állna fel,
Megnézni, künn mily árva esdekel?
Ki az, akit lök, rugdos a lakáj?

Csak egyszer látná, mily szörnyű a száj,
Mely éhtől, fagytól elkékülve kér,
És összes vágya egy falat kenyér
— Ha száraz is — meg az a csontdarab,
Amit a kedvéne, elpuhult agár,
Mely a szobákban büszkén ki s be jár,
Nagyúrilag, kelletlenül harap!
Csak egyszer lökné félre a garázda
Cselédet s vinné a szegényt a házba,
Mondván, amíg részvétnék könyje kél
Sivár szemében: Nos, Lázár, egyéll!

Legyen megáldva, aki felsohajt ott,
Ahol nyomort lát! Koldusok barátja,
Mert rongyok közt is csak az embert látja,
Az ember testét, amit Isten alkot.
Az ember testét, mely veszélyben retteg,
Ehezve: sorvad, ütlegelve: fáj,
Amelybe Isten egyforma szívet tett,
Hordozza bár rongy-gyűjtő, vagy király!

Legyetek áldottak kogyes ifjak, vének,
Kik kenyeret adtak az éhes szegénynek!
Segítő kezekkel hozzá lehajoltok,
Hogy a legbúsabb is legyen egyszer boldog!
Áldott, aki sírók szemé-pillájáról
Leveszi a könnyet! Ha órája zárul:
Ez a ragyogó csöpp kíséri az égbe,
Jótékony perekért örök üdvösségbe!

Ábrányi Emil.

Szivecske.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Thury Zoltán.

Az istállóban kornyadozott a tehén. Ezt úgy kell érteni, hogy valószínűleg a gyomrával volt valami baja. Bánatosan nézett a szénára s aztán belefejt, de nem nyult hozzá. Azonközben szomoruan bögött, de mintha már nem lett volna képes arra, hogy elég értelmesen fejjeze ki magát, a hangja nagy szuszogásba fulladt, mint az asztmás emberé. Ha fölállott, remegtek a sovány lábai alatta s csak lehevert megint a szalmára. Az alom pedig rohadt volt már alatta s ahogy fészket gyurt magának benne, összepiszkolta a szép fehér szőré, amit a kisasszony a ruhakéfével tisztogatott meg azelőtt való nap, ahogy először észre lehetett venni rajta a kedvetlenséget. Az öreg tehénko tudniillik a kisasszonyé volt. Nagy pajtában lakott, amit egyedül a maga beteg párájával nem is bírt befűteni. Hosszu jászol húzódott végig mind a két falon, hat-hat karikával minden oldalon s a tuisó felén, két állatra való helyen még magas jászol is volt. Ide voltak bekötve a lovak annak idején, tovább két felül az ökrök, amik már mind kiköltöztek a pajtából, amikor a tiszteletes ur a világból kihurcolkodott. Csak a tehén maradt, mivelhogy arról nyilvánvalóan bebizonyosodott, hogy a kisasszony a maga megtakarított pénzeszközén vásárolta s mivelhogy olyan hitvány volt, hogy az ügyvéd nem tartotta érdemesnek érte a sok irkafirkát.

— Édesem — mondta a kisasszonynak és megsimogatta a haját — ha a magáé, hát csak gondozgassa.

Akkoriban se a papné, se a kisasszony nem tudott még csak egy szót se szólni. Allandóan

magukban is kételkednek. Egykor dicsőség övezte őket, most gyalázat tapad hozzájuk. Hej Ocskay, te ragyogó dalia, fennhéjázó büszkeséged mért fajult göggé, gögöd mért dagadt daccá, dacod mért tett árulóvá? Fejedelmed megcsufolt, meggyanusított, háltátlansággal fizetett hűségédért, elrabolta becsületédet? Ha megtette volna mindezt, szabad volt-e elhagynod? S ha már elszakadtál tőle, szabad volt-e ellene fordulnod? Elszakadni Rákóczytól! Nem borzadtál meg ettől a gondolattól? Rákóczy nem gyarlandó felebarátod volt neked. Ő volt a haza és a szabadság. Hátat fordítani a hazának, elrugni magától a szabadságot: Ocskay brigadéros, hogyan tehetted ezt? Tiszta hős voltál, fizetett selmává lettél. Híveid utálnak, vitézeid elhagynak, saját testvéred megátkoz, mert árulóvá lettél. A dicsőség lefoszlik rólad, lelkedet elborítja fékéllyel a gyalázat; s hóhérekre adott egyik szegény bajtársad még a bitófa alatt is szidalmakat vág a szemed közé. Siess a vérpadra, Ocskay brigadéros. Hazaáruló vagy, azzá tett megsértett büszkeséged. Pusztulj el a föld színéről, nem vagy méltó rá, hogy magyar rögöt érjen lábad s magyar levegőt szívjon be tüdőd. Hollók lakmározásnak tetemedén, szél hordja szét hamvadat, emlékedet pedig gyalázattal fogják illetni időtlen időkhöz e nemzet fiaai...

A hazát nem szabad büntetni még akkor sem, ha háladatlan. Leiketlen cudar az, aki kezét emel az édesanyja ellen. A haza pedig az édesanyjak édesanyja. Ő rendelkezik velünk és mindenünkkel. Ami senkinek se szabad, azt ő megteheti. Sebet üthet büszkeségünkön, kifozhatja szívünk kinceit, megabolhatja boldogságunkat, még a becsületünket is elveheti. Őteheti, ő egyedül, senki más. Az isten ellen fellázadhatsz, ha győzve vagy elviselni csapásait. De a hazát szeretned kell akkor is, ha áld, akkor is, ha sujt, szeretned kell nagylelkűségében is, kegytelenségében is. A hazának mindenkiel szemben igazsága van. S a hazával szemben nincs igazsága senkinek. Mert a haza a legnagyobb, a legtisztább, a legédesebb igazság.

Ez a fenséges tanítás harsog ki, Herczeg Ferenc, a te darabodból. Ezt az igazságot küldted te az én lelkembe s még most is ott röpked benne viharszárnyakon. Ezt a tanítást hiába akarja megérteni, aki át nem érzi azt. Az agyvelőn keresztül a szívbe nem talál utat ez a szinarany, színmagyar igazság. A szívből

kell annak kiindulnia, hogy eljusson az agyvelőig. Nem róstelem, hogy annyit sirtam ma este. Könnyeimet megrendült lelkemből az a nagy érzés váltotta ki, hogy a hazaszeretet minden boldogságnak a kuforrása s hogy a hazától való eltávozás halálos gyalázatot és gyalázatos halált jelent. Aki megérzi ezt a tanítást, az saját magában megújítja a korlátot nem ismerő, feltétlen, minden feloldozó hazaszeretet fogalmát. Megújítottam én is. És ekkor elapadtak könnyeim, lelkemben megszűnt a föld-rengés, szívemben a borzadást enyhe megnyugvás váltotta fel.

Hálásan köszöntelek ennyi gyönyörért és ennyi épülésért, Herczeg Ferenc.

Wlassics expozéja.

Budapest, február 14.

(Dr.) A miniszter, akinek nincs oka, mitől félnie: valamitől mégis fél. Attól fél, hogy ez a viharokban elfaradt, előkészületekben megzaklatott parlament egyszerűen átlép a kultuszterádn, mint valami árko és siet tovább, ismeretlenebb és igaztobb témák felé. Azért Wlassics be sem várja, hogy akar-e vita indulni Magyarország kulturája fölött, hanem nyomban kiáll és expozét mond, mert vitának okvetlenül lennie kell. Szégyen volna, ha a magyar parlament csak éppen udvariasságból foglalkoznék a kultuszteráccal, de röviden és sietve.

Wlassics tehát szakít a parlamenti gyakorlat s nem is most először. Nem panaszokra védekezik, nem vádakra felel, hanem mindenkit megelőzve, kifejtji a maga nagy kultur-programját, aminek jelentős részét már megvalósította, többi részét most akarja megvalósítani. Hogy ez a kultur-program egészen tisztán álljon, gondosan elválasztja tőle az egyházi és vallási kérdéseket, amikre akkor is felülhelt, ha akadtak esetleg, akik ezeket szóba hozzák. Mert ezeknek könnyebben akad bolygatójuk a törvényhozásban s ha majd bolygatják, Wlassics nem is fog adós maradni a felelettel. De amikor expozét mond, tisztán az oktatás nagy problémáját veszi rendre, mert úgy illik a miniszterhez, hogy ő erre fektessen inkább súlyt, ebben lássa inkább a magyar nemzet igazi szükségletét. S akik ma meghallgatták azt a minden részletében átgondolt, az oktatás egész mezejére kiterjedő programot, azok el fogják ismerni, hogy Wlassics a szó legnemesebb értelmében modern miniszter és

onnan irtoztatja a copfot, ahol az idők kezdete óta mindig legnagyobb biztonságban gondolta magát: az iskolából. Wlassics Magyarország legszorgalmasabb tanulója, aki ismeri és hasznosítja a külföld minden valamirevaló tanulságát s modern oktatást akar teremteni, amely az élet számára neveli, az élet feladatainak érettekké gyurja az ifjúságot. Ebből a szempontból a népiskolától a legfelsőbb iskoláig mindenütt van valami okos, egymással kontaktusban álló terve a miniszternek s mindegyik azt a célt szolgálja, hogy egészséges, komoly feladatokra rátermett, az életre nevelt ifjúság kerüljön ki a magyar oktatás modern műhelyéből.

Az expozé, melyben Wlassics programjáról beszámolt, első sorban ezt hirdeti az országnak. A modern oktatást s ennek kapcsán az életre nevelt, egészséges ifjúságot. De ez nem volna elég. Legalább Magyarországon semmi esetre sem volna elég, mert itt a magyar faj érdeke s a nemzeti szempont sem mellőzhető. A legjobb modern oktatást is el kellene cserélni gyöngébbel, ha ennek több gondja van a magyar faj érdekeire. Wlassics ez iránt sem hagyja kétségben az országot. Az ő százafelő ágazó munkáját egy koncentrikus gondolat irányozza s ez éppen az oktatás magyar tartalma, az egészséges magyar társadalom megszületésének elősegítése.

Mint az oktatás minisztere, kisebb és nagyobb alkotásaiban ezt az eszmét követi s nem is éri be annyival, hogy maga tartja szem előtt a nemzeti szempontot, hanem segítségül hívja, munkatársaknak szólítja első sorban a szülőket, de egyébként az egész magyar társadalmat is. Mindenkinek joga, mert mindenkinek érdeke, hogy a magyar ifjúság nemzeti szellemének felkeltésén, erősítésén és irányításán fáradozzék s Wlassics helyesen mondotta, hogy ezt a nehezebb irányt a kormány csak kezdeményezheti, de megvalósításához az egész nemzet munkája szükséges. Wlassics megtette és megteszi kötelességét: a magyar társadalmon a sor, hogy ennek a kötelességnek teljesítésében segítse a minisztert, kapja fel és juttassa népszerűsége az ő reformjait.

Talán az a teli kosár téma, amelyet ma Wlassics kirakott az ország asztalára, mégis meg fogja a parlament érdeklődését és tud majd a törvényhozás annyi szeretettel a magyar kulturáról is beszélni, mint valami pikáns választási incidensről.

sirtak s ha már nem teltett több könnyű tölk, vörösrre dörzsölték a szemüket a zsebkendőjükkel. Eszükben volt még a temetés, a kántus, a buszoszat, minden gyönyörű szép, úgy hogy az ember megvigasztalódik azon, hogy mennyire szerette a megboldogultat a sok ismerős. A megboldogultat, akit az isten nyugosztaljon. Még beszéltek róla egy-egy szomszédal, aki betévedt vigasztalni az itmaradottakat. — Itt pipált minden délután, ez volt a széke, hogy leülte szegény anyi éj alatt, emitt még a gyertya, amivel a pecsétnyomót szokta bekormozni, ha hivatalos írást adott ki az egyház nevében... S azon melegeben a bánatnak jött a pesti ügyvéd s olyan csúnyán licitáltak, hogy itt bizony semmi se maradt, csak a téhen.

Még a kisasszony. Az özvegy papné akkor sirt csak igazán, amikor a lányára nézett. Nem igen tudta, hogy mit csinál majd vele. Nem volt szép és rut se, hanem afféle egészen jelentéktelen falusi kisasszony. Egy kicsit álmos volt a nézése, félszegen fogta meg a munkát, hamisan dudorászott, kinőtt a szoknyájából, felnyult a magasba, de nem telt meg se a dereka, se a keble s még járni is csak úgy tudott, mint akik szegények vér dolgában, határozatlanul, szögben indulva el az egyenes útra. Nyilvánvaló volt, hogy nem igen fognak toladni utána a fiatal emberek s ha kilődül a világba, rossz dolga lesz csak úgy egyedül. — Ezzel a panaszszal sirva járta be a szomszédságot az özvegy papné, aminek aztán az lett a következtése, hogy még gyámoltalanabb színben tánt föl a leány, mint amilyen volt s ha akadt volna valami elkeseredett ekzsztencia, aki megölegette volna ilyen feleséggel, azt eljajgatta a leány mellől az anyja. — Különbösen is nyomorúságos volt ott minden. A paplak talán még siralmasabban tönkrement az idők folyamán, mint az egyéb épületek, tesszem fel a pajta, amiben a téhen lakott. Az egyik oldala mintha leült volna a földre, besüpedt az agyagos talajba. Ezen a felén a sárból

pislogott fel az utcára az ablak és pedig ferdén, mintha kancsal lenne. A másik oldal még tartotta magát, de egyáltalában nyomorúságos volt a tetőzet. A zsindeley felét elhordta a szél s aki végigment az utcán, láthatta a szűrítőkötélre aggatott fehér homlit. A padlás elejéről kitört vagy három szál deszka s vakolat már csak itt-ott volt a házon. Az udvart felverte a dudva s a sok kóró meg a dus folyondárfelek közl düledezett elő a csűr, a kukoricakas, meg az üres kocsiszin. — S az egész nagy területen csak egy állat, a Szivecske nevezetű szomorú tehen.

Persze, hogy a kisasszony keresztelte így el. Még az anyja morgott:

— Mi a nyavalyának efféle cifra név. Majd ha egyszer gyermeked lesz, hát annak mit mondasz?

A lányon nem látszott meg, hogy értené, hogy miről van szó. Meg kell adni neki, hogy ha egy kicsit ostoba volt szegény, hát őszintén volt az. Különbösen is neki a Szivecske volt jórómán az egész világa. Ha elvitte volna a fiskális, sirva kísérte volna végig a falun s mérhetetlen nagy volt az öröme, amikor kiértette a finom ur beszédéből, hogy a Szivecske itt marad. Azóta az istállóban élt. Círogatta az állatot, megcsókoltatta a két szárta között a fehér foltot, sárgarőpát lopott neki a kertből s eszelős formán melléje feküdt az alomra s a túrelmes állat szügyébe temette a fejét. Az állat megértette. Erdes nyelve végignyalta a leány arcát, hogy majd kiserkedt a színtelen, áttetsző bőr alól a vér. A papné pedig a tornácra kiabált le:

— Gyere már, te félbolond! Róza, Róza, ne vigyél a sirba azzal a téhennel.

Hogy a sirba akarna menni, az nem igen látszott meg az asszonyágon. Tenyeres-talpas nagy barna asszony volt, csak alig kezdett őszülni. A mellett jó, természetes falusi ész dolgozott a fejében s bár sopánkodott, panaszolt a lányra,

körülpislogott a világban, hogy hátha talán mégis lehetne valamit csinálni. Előbb az új papra gondolt, aki a megboldogult helyébe jött. Ez az ember azonban nem bizonyult alkalmasnak arra, hogy rudnak álljon. Ha a házassodást elmegették neki, tulságosan világius modorban tárgyalta le a kérdést. — Minek asszony, míg van másnak. — A papné megbotránkozott, hirdette is mindenfelé, hogy erre a kathedrára nem ilyen férfiú illet volna, de az alatt nem hanyagolta el a nagy munkát, hogy valakit keressen a lányá mellé.

Már úgy látszott, hogy talál is. Egy szomszéd kisbirtokos volt a jelölt, aki annak idején a második gimnáziumi osztályból megugrott s hazament gazdának. Párszor benézett az udvarra, beszélgetett a lánnyal is s nem idegenkedett tőle. Bűdös nagy eszímák voltak a lábain, nádpáléat hordott, aminek a vége sárgaréz puskatöltésbe volt dugva s durva lelkületű embernek látszott. Akiről azt is tudták, hogy szeret inni. Kinézték a jobb házakból, ő pedig házassodni akart. Talán csak mert otthon akart inni, vagy mert anélkül, hogy számot tudott volna adni magának a vágyakozásáról, családi meleg után áhított, de érezte, hogy egyedül van. Nem bánta, ha akárhivél is, csak valakivel együtt akart élni — s ez a lány jámbornak látszott. — Nem lesz baj vele. Mások is mondták s ha egy kicsit különös a természet, hát majd leszokja. Csak az ellen volt még kifogása a falusi embernek s ezt jó előre meg is mondta, hogy az öreg asszony is náluk lakják. Röviden, szabatosan fejezte ki magát, csak így: — kettő sok. — A papné azonban megizente neki, hogy ő gazdasszonynak megy valamerre, ha itt letelik az esztendeje s éppen csak akkor látogat el majd a lányához, ha szükség van egy ilyen tapasztalt öreg asszonyra. A fiatal embernek erre az izonetre büszke öröm telepedett meg az arcán és megizente az asszonynak, hogy majd benéz hozzájuk. Akkortájt történt, hogy sápadtan, re-

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 14.

Az ülés első felét még a földművelési vita foglalta el. Egyik-másik tételhez még akadt néhány szónok s kivált az a formás beszéd, melyet *Feszty Béla* az ármentesítő-társulatok dolgát tette szóvá, még érdeklődést is tudott kelteni. Egyébeként még *Bolgár Ferenc* és *Rátkay László* beszéltek vízszabályozási kérdésekről, *Boda Vilmos* *Buzáth Ferenc* és ismét *Bolgár Ferenc* a szőlészetéről, *Molnár Jenő* a telepítéséről és *Szivák Imre* a homokföld műveléséről. A miniszter minden előzőképpen válaszolt s a földművelési tárca költségvetésének tárgyalása *Darányi Ignác* ósztin megéljenzésével végződött.

A szünet után belefogott a törvényhozás a *kulturbudget* tárgyalásába, melynél *Wlassics Gyula* miniszter minden felszólalást megelőzve, hatalmas expozé mondott. Erről külön cikkben emlékezünk meg. A miniszter nagy beszéde után azonban már nem volt idő a vita folytatására s ez holnapra maradt.

A képviselőház ülése február 14-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallian Béla*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Darányi Ignác*, *Wlassics Gyula*.

A földművelésügyi költségvetés.

Feszty Béla a vízépítés tételénél kifejti hogy ha a Duna és Tisza völgyében az összes védőtölteseknek hossza 5631 kilométert tesz ki és így az együtt-tesen mentesített terület mintegy 3 és fél millió kataszteri hold, ami megfelel 3 és ¼ millió hektárnak. Ez az óriási munka a Duna völgyében 28, a Tisza völgyében pedig 42 társulat munkálkodásának az eredménye.

A Duna völgyében létesített egyik ármentesítő-társulatról akar szólni.

Ott ahol a Vág a Dunába ömlik s ahol a Nyitra és Zsitva folyók is kigyóznak. Ösödöktől fogva elt egy boldog, magyar nép, amely nagyszabású ártal-mentesítéssel és rétműveléssel foglalkozott. Ha jött is néha áríz, az, miként jött, úgy le is folyt, megtermé-kenyítve a réteket és legelőket. 1885-ben életbe lépett azonban a vízjogi törvény.

1886-ban az akkori közmunka- és közlekedés-ügyi miniszter, *Baross Gábor* ezt a keskeny, 33.000 holdnyi ártérrel bíró területet, mely a Vág torkolatánál terül el a Vág folyó felső részén már létező régebbi ármentesítési társulathoz csatolta.

Bár ekkor az ármentesítési költségek haldankint csak 1 forint 50 krajczára irányozták elő, mégis az érdekesség már ekkor érezte, hogy a gyógyszer ára igen drága lesz és itt nem a betegség fogja meg-öni a beteget, hanem az orvosság.

A Duna völgyében 28 ármentesítő-társulat van. Ezeknek egyike a vágbalparti kerekaszában 78.000 kat. hold kiterjedésű és a védőtöltesek hossza 142 kilométer. Az összes dunavölgyi társulatok között csak kettő van, amelyeknek tölteshossza ennél nagyobb. A Vágbalparti Ármentesítő-Társulat összes beruhá-zásai 4.623.000 forintra vannak felvéve, azonban a

megve jött be az anyjához az istállóból a leány s beszéd helyett előbb csak a száját tátogatta, mintha elfogott volna a lehellete.

— Anyám, a . . . nyám, Szivecske meghal.

— Ugyan.

— A leány eszelősen jajaogott.

— Meghal, meghal. Gyere csak, nézd meg.

— Ha eljön az órája, hát bizony megdög-lik — mondta a papné, de maga is bizonyos megilletődéssel indult meg az istálló felé. A téhen, lábait maga alá huzva összezugorodva didergett a szalmán, mint hogyha a hideg ráta volna.

Ahogy bejött az ajtón a leány meg az anyja, kinn hátrafordította a fejét s nagy szemével iszonyu szomoruan nézett a leányra. Közben meg-megráta egész felfuvódott otromba testét a fagy, a miben elgémberedett s zizegett alatta a szalma, ahogy remegett. A leány melléje térdelt s a nyakát ölegette és aggodalmaskodni kezdett az asszony is. Végre is most már egyebük se volt. Nagy csapás lenne, ha odalenne az ökrök, lovak, az egész gazdaság után a téhen is. Rákiabált a lányra:

— Ne számárokodj. Eredj, hozd ki a pokrócot.

A leány futva szaladt végig a burján között s aztán rohant vissza, maga után huzva a pokrócot. Ugy leterítette vele a tehenet, mintha valami nagyon beteg asszony lenne s rátapadt a szemé az állatra, míg könyörögve pusmogott neki:

— Szivecske . . . Szivecske . . .

Amikor látta, hogy az elgémberedett állat még mindig reszket, újra beszaladt a házba. Most már a maga paplanjával jött vissza s egy párnát is hozott. Az asszony csak kiabált rá, de hagyta, hogy csináljon, amit akar.

— Ilyet se láttam még. Szamárság . . .

Mindig ilyen ostobaságokat talál szí . . . No, no, mit akarsz no . . .

A lány azt akarta, hogy fölemeli majd a téhen fejét. De nem bírta. A nehéz állat egészen belefúrta magát a szalmába. Csak fél szemmel

társulat tényleges költsége, ha az igazgatási és egyéb költségeket is hozzászámítjuk, 5,740.000 forint.

Felmerülhet az a kérdés, hogy vajjon a Vág-balpart vidékén nem állott-e elő esetleg értéknövekedés az által, hogy ezek a földek ármentesítettek.

Az ottani középirtokos-osztályi kétségbeesett helyzetben van. Pénzügyi és gazdasági tekintetben nem sikerült az ármentesítés, de nem sikerült műszaki szempontból sem.

E társulatnál rendkívül mostoha viszonyok vannak és rendkívüli balesetek iorognak fenn mert itt a törvénynek minden előfeltétele a legnagyobb mértékben megvan. Kéri a törvénynek az alkalmazását a miniszteről. Segíteni kell addig, amíg nem késő. (Élénk helyeslés jöbbsfelől.)

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: *Mandel Pál* beavatott tárgyalta a Mura folyó szabályozási ügyét. Ami azt illeti, hogy az összeg nem elegendő, különösen bizonyos veszélyes szakaszoknak biztosítására, az a keret, amely a költségvetésben fel van állítva, nem zárja ki azt, hogy ott is, ahol különösen veszélyes pontok vannak, rendkívüli munkálatok is ne történjenek. *Bolgár Ferenc* azt panaszolta, hogy *Lajta-Pordányon* a töltés, sőt maga a község is veszélyeztetve van. Az ilyen part-biztosítási és szabályozási kérdésekre különös súlyt helyez, ha a folyam által egyes községek vannak veszélyeztetve.

Feszty Bélának azt feleli, hogy a helyzet teljesen szánálva nincs, mert azt ilyen rövid idő alatt nem is lehetett volna elérni. de úgy műszaki, valamint pénzügyi tekintetben teljesen igazolta a miniszteri biztos eljárása ama reményeket, amelyeket kiküldetéséhez kötött. A társulat pénzügyi helyzete végleg rendezettnek nem tekinthető. A miniszteri biztos tett is egy előterjesztést, amelynek értelmében a társulat évi megterhelése körülbelül a teher féltényire szál-lana le.

A Morva-szabályozásnál is úgy áll a dolog, hogy évek sora előtt tárgyalásokat folytattunk az osztrák kormánnyal és megállapodtunk vele abban, hogy a részletes szabályozási tervek kidolgozásáig és megállapításáig új szabályozási vagy vízhasználati művek, amennyiben azok a vizelejárás viszonyokat károsan érinthetnek, a Morva folyó dévényi szakaszán csak mindkét kormány egyetértésével és az általános tervvel összhangban létesíthetők. Az osztrák oldalán a megállapodás dacára, nem a kormány részéről, de egyes községek és érdekeltségek részéről, bizonyos föltételesek történtek. Ennek folytán az osztrák kormánynál felszólalt és semmi kétség sincs az iránt, hogy az osztrák kormány részéről megieledő előzékenység fog tapasztalni.

Rátkay László a Duna-Gőzhajózási Társulat ügyeit teszi szóvá s e téren intézkedéseket kér.

Boda Vilmos a szőlészet és borászat tételénél kifogásolja hogy az ország különböző vidékein fel-állított szőlő- és raktárak csak késpénzfizetés mellett bocsátja a szállószed-ak rendkezésére a kért anyagot. Másrészt az is szükséges, hogy a raktárak kellő mennyiségű szőlővel elláttassanak.

Bolgár Ferenc kéri a minisztert, viselje gondját a sopronmegyei szőlő rekonstrukciónak. Az ottani szorgalmat német nép bizalommal viseltetik a miniszter iránt, s dacára nagy szorgalmának sem tud boldogulni, mert a szőlőödek nehezen hozhatók rendbe.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Ha az osztrák-román határon csakugyan elő fordulnak visszásságok, akkor az osztrák kormány figyelmét fel fogjuk erre hívni.

Sopronmegye mezőgazdaságilag kifejlődött, emelkedett vidék. Igen kívánatosnak tartja tehát, hogy

pislogott ki az alomból s mintha gyöngéd szerzet- tettel bucsuznék, szeliden bököste meg a szarvával a leányt. A papné is odament. Még mindig dörögve segített a lánynak. Ketten emelintették meg a téhen fejét s leány alája csuszattatva a párnát. Aztán betakarta a paplannal a pokróc te- tejébe s letérdelve melléje, tágra nyitott szemek- kel, a lélegzetét is visszafojtva figyelte, hogy mi lesz. Közbe pusmogott, belehajolva az állat fülébe, becözögte, simogatta a szarvával.

— Szivecske, Szivecske . . . — Ujra vissza- fordult az anyjához s kérdezte is, de a feleletől remegve szólott hozzá: — Meghal, mondja, meg- hal . . .

Künn lépések hallszottak, meg egy pálcá csattogása, ahogy valaki az ösvény mellett kétfelől a körökát tördelte. Az asszony kifelé pillantott s rákiabált a lánynak:

— Kelj fel!

Az oda se hallgatott, hanem ráborult a te- hénre s rázni kezdte. Most már jajgatott: — Szi- vecske! Szivecske! — s erőszakosan akarta lábra állítani a beteg állatot, míg az szomoruan, meg- tört pillantással bámulta rá.

— Kelj fel! — kiáltott újra az asszony s odament, hogy fölrazza. Akkor már az ajtóban állott a fiatal ember s bebámult a pajtába. A paplannal letakart téhen — ugylátszik — tetszett neki, mert egyet vakkantott, mint a kutya. Az asszony a leányt rázza s most már dühösen sug- dosott a fülébe:

— Ki a fene vesz el, ha így lát a téhen mellett. Ugorj talpra. Szegydél magad!

Ahogy a téhen elfordult estében, magával rántotta a leányt is, aki most már magánkívül kezdett el zokogni.

— Ugy se megyek soha férjhez. Szivecske meghalt. — Ebeszteni próbálta. Végigsimogatta a hátát s belejajgatott a fülébe:

— Szivecske . . . Szivecske . . .

szőlőgazdászatiilag is ilyen magas színvonalra emel- kedjek.

Ami a szőlő- és raktárakat illeti, erre nézve utal arra, hogy a szőlő- és raktárak fogyasztása az utóbbi években emelkedett. Miután suiyt helyeztünk arra, hogy a szőlő- és raktárak leghatékonyabban gyár- fedezze, a pénzügyminiszter most már harmadszor in- tézkedett, hogy a zalnai szőlő- és raktár-ügy a maga ugra kibővíttessék, de mindenek dacára, miután a szükséglet ily rohamosan emelkedett, annak csak egy részét voltak képesek az országból fedezni, és még az utolsó esztendőben is tetemes ráfizetéssel 5622 méteraszát szerezünk be.

Molnár Jenő a telepítés tételénél kéri, hogy a telepítés ne egyes családok, hanem egyszerre több család útján történjék. És ne erdőkét, hanem szántó- földet vásároljon a miniszter. Kéri végül egy telepítési biztos kiküldését. Ne csak lótenyésztéssel, hanem telepítéssel is foglalkozzék a miniszter.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Az az összeg, mely e részben rendelkezésére áll, a kimerül- léshöz van közel, de épp ezért jelezte, hogy egy törvényjavaslattal szándékozik a Ház elé jönni, amely- lyel nagyobb felhatalmazást, nagyobb hitelt szándé- kozik kérni Helyeslés.)

Olyan telepítéseket, amelyeket Erdélyben az 1894-iki törvény alapján csinálunk, az Állod kellő közepén nem csinálhatunk mert ott megvan a magyar fajban az életerő, hogy bizonyos indirekt kormány- támogatással önmagától is terjeszkedjék és ez a par- cellázásnak előmozdítása.

Külföldön csak örmérel konstálja azt, ami eddig még nem történt, hogy t. i. az ellenzék részéről sürgetik a miniszteri biztos intézményét. Ugy látszik, a miniszteri biztosok intézménye iránt a bizalom nagy- gon megnövekedett. (Derűltség.) és miután ezáltal a kormány iránti bizalom fejeztük ki, ezt csak örmé- rel veheti. (Derűltség és tetszés a jobboldalon.)

Szivák Imre: A délvidek egy jelentékeny részé- nek közzgazdasági fejlődése, lényegesen összefügg a deliblati kincstári birtok kezelésével. Erre nézve a miniszter a költségvetés indoklásában azt mondja, hogy egyelőre követi azokat a principiumokat, amely- leket az előbbi esztendőben állított fel és valóban ezek követtetnek. Miután ez kísérleti vendő, nem akarja érdemileg kifejezni álláspontját, de egy dolgra fel kell hívnia a miniszter figyelmét és ez az, hogy az eddigi rendszerrel a legerősebb szakítás azon a téren történt, hogy a legelők amelyek ember- emlékezet óta a községeknek a használatában voltak, természetesen megfelelő ellenszolgáltatások mellett, utóbbi időben ezektől a községektől elvonattak. Ezeket az elvett legelőket olyan új telepelemek kívánja a kormány átengedni, akik az eddig felváltalt kötelezettségeiknek sem tettek eleget, szóval úgy áll e dolog, hogy egy kísérlet tételét olyanok javára, akiknek életrevalósága, tapasztalása, hivatottsága e téren még kipróbálva nem lett és a helyett melözve lesznek azok a régi, életképes szervezetek, azok a községek, akiket ezeknek a legelőeknek elvonása ma- gukat a gazdasági megélhetés előfeltételét vonja el.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: A deliblati kincstári birtokot maga is megtekintette. Az egy olyan homokterület, hogy ha az elhanyagoltatott és azon állapotban használtatott volna, amilyenben az- előtt használták, abból Magyarország egy kis Sahara sivatagot kapott volna. Ottan ültetőket ilyen mérvben történtek, hogy tényleg csak aközületést végeztünk 1600 kat. holdon és ebben az évben további még 1000 kat. hold aközületünk. Ami a felvetett legelő- kérdést illeti, úgy áll a dolog, hogy vannak ottan szőlőtelepek; már pedig a szőlőtermelés trágya nélkül állandóan fenntartani nem lehet. Ezért merült fel annak szükség, hogy azon szőlőtelepek állat- állományának fenntartásáról valami módon gondosko- dás történjék.

Elnök: A földművelésügyi tárca részleteiben is el van fogadva, (Zajos éljenzés jobb- és baloldól.)

A közoktatási költségvetés.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi mi- niszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Csak eddigi szó- kásomat követem, midőn a vita elején felszólalok. (Halljuk! Halljuk!) Igen természetes, hogy az alkalmi programfejlesztésekre nem fogok bocsát- kozni, mert hiszen programomat úgy általánosság- ban, mint részleteiben többször volt már szerencsém a t. Ház előtt kifejezni. Ez alkalommal inkább váromon kell a t. Háznak a bírálatát, hogy vajjon programom értelmében járok-e el és azokat a nagy célokat, amely- leket kitűztem, oltudatosam, semmit sem kockáztatva, a haza javára szolgálom-e. Nekem kötelességem, hogy amennyire csak lehetséges, nap-nap után előbbre vigyem hazám kulturális ügyét. (Általános élénk helyeslés.) előbbre fajsulyban és előbbre annak eskuszanziv erejében is. (Zajos helyeslés.)

Érős a hitem, hogy a mult század végének kö- zös tanügyi reformvadászaiból ki fog bontakozni az új modern iskola a századnak elején. (Élénk helyes- lés.) A társadalmi élet folyton halad, folyton problé- mákat hoz felszínre, igen természetes dolog tehát, hogy az iskoláknak ezekkel a problémákkal lépést kell tartaniuk. (Ugy van!) Meg kell tehát vizsgálni a tanítás és nevelés eszközeit, hogy tudunk-e ezekkel oly nemzedéket nevelni, amely győzelmesen állja ki a modern élet viharos küzdelmeiben a harcot. (Tetszés jöbbsfelől.) Ez a vizsgálat most folyik Európa- szerte.

De nem volna helyes, ha idő előtt intézményeink közé iktatnánk egy olyan rendszert, amelyet eddig Európá egyik állama sem mert intézményei közé iktatni. Elő kell készítenünk az egész tanári kart erő- se a nagy célra amely előttünk lebeg. (Helyeslés.) En bizonyos megnyugvással konstátálhatom azt, igen t. uraim, hogy az egységes jogutósság közpiskola esz- méjének, amelyet én voltam bátor ide a Ház vitájába mintegy belevetni, és így azt a gyakorlati politika

terére szerencsém volt átvinni, hogy diskusszió tárgyát képezze egyaránt hódolnak Franciaországban és Németországban. (Halljuk! Halljuk!)

Nem arról van szó, hogy leromboljuk a humanitást, de arról sincs szó, hogy a humanitást elöl eljuttassák, megváltoztassák a modern nevelés igényét. (Tetszés jobb elő.) A modern élet követelményeit teljesen össze lehet egyeztetni a humanitással. Mint-hogy Európaszerte forrong a kérdés, nem lett volna helyes, ha erről a helyről a budget-tárgyalás alkalmával erről a témáról nem lett volna szó. Azért foglalkoztam éppen e kérdéssel azonnali beszédem elején, hogy igenis napirenden tartsam a kérdést és foglalkozzam vele. (Helyeslés.)

Azonban addig, míg ez az új iskola kibontakozik, míg annak tiszta képe magunk előtt áll, nem vártam összetett kezeket az a csodálatos időt, midőn az bekövetkezik és nem hagytam stagnálni a középiskolai reformot, hanem keresztülvettem a középiskolai tanterv-reformot. (Halljuk! Halljuk!) És nem lehet kicsinyelni egy tanterv-reform eredményeit, mert az mindig eredmény, ha bármily kis mértékben bírjuk is azt tökéletesíteni, hogy a tudomány-anyagot jobban tudjuk az ifjúsággal közölni, hogy az ifjúságnál a tanítás eredménye minél jobb, fajsúlyban minél nevesebb legyen. Ezt természetesen nem lehet számitani, mert inponderábil ákról van szó. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) En tehát nemzetivé teszem a tanterv tartalmát és hogy ezt iparkodtam gyakorlativá tenni az elő nyelvitámasban is, igen természetesen, mert én előnyelvek oktatásának nem a grammatikai rendszerre hanem a közvetlen beszélgetési módszerre kívánom a főszólyt helyezni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Ugyancsak a középiskolai reformhoz tartozik, hogy részben keresztülvettem a budapesti tanárképző-intézetnek reformját is; a részletes tanulmányi terv, a munkaprogram most van a tanács kidolgozása alatt. A tanárvizsgáló szabályzatnak teljes revidálását rendelttem el, és mert nem akarok ugyan ebbe vágni a szakértők ebbeli megállapodásának erre nézve mégis most csak annyit akarok konstatálni, hogy soknak tartom a vizsgát és a vizsgáknak kevesebbségét nagyon óhajtanám ezen rendszerben keresztülvinni, mert különben a tanárjelölt nem mélyedhet el tanulmányába. (Élénk helyeslés.) Nem lehet kicsinyelni azt az eredményt sem, melyet az Eötvös-kollégium nyújt, ahol t. i. a tanárok egy részét nevelik. (Halljuk! Halljuk!)

Sokkal nagyobb számban tudunk hivatásuk magasztalan tanárokat kiképezni, mint eddig. Igen okok örövendem, ha a t. Ház figyelmét e kollégium iránt felhívom, mert szándékomban van, hogy minél nagyobb és minél szélesebb körben megvalósítsam. Használó intézményt Kolozsvartól is létesíteni kívánok. (Helyes és a jobb- és baloldalon.)

A mi közoktatási állapotainknak ugyanis az a baja, hogy a legtöbb helyen igen nagy a túlszűrités. (Mozgás a jobboldalon.) A túlszűrités t. i. az, ha egy osztályban sokkal több növendék van, mint a mennyit a törvény megenged. A törvény — gondolom — hatvanban állapítja meg a létszám határát. A franciaországi reform-mozgalom 40-ben, sőt 30-ban akarja megállapítani ezt a számot, én pedig kénytelen vagyok a 60-at is tualadni. A mennyire lehet, töreksem, hogy párhuzamos osztályok felállításával segítsék ezen a bajon. Csak hogy ma már nem mechanikai a tanítás és a nevelés és arra pedig nagy súlyt kell helyezni, hogy az iskolákban ne csak tanításnak de nevelésnek is. (Élénk helyes és a jobb- és baloldalon.) Mondhatom, nagy súlyt helyezek erre, de el kell ismernem, hogy a mai nagy túlszűrités mellett nem képes a tanár ennek a feladatnak megfelelni. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Nem győzöm eléggé felkikére kötni a tanároknak azt, hogy individuálisan foglalkozzanak az ifjakkal, hogy semmi esetre se legyen az oktatás mechanikus. Kísérletet teszek a mintagimnáziumnál a szülői konferenciákkal. Új idea, de nem tartom rossznak, hogy t. i. a szülőkkel a tanárok — mondjuk, havonként egyszer — érintkeznek és megbeszélnek gyermekük dolgait és nevelési kérdéseket foglalkoznak. (Helyes és a jobb- és baloldalon.) Nem általánosított most ezt a dolgot, csak kísérletet óhajtok tenni annál a gimnáziumnál, amelynek növendékei, lehet mondani, teljesen intelligens családokból valók.

A testi nevelésre igen nagy súlyt helyezek, mert teljesen lehetetlen megfelelni a mai korban ránk háruló feladatoknak ha nem gondoskodunk arról, hogy az ifjú ép testi is legyen. Amit sok oldalról ajánlottak nekem, hogy az ugynevezett szertornázások helyett a szabad levegőn való játékok intézményeszerűleg hozassák be, abban talán első Magyarországon, mert a négy alsó osztályban a kötelező játékdélutánok meg vannak honosítva. (Helyeslés.)

Azt a programot, melyet a felső oktatásra vonatkozólag kiemelt szerencsém volt, igyekszem fokozatosan végretajtni. Az egyetemi tanárok fizetésrendezése, a műegyetemi tanterv és vizsgálati szabályzat, az új orvosi szigorlati rendtartás, a szünidő szabályozás, a tanárképzés reformja: ezek azok, amikre utalhatok, melyek mint organikus szabályok, ezen a téren már életbe léptek. De ne méltóztassék egy perccig sem kételkedni abban, hogy én attól a programtól, hogy az egyetemi oktatás törvény által szabályozottak egy perccig is eltérjek. En azt mondtam akkor itt a Ház előtt, hogy ez bonvolult és nehéz kérdés, és határidőre egyáltalában nem vállalkozom, hogy t. i. mikor lehetek abban a helyzetben, hogy az egyetemre vonatkozó törvényjavaslatot a Ház elé terjeszthessem; de igenis, az előmunkálatok a legkomolyabban készülnek és én óhatom leginkább, hogy ez a kérdés minél előbb törvényhozásilag megoldható legyen. Egy másik ígrettem azonban van, melyet eddig nem váltottam be, és amelyre nézve egész nyíltan és őszintén akarok a t. Ház előtt elözetesen nyilatkozni, és ez a jogi szakoktatás reorganizációra vonatkozó törvényjavaslat. (Halljuk! Halljuk!)

Ujlag átdolgoztattam ezen javaslatot és azt hiszem, hogy sikerült nekem egy összeállítani azt a vizsgálóbizottságot, hogy a vizsgálati teoretikai színvonalát teljesen meg tudom Grizni, vizsgálati megbízhatóságát minden kétfelől helyezi és mégis sikerül a fog, hogy minden jogakadémia székelyű vizsgálóbizottság legyen. — Oly módja van annak, amely az állam megbízottjának is, ha esetleg a vizsgálót még sem tartatnék olyan szigorral és olyan színvonalon, mint ahogy tartatni kell, lehetősé teszi az illetőt egy más vizsgáló bizottsághoz utastítani, de ugyanott. Ebből azonban ne tessék egy perccig sem arra a következtetésre jutni, hogy azokat az alapelveket melyeket itt a Ház színe előtt ki ejtettem, talán feladtam. Nem; én a kötelező tudorság megszüntetése mellett vagyok. (Élénk helyeslés.) Az nem tudományos fok ma már, az egy közönséges államvizsga karakterrel bír vizsga, a hogy ma kezeitek. En a tudorság mint tudományos jellegű fokozat mellett vagyok; csak mellesleg jegyzem meg, most foglalkozom azazt is, hogy a politechnikumon is behozassék a műszaki tudorság. (Helyeslés.)

E kérdés is előrehaladott stádiumban van; de a műszaki tudomány is csak tudományos fok lesz és nem pótolja azokat a vizsgákat, melyek a műegyetemen megköveteltek.

Ragazodom továbbá ahhoz is, hogy a főbb tárgyakból kötelező colloquium legyen, (Helyeslés) amit szemináriumokkal, vagy praktikumokkal helyettesíteni lehet. Azért késett a reform, mert újra át kellett dolgoznom és mivel szoros kapcsolatban van az egységes gyakorlati vizsgával, mely az igazságügy-minister ur hatáskörébe tartozik; mert amint én be fogom terjeszteni a javaslatot, egyidejűleg az igazságügy-minister ur is betérjeszt az egységes gyakorlati vizsgára vonatkozó törvényjavaslatot, amely megszünteti a külön ügyvédi és külön bírói gyakorlati vizsgát, mert az is már régi anomália.

Még a népoktatás területére vonatkozólag óhajtok néhány tájékoztató szót intézni a t. Házhoz. (Halljuk! Halljuk!) A népoktatás területén — méltóztassanak megbirálni, helyesen-e vagy helytelenül — én különösen az iskola beletétre fordítottam az utolsó években figyelmemet. Meltóztatik tudni, hogy a népokiskola 72%-a osztatlan, 27%-a több tanítós és osztott, tehát a népokiskola legnagyobb részében ma osztatlan. Igen nagy probléma az hogy az osztatlan iskola minő tanterv szerint járjon el.

Elküldöttem a tanterv kérdést a népokiskolai testületnek és azoknak véleményét is meghallgattam. Ezt tettem a középiskolai tantervről is — és méltóztassék megnézni — minden rázkódás nélkül ment a dolog, mert hiszen legobb és legbuzgóbb munkatársam maguk a tanárok voltak. (Tejtszés.)

Egy új utastítás van teljesen ekeztélve a gondnokságok részére. Folytonos panasz tárgya volt, hogy az iskolák beletétre is bele avatkozhatnak olyan akik az iskolák belé etére vonatkozólag csakugyan alig lehetnek irányadók. Erről olyan utastítást dolgoztatok ki, amely az iskolát a társadalommal szerves kapcsolatba hozza, különösen az iskolának — hogy úgy te ezem ki magamat — külső viszonyaiban, de magának az iskolának beletében, a tanulmányi rendezésében mégsem a gondnokságot tartom kompetensnek.

A beiratási díjakat én most eredeti rendeltetésükre az ifjúsági és tanítói könyvtárakra kívánom fordítani. (Tetszés.) mert rendkívül nagy fontossága van annak, hogy annak az iskolának, annak a tanítónak megfelelő könyvtár álljon rendelkezésére. (Tetszés és helyeslés.) Csaknem évtizedeken keresztül feledebs ment ez a régi rendszer, ezt most feljuttattam és remélem, hogy ezzel ismét hasznos szolgálásokat tehetünk az ország kulturális ügyének. (Helyeslés a jobboldalon.)

A népoktatás területén, t. képviselőház, kiváló gondot ordítottam a népokiskolák elhelyezésének kérdésére. Körülbelül 8 millió korona az, amit népokiskolai építkezésekre fordítottam, illetve fordított. Az 1899: XIV. törvények 2 millió koronát adott rendelkezésre azoknak a népokiskoláknak elhelyezésére, amelyek a saját, t. i. az állam épületeiben voltak elhelyezve. Viszont 5 millió korona van most rendelkezésre fokozatosan a bérházakban elhelyezett népokiskolák felépítésére. Mert valóban az államnak még sem lehet tűnie azt, hogy iskolái oly rosszul legyenek elhelyezve.

Az építési terveket olyan slakban dolgoztattam át, amely — hogy úgy fejezzem ki magamat — a magyarországi ornamentikának meg el. tájékolom, magyar építési stíl ma még nincs, tehát ezt nem irhattam elő, hanem igenis magyar ornamentikát lehetőleg alkalmazandónak tartok. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Az állami elemi népokiskolák szervezésénél azokat az irányelveket követtem amelyeket a t. képviselőház előtt többször volt szerencsém kifejtetni és amelyeket röviden az u. n. párhuzamos politikának neveztem, azaz, hogy felállítom a népokiskolákat, vegyes, tiszta magyar és tiszta nemzetiségi vidékeken. Nem hanyagolom el a nemzetiségi vidékeket, de sohasem csináltam titkot abból, sőt egyenesen politikám egyik sarkalévé tettem azt, hogy én a magyar fajnak kulturális sultát akarom emelni. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Mert ha azt mondjuk mindíg, hogy ennek a nemzetnek, és ennek az államnak magyarnak kell lennie, a magyar legyen az, amely vezessen: bátha a kulturális tuj súlyt elhanyagoljuk, minő értékkel bír ez a magyarság ugyvszó van az állami, nemzeti és társadalmi életre, ha azt elhanyagoljuk? (Ugy van! jobbfelől.)

De mivel azt vettem észre, hogy a beiskolázott magyar gyermekek száma nincs arányban a többi nemzetiségek beiskolázott gyermekeinek számánál, vagy, igenis, én bizonyos tekintetben a magyar vidékeket — hogy úgy fejezzem ki magamat — protezszió. (Helyeslés jobbfelől.)

Az állami iskolák képnéke egy érdekes oldalát fogja a t. képviselőház előtt feltüntetni, ha annyit

konstatálók, hogy 1901-ben, tehát már ezt a budgete is beleveszem, 3550 állami tanító fog működni, míg 1895-ben csak 1300 ilyen tanító volt, tehát ezeknek a száma csaknem megháromszorosodott. Ma már az az összeg is, amelyet erre fordítottam, amely 1895-ben 1,860,000 korona volt, enél 3,121,000 koronával több. Tudom én azt, hogy azok, akik nem nagyon szeretik az állami iskolákat, azt fogják mondani, hogy bizony ez talán túlfélegése is már az állami iskolák előlétesítésének. Pedig hát még nagyon hátra vagyunk.

Igen nélkülöz. ön természetesen azt, hogy a tanfelügyeletnek kellő személyzetével nem rendelkezem, úgy hogy az iskolafelügyeletet a lehető legpontosabban minden vidékre kiterjedőleg gyakoroltathassam. El kell ismernem, hogy az iskolafelügyelet tekintetében még nagyon sok a tenni való és idővsnek tartanám, hogy ha a közigazgatás rendezésénél megtaláljuk azt a módot, amely móddal azután a tanítást előnyösen lehetne előmozdítani.

Minden új intézménynek vannak bizonyos ellenségei. Sokszor huzom magam is azt, hogy az ismételőiskolák még sem válnak be, de az nem lehet, hogy mindjárt eleinte, rögtön nagy eredményeket létesítsenek. Mindenesetre helyes gondolatból indul ki a gazdasági ismételő-iskola, amidőn az ismételő-oktatást gazdasági irányú oktatással tölközni akarjuk. Meg akarom kísérteni a jövő évben az Alöld nagyobb községekben a leányok részére külön gazdasági ismételő iskolát létesíteni. (Általános helyeslés) ahol a könyvkereséssel baromfi-nyestés, női kézimunkát és a háztartást tanítják. (Helyeslés jobbfelől.)

Még a polgári iskoláról akarok annyit mondani, hogy bár ezek ma is meg nem reformált rendszerükben nagyon kereset isko ák, hisz 17—18,000 ifjú és 3—24,000 leány nyeri a polgári iskolában a kiképeztesítését, mégis szigorúan ragazodom a polgári iskolák reformtervezés. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!) Lesz egy négy osztályos polgári iskola, amely, mint önálló szervezeti beletézet egész és mint népoktatási intézet fog működni. Ezen négy osztályos ifjú jön három osztály, az u. n. felső polgári iskolák. Ennek a felsőnek keitős lesz a eladata. Az egyik, hogy mindazokra a közszolgálati ágakra képesítsen amelyekre jelenleg megfelelő iskola hiányában a középiskola és a felső kereskedelmi iskola képesít; a másik eladata a közélethez szükséges általános műveltségnek a megszerzése azok számára, akik felső oktatásban nem részesülnek, akik egyetemi, műegyetemi s általában felső iskolai kiképzésre nem akarnak menni.

Igen gyakran hallom, hogy nagyon sokan járnak a gimnáziumokba s nem járnak más intézetekbe.

En beismerem teljesen annak az igazságot, hogy tudományos pályára helyesebben és jobban készít elő a gimnázium, úgy hogy minden álsára az egyes részortokban a polgári iskolának azt a feljogosítást nem adhatjuk meg, de ha ez azt tulozuk és a reformált polgári iskola sem adjuk meg a kelő képesítési kört, úgy természetesen, hogy a gimnázium lesz mindig az, amely túlnépesse valós. (Igaz! Ugy van!)

A reform e tekintetben lassabban megy két okból: ezt is egész nyíltan tárgyalom. A reform kapcsolatban van a minősítési törvényvel, tehát állam-mennyi minisztertársammal kell tárgyalnom ezt a kérdést; az ilyen kérdések pedig természetesen nem mehetnek olyan gyorsan, mint mikor egy miniszter hatáskörétől függ valamely ügy elintézése. De ott van az az egy évi önkéntesség is, amelyre nézve tárgyalásban állók a hadügyminiszter ural, mert én úgy óhatom a felső polgári iskolát létesíteni, hogy arra az egy évi önkéntesség kedvezménye kiterjesztessék. (Általános helyeslés.) Mert ezzel a kereskedelmi iskolákat, amelyekbe most éppen az egyéves önkéntesség kedvezménye miatt tul sokan járnak, saját feladatainak vissza lehet adni. (Helyeslés.)

A felsőbb leányiskolakra vonatkozólag a tanterv szintén már készen áll s ezt szintén közölni előzőleg az összes felsőbb leányviskolai tanártestületekkel, mert itt is csak abból indulok ki, hogy a gyakorlati emberei az ő tapasztalataikat oda bevic, célszerűbben tudom megállapítani a tantervet. (Halljuk! Halljuk!)

Még csak egy dologról szölok, tudniillik a tanítóképzőről. (Halljuk! Halljuk!) A muzeumról, a művészetről és az iparművészetéről, a gyogyedagógiai intézetekről, a keleti kereskedelmi akadémiáról, a felső kereskedelmi iskolákról és egyebekről, amelyek mind tárcám hatásköréhez tartoznak, ezuttal az idő rövidsége miatt nem beszélek; mindezeket nézve azt hiszem, lesz alkalom a vita során elhozott észrevételek kapcsán megtenni igénytelen megjegyzéseimet.

Csak a tanítóképzés kérdésére óhajtok, mint mondtam, még kiterjeszkedni. Az államnak legalább is négy tanítóképzőre volna még szüksége, hogy azt a tanítóhiányt, amelyet még észlelek megszüntethessen; de addig is, amíg ezeket felállítanám, iparkodtam a tanítóképzők beigazgatási képességét emelni. (Helyeslés jobbfelől.) Ott van a mármározziget internátus, ott van a losonci tanítóképző, amely még 60, ott van a zónóvártjai, amely még 30 növendék befogadására bővítették ki. Pozsonyban is segíteni akarunk az égető bajon. Baján, Pápan, stb. párhuzamos osztályokkal segítünk.

A tanítóképezők színvonalának emelése rendkívül nagy fontosságu kulturális feladat, mert amilyen a tanító, olyan az iskola. (Igaz! Ugy van!) Éppen azért én szünidei tanfolyamokat tartok fenn a tanítóképző intézeti tanárok részére és Jénában is elküi dtem néhányat, hogy a szünidei tanfolyamokon tovább képezétek magukat.

Egyszóval, gondos vezetés mellett, akárhogyan méltóztatnak is ezeket kicsinyelni, (Fejkiállítások: Dehogyn kicsinyeljük! A világot sem kicsinyeljük!) ennek megvan a maga haszna és semmi tekintetben sem fogok eltérni ettől a rendszeről. Igen nagy súlyt helyezek azonban e mellett arra, hogy teljesen képzeti gazdasági szakantatók alkalmaztassanak s hogy a mező és kert gazdaságban is oktatás adassék. A hol nem volt gazdasági telep, ott intézkedtem, hogy

szerezzenek; némely helyen volt hanem azt nem lehetett semmire sem használni; ott intézkedtem, hogy kiserőltessék az a hely olyannal amelyet gazdasági településsel lehet használni. (Helyeslés.)

Mindzeknél azonban fontosabb az új tanterv, a rendtartás és az új képesítő vizsgálati szabályzat. A két utóbbit, t. i. a rendtartást és a képesítő vizsgálati szabályzatot máris kiadtam. A rendtartás kiadásával kapcsolatosan mintegy a lelkőkre akartam a képződei tanítóknak vénsi azt, hogy: mi az ő feladatuk? — az hogy a magyar néptanító eszményképét oltásuk be a tanulóélethez juttassák, mert ha ez sikerül, hogy az a tanító az ő eszményi hivatásának tudatában, tehát hivatásának szeretetével megy ki oda, akkor áldásos lesz a munka, amelyet az a tanító kifejt. (Ugy van! Ugy van!) Arra kérem a tisztelt képviselőkhöz, hogy amióán meg méltóztatik itélni intézkedéseimet és általában munkám sorozatát, legyenek szivesek benne telismerni azt, hogy mindez egy egységes gondolatból, attól a gondolatból van vezérelve, hogy itt, ebben az országban megteremtessék a magyar egységes társadalmat és a magyar egységes társadalom alapján a hatalmas magyar nemzeti államot. (Általános önkéntes helyeslés és tetszés.) Ezt a gondolatot én kicsiny és nagy reformnál, jelentékeny és nem jelentékeny intézkedésemnél egy percre sem tévesztem szem elől. (Általános helyeslés.) Csak arra kérem a t. Házat, hogy amikor a magyar kultúrának ügyéről és érdekeiről van szó, amennyire emberileg lehetséges, tegyék félre a pártoskodást és a szétűzást. (Önkéntes helyeslés.) Méltóztatassanak elhinni, hogy nem a kormányok fogják megoldani a magyar kultúra problémáit: az csak az egész nemzet együttes erejével és munkájával lesz megoldható. Ebben a reményben és óhában ajánlom a költségvetés elfogadását. Hosszantartó élelnek helyeslés. (Én jénés.)

Előnk az ülést délután két órakor bezárja.

BELFÖLD.

Közbenjáró képviselők. Az összeférhetlenségi törvény revíziójának előkészítése dolgában a bizottság kiválóbb tagjai és a bizottságon kívül álló néhány parlamenti előkelőség is állandóan tanácskozik mostanában. E tanácskozások rendjén fölmerült egyebek közt az a gondolat, hogy az összeférhetlenségnek egy eddig figyelembe nem vett, de nem kevésbé veszedelmes kategóriája bevonassék a törvény hatáskörébe. Arról van szó ugyanis, hogy míg az érdek-inkompatibilitásnak azok az esetei, amelyek a kormányval szerződéses viszonyban levő vállalatoknál elfoglalt állásokból erednek s az egyéb, hasonlóan állandó természetű összeférhetlenségek is a törvényben a lehető szabotossággal körül vannak írva, addig a képviselőknek a kormány tagjainál való egyes közbenjárásai, amelyek nem valamely állandó inkompatibilis állás folyományai, teljesen ki vannak véve az összeférhetlenség törvényes forgalmköréből. Holott ez is egyik kategóriája az összeférhetlenségnek, még pedig igen nevezetes kategóriája, mert semmivel sem veszélytelenebb amazoknál, ellenben sokkal tágabb körű. A most folyó megbeszélések során szorgosan keresik annak a nehéz problémának a kulcsát. És hogy a képviselőknek ezekre a mindennapos közvetítéseire is kiterjedjen az összeférhetlenségi törvény hatása, erre nézve van is már proposíció, amely úgy szól, hogy csak az olyan díjtalan közbenjárások legyenek a képviselőknek megengedve, amelyek kerületüknek, vagy az illető törvényhatóságnak valamely közérdekét, vagy az illető választókerületben lakó egyéneknek ügyeit illetik, vagy amelyek az illető képviselőnek valamely egyházi testületben elfoglalt tiszteletbeli állásából folynak. Azt a gondolatot, hogy az inkompatibilitás körébe az egyes közbenjárások is bevonassanak, mindenféle pártkülönbség nélkül kedvezően fogadják és a megoldásnak még csak a szankcióját keresik. Amint halljuk, már erre nézve is van proposíció, még pedig kétféle, de eddig még egyikben sem sikerült megállapodni.

Az újvidéki gyászlobogó. Hangot adtunk mi is annak az országos méltatlankodásnak, amelyet felidézett Pécsey-Popovits István újvidéki polgármesternek az a súlyos tapintatlansága, hogy *Miletics* Szvetozár halálakor kitűzette a város házára a gyászlobogót és a város háza előtt levő nagy teret átengedte a hazafuról emlékre rendezett gyászünneppé céljára. Hogy a polgármesternek ez a minősíthetetlen eljárása nem volt *Újvidék* polgárságának rovására írható, azt tanusította már az újvidéki szabadalvópárt határozata is, amely megbélyegezte ezt a kihívóan hazafiatlan cselekedetet. Most pedig a polgármesternek fölöt-

tes hatósága lépett föl ellene azzal az energiával, amelyet elvárhattunk egy magyar municípiumtól. A város közigazgatási hatósága ma foglalkozott a botrányos ügygyel, amint következő távirati tudósításunkban meg van írva:

Újvidék, február 14.

A közigazgatási bizottság mai ülésén *Moltár* Hugó református lelkész ismertette *Popovits* polgármester hazafiatlan cselekedetét és hosszabb megokolás után indítványozta, hogy ellene a miatt, hogy február 5-én és 6-án *Miletics* Szvetozár temetése alkalmából a városi színház épületére gyászlobogót tűzetett ki, és a város háza előtti teret politikai tüntelészámbar menő gyászünneppé céljára átengedte s ezzel hivatalosan egy oly egyén emlékének áldozott, aki Magyarország integritása ellen irányult bünténye miatt a magyar állam törvényei értelmében elítélte: a *fejgyelmi eljárást megelőző vizsgálatot* azonnal elrendelje.

Az indítványt a bizottság nagy többséggel elfogadta és a vizsgálat megtartására háromtagu bizottságot küldött ki. A határozat a magyarság s a hazafias szerb és német lakosság között is nagy meglepődést okozott.

A katolikus autonómia szervezése ügyében a kongresszus tizenkettes bizottsága által kiküldött három tag ma, február 14-én folytatta tanácskozását a püspöki kar kiküldötteivel. Miután szükségessé vált a felvetett kérdések szövegezése, e szöveg végleges megállapítása tárgyában a kiküldöttek tanácskozásait a legközelebbi napokban folytatni fogják.

KÜLFÖLD.

Eduárd király trónbeszéde.

Budapest, február 14.

Egy szép és nemes reménnyel szegényebb, egy nagy és kinos csalódással gazdagabb lett a világ. Hetedik Eduárd angol király ma elmondta parlament-nyitó trónbeszédét, amelyet oly feszültséggel várt az egész civilizált világ érdeklődése. A trónbeszéd nem váltotta be azt, amit tőle mindenütt vártak, s az a jóindulat és szimpátia, amelyet a brit birodalom új urának előlegeztek, a mai nappal kétségtelenül semmivé foszlott. A volt walesi herceg politikai, államkormányzati nézeteit senki sem ismerte: szabad volt tehát róla felténni, hogy ha elítélően nem is, de oly királyi szavakkal fog nyilatkozni az eddigi angol kormányzat délafrikai hadjáratairól, amelyeknek legalább engesztelő hatásuk lesz az összes polgárisult nemzetekre s nem zárják ki egy tisztességes béke mielőbbi megkötését, amelyben Angliának a nagylelkűség szerepe jutott volna s diésőség háramlik vala az új királyra. Nem úgy lett. Eduárd király ridegen nyilatkozik a háborúról; haszontalan *guerilla*-hárcnak bélyegezi a boerok titáni erőfeszítését és kívánatosnak hirdeti leve-réseket már csak az ő érdekekben is, és beszél *volt köztársaságokról és gyarmatokról*, midőn Oranje és Transvaal területéről van szó.

Az egész emberiséget mélyen elszomorító nyilatkozat az a trónbeszéd, amely mindenkoron egyik legsötétebb lapja fog maradni Angolország történetének.

(A pompa.)

London, február 14.

A parlament megnyitása nagyobb pompával ment végebe, mint Viktória királynő trónralépte idején. A Buckingham-palotától a Westminsterhez vezető meglehetősen rövid uton, a csikorgó hidegben, katonaság és rendőrség sorfalai közt, már korán reggel ezernyi néptömeg lepte el az utcákat és állhatatosan kitartott délutánig, amikor a királyi pár a legnagyobb pompával, fényes kísérettel vonult a parlamentbe a trónbeszédre.

A királyi menet hat kocsiból állt. Az első öt kocsiban a kíséret tagjai és az udvari méltóságok ültek, azután következett a pompás díszhintó, mely III. György uralkodása alatt volt használatban és melyben a királyi pár ült. A hintót nyolc ló húzta és néhány szakasz testőr kísérte.

Eduárd király tábornagyi egyenruhát viselt. A felségeket a tömeg nagy lelkesedéssel üdvözölte. Délután 2 órakor a királyi hintó az ágyuk üdvözlősei és harangzúgás közt behajtott a Westminster-palotába.

Az alsó házban egész éjjel nagy volt az élénkség, a képviselők még éjszaka megjelentek az ülésteremben, hogy helvet biztosítsanak ma-

guknak. Régi szokás szerint letették kalapjukat egy padra, egy ideig még együtt maradtak, a napi eseményeket megbeszélték, aztán eltávoztak.

A lordok házában remek emelvényt állítottak föl és arra helyezték az aranyos trónszékeket. Eduárd király hermelinnel szegélyezett bitorpalastban jelent meg, a királyné pedig vállán viselte a térdszalag-rönd jelvényeit. A királyi pár mögött az udvari méltóságok foglaltak helyet csillogó egyenruhában. A földszintet hölgyek foglalták el, a felsőház tagjainak feleségei. A miniszterek, akik egyuttal a felsőháznak is tagjai, az emelvény körül ültek.

London, február 14.

A felsőház ma rendkívül fényes képet nyújtott. A terem a legutolsó zugáig megtelt. A ház egy részét a peerek hölgyei foglalták el, akiknek fekete ruhája és gyémántjai élénk ellentétet szolgáltatottak a peerek vörös ruhájához. A trónemelvényen trónszékek állottak a király és a királyné részére, valamint a yorki herceg széke, az utóbbi azonban nem volt jelen. A hercegnők székei a trónszékektől két oldalt állottak. A jelenlévők közt volt *Károly* dán herceg és neje, *Viktória* walesi hercegnő, *Beatrice* és *Lujza* hercegnő, a *connaughti* és *cambridgei* hercegek, *Fife* herceg, a londoni *lord mayor*, továbbá vagy husz nagykövet és követ.

Kevéssel 2 óra után a Westminsterbe érkezett a királyi menet. A király és a királyné elfoglalták a trónszékeket. Azután a képviselők menete, miután a megfelelő felhívás intézettel hozzájuk, az elnök vezetése alatt bevonult a lordok házába.

Miután a király ülve letette a *lord mayor* kezébe az esküt, felállott és felolvasta a trónbeszédet.

A felolvasás után a király és a királyné lementek az emelvényről. A menet ismét megalkult és elhagyta a palotát.

(A trónbeszéd.)

A király a szokásos szertartások között maga nyitotta meg a parlamentet a trónbeszédével. A trónbeszéd mindenekelőtt utal a szeretett királynő halálára nyomán támadt nagy nemzeti gyászra és fájdalomra és kiemeli az elhunyt királynő mintaszerű uralkodói erényeit. A király kijelenti, hogy anyja nyomdokaiban akar haladni. Az általános és személyes fájdalomban — mondja a trónbeszéd — megnyugvásomra szolgál kijelenthetnem a parlament előtt, hogy a többi hatalmakkal való viszonyunk állandóan barátságos.

*A délafrikai háború még nem ért egészen véget, de az ellenség fővárosa és a főbb összekötő vonalak birtokomban vannak. Intézkedések tétettek, amelyek, mint bizony remélem, lehetővé fogják tenni csapatainknak, hogy sikeresen megküzdjenek azokkal a haderőkkel, amelyek még szemben állanak velem. Nagyon sajnálom azt az ember- és pénzáldozatot, amely azzal a haszontalan *guerilla*-hárcal jár, amelyet a boerok a volt köztársaságok területén folytatnak. Mielőbbi leveretésük nagyon kívánatos az ő érdekekben, mert amíg ez meg nem történik, lehetetlen azokban a gyarmatokban megteremtennem azokat az intézményeket, amelyek minden fehér lakosnak egyenlő jogokat, a bennszülött lakosságnak pedig oltalmat és igazságot fognak biztosítani.*

A trónbeszéd ezután a *chinai eseményekkel* foglalkozik és azt mondja: Pekingnek a szövetséges csapatok által való elfoglalása és a szerencsésen végrehajtott kiszabadítása azoknak a személyeknek, akik a követésben ostrom alatt állottak, oly eredmények, melyekhez indiai csapataim s haditengeresetem lényegesen hozzájárultak. Ez után következett, hogy a chinai kormány alávetette magát azoknak a követeléseknek, melyekhez a hatalmak ragaszkodtak. A tárgyalások folynak ama mód iránt, melyen a chinai kormánynak e feltételekhez való hozzájárulása megvalósítandó.

A trónbeszéd aztán felemlíti az *ausztrálai államszövetség* létesítését és a yorki herceg kuszóbbon álló látogatását az első szövetségi parlament megnyitásához, mely látogatás a király határozata szerint *Új-Zeländra* és *Kanadára* is ki fog terjedni. A király aztán örömet fejezi ki ama gyors és lojális válasz felől, melylyel a Kanada és Ausztrália hazafiságához és odaadásához intézett újabb felhívás talákozott, mely felhívásra a délafrikai ellenségeskedések folytatása adott okot.

A trónbeszéd ezután közli, hogy az *asantik földjén* kitört fölkelés elnyomására kiküldött expedíció eredményes volt.

Az *indiai viszonyokra* áttérve, a trónbeszéd megjegyzi, hogy a szárazság által Indiában okozott inszég és a nagy halandóság az idejekorán beállott esőzés által jelentékenyen enyhült. Egy-

idejűleg sajnálkozását fejezi ki, hogy a bombay-i területben még folyvást nagy inség uralkodik, melyet azonban enyhíteni törekzenek.

A jövő évi költségvetési előirányzatban komolyan gondoskodtak arról, hogy a kiadásokat korlátozzák; de a hadsereg és a haditengerészet szükségletei, nevezetesen a dél-afrikai háború költségei a kiadások főlemelését elkerülhetetlenné tették.

A Reichsrath ülése.

Bécs, február 14.

A képviselőház mai ülését 11 óra 35 perckor nyitotta meg az elnök. A tegnapi bizottsági választás eredményének kihirdetése és a bejelentések felolvasása után folytatják Baernreither indítványának érdemleges tárgyalását.

Blazek (ifju-oseh) cseh nyelven kezdi beszédét, majd németül folytatja s elmondja, hogy miért iratkozott föl pro-szónoknak. Kijelenti, hogy Baernreither indítványának érdeme ellen fog szavazni s más nyilatkozatot fog indítványozni, amelyet a Ház nevében a trón zsámolya elé kell majd terjeszteni. Sajnálja, hogy a ház elvetette Javorski, Stransky és Daszynski indítványait. Nem felel meg a parlamenti szokásnak, hogy olyan fontos parlamenti aktusra, mint a trónbeszéd, hűségnyilatkozattal és azzal a kijelentéssel válaszoljanak, hogy a Ház dolgozni akar. Ha 1897-ben nem lehetett felirati vita a házban, annak az obstrukció volt az oka. Ha még feliratra nézve sem tudnak meg egyezésre jutni, még kevésbé fognak megegyezhetni a munkaképesség kérdésére nézve. Elhamarkodott dolog volna a trón elé járulni azzal a kijelentéssel, hogy a ház dolgozni akar, amíg a ház meg nem győződik ennek az állításnak a helyességéről. Baernreither indítványa a trónbeszédnek csak első és utolsó passzusára reagál, a többi figyelmen kívül hagyja. Pedig sokat lehetne beszélni a trónbeszédéről, mert sok passzus magyarászatra szorul. Azután a trónbeszédnek az alkotmányról szóló passzusával foglalkozik és panaszkodik, hogy a legfontosabb állami alaptörvények egyike, az ismert 19. cikk még nincs végrehajtva. Azután a Magyarországgal való kiegyezésről beszél és végül azt indítványozza, hogy a hűségnyilatkozat helyett más nyilatkozattal járuljanak a trón elé.

Az ő felirati javaslata körülírja a trónbeszéd egyes pontjait és azt mondja egyebek között, hogy a mostani alkotmány, amely ő feléje szavai szerint a népek fejlődésének korszerű biztosítéka kellene, hogy legyen, nem vált ilyen biztosítékká, mert az állam történetével és szerkezetével ellenkező centralizmus háttérbe szorítja az egyes királyságok és tartományok szükségleteit, túlságosan megterheli a központi parlamentet és megakadályozza az egyes néptörzsek egyenjóságát, amelyet éppen ez az alkotmány, ő feléje nagyvonalú intencióinak megfelelően, megállapít. A birodalom szellemi és anyagi fejlődése a nemzetiségi viszály következtében pang. Azért — mondja a nyilatkozat — hálásan üdvözljük a legfelsőbb akaratnyilatkozatot. Óhajtuk, hogy felséged és a kormány a fűgő kérdéseknek az összes törzsek kielégítő megoldásában az igazság és az államraison tényét lássa. Hazafiságunk azt parancsolja, hogy tiszteletteljes bátorsággal adjunk kifejezést aggodalmunknak, amikor a kormány az adott viszonyok között azt hirdeti, hogy a nyelv egységét a kormányzat bizonyos sferáiban érintetlenül akarja fűntartani. A nyilatkozat így végződik: Az a magasztos felhívás, hogy szabad testvéri törekvéssel békét kössünk és ezt a tiszteletreméltó államot megőrizzük, szívünkben legélenkebb visszhangot keltett. Mindig hajlandók voltunk és vagyunk ilyen békekötésre és egyetlen egyszer sem utasítottuk vissza a békés kimagyarázásra való felhívást. A nyelvkérdésben való békesség legbiztosabb útja az államalkotmány olyan fejlesztésének, amely az egésznek mindnyájunk által nagyra becsült egységét érintetlenül hagyva, szabad és önálló mozgást fog biztosítani a részeknek s amely ezen állam történeti eszméjének és oly sokféle földrajzi és néprajzi szerkezetének, de egyszeresmind a cseh nép államjogi meggyőződésének megfelel. A nyilatkozat utolsó szavai: Isten tartsa, isten áldja császári és apostoli királyi felségedet.

Blazek kéri a házat, hogy indítványának elvetése esetén pontonként szavazzanak Baernreither indítványa fölött.

Blazek után **Sustersio**, majd **Kosz** radikális rutén beszélt. Az utóbbi heves támadásokkal illette a lengyel kiubot. Azt mondja, hogy a lengyel slachtát le kellene mészárolni. Majd a választási visszaélésekről beszél, miközben Gniewosz lengyel képviselő többször félbeszakítja, kijelentve, hogy minden egyes szava valót-lanság.

Hangok Schönerer pártjából: Botrány egész Európá előtt, hogy mi történik Galiciában!

Schnmeller: Hány embert lőttek agyon a választásoknál?

A ház elveti Blazek indítványát, ellenben elfogadja Baernreither indítványának egyes pontjait, még pedig az utolsót, amely hűségnyilatkozattal végződik, egyhangulag. A Schönerer-párt és a szociáldemokraták a szavazás előtt kivonultak a teremből.

Hanich szocialista azzal a kérdéssel fordul az elnökhöz, hogy a választási visszaélésekre vonatkozó interpellációját miért vette föl hűzagosan a gyorsírói jegyzőkönyvből.

Gróf **Vetter** elnök: Kijelenti, hogy a házszabályok alapján az interpellációk bizonyos részeit kihagyhatja a jegyzőkönyvből.

Erről az elnöki nyilatkozatról hosszas házszabály-vita támadt, melynek során **Prade** zárt ülést kívánt, de ezt az intívatínyt elvetették.

Az ülés négy óraker naggy zaj közepett véget ért. A legközelebbi ülés jövő csütörtökön lesz.

Bécs, február 14.

Ma alakult meg a képviselőházban a szabad iparos-párt. Eddig hatvankét tagja van. Elnökké **Sylvester** képviselőt, helyettes-elnökké **Boheim** és **Hofer** képviselőket választották meg. A megalakulás után hosszabban tárgyalták a párt állásfoglalását s elhatározták, hogy az összes pártok iparügyekre vonatkozó indítványait összegyűjtik és lehetőleg első olvasás nélkül az iparügyi bizottsághoz utasítatják.

Bécs, február 14.

A német pártelnököknek **Vetter** elnökkel való értekezletén az interpellációk tárgyalási nyelve ügyében a németek megmaradtak eddigi álláspontjukon. Határozatot valamelyes kompromisszum-javaslat tárgyában nem hoztak.

A cseh klub ma megalakult és elnökévé **Pacak** képviselőt, helyettes elnökké pedig **Stransky** és **Brzard** képviselőket választotta meg.

Milán király halála.

Bécs, február 14.

Fél tizenegy óraker vitték át Milán király koporsóját a harmadik kerületben levő szerb templomba. A halottas kocsi a szerb követen és gróf **Zichy** Jenőn kívül a bécsben élő szerb diákok kísérték. A koporsón egyetlen koszoru volt, a Sándor királyé. A Szveti Száva-templomban ravatalra helyezték a koporsót, a díszrész kétföldal felállt, azután a katonaság elvonult. A gyászszertartás főherceget megillető pompával ment végbe.

Bécs, február 14.

Az itteni szerb körök azt hiszik, hogy Sándor király elmeig **Krusedolba**, atya temetésére. Natália királynétól a már között két táviraton kívül semmi hír sem érkezett. Azt hiszik, hogy a királyné elutazott Biarritzból s hogy már ma Bécsbe érkezik.

Ma zárták le Milán király koporsóját. Előbb azonban az azonságost konstatálták. A koporsó körül együtt voltak: **Zichy** Jenő, a főudvarmesteri hivatal képviselőjében, **Konstantinovic** ezredes, **Bogicsev** berlini szerb követ, **Gyorgyevics** volt miniszterelnök, **Lahovary** Simonné, **Popovic** ezredes és mások. **Misics** plébános, aki fekete bársony ornatust viselt, a koporsóhoz lépett s elmondta a szokásos imádságot. Amely megkente a halott fejét szentelt olajjal, amely szertartás csak a királyokat és az érsekeket illeti meg. E szertartás után fehér atlasztakarót tettek a halottra. A pap szentelt bort öntött egy pohárba, összekeverte olajjal és az egészet az atlasztakaróra öntötte, úgy hogy a folyadék átszivárgott rajta.

Petrovic ezredes ma Sándor király megbízásából óriási koszorut tett Milán király koporsójára. Úgy látszik, hogy a fiatal király a flui kegyelet hiányát a koszoru terjedelmével akarta pótolni. A koszoru borostyánból, orchideából, jácintból, orgonavirágból, gyöngyvirágból és kokuszpálmából van kötve. A fekete moárból való széles szalagon szerb betűkkel ez van:

Jó atyjának — Sándor.

Amikor ezt a koszorut a koporsóra tették, a halottas szobában olyan megjegyzések történtek, amelyeket nem lehet reprodukálni. Sándor király koszoruja most az egyetlen, amely a koporsót takarja.

Kevésével a koporsó lezárása előtt hozták el **Lahovaryné** koszoruját ezzel a felirattal: *Souvenir d'affection. Mián szolgái szép koszorut tettek a koporsóra ezzel a felirattal: A notre bonne Majesté!* Egy másik koszorunak az volt a felirata: *A mon bien cher veuve — Etelka.*

Karlóca, február 14.

Feltűnt, hogy a mai zimonyi vonaton egyetlen egy belgrádi utas sem volt. Híre jár, hogy ma reggel számos belgrádi utas Bécsbe akart menni, de a belgrádi rendőrség nem engedte meg nekik, hogy a határt átéljék.

Belgrád, február 14.

A lakosság körében nagy az izgatottság és az elégedetlenség amiatt, hogy Milán királyt nem Belgrádban temetik és mert a kormány ezt eddig eltitkolta. Sándor király viselkedése miatt szintén nagy az elkeseredés. A belgrádi kereskedők elhatározták, hogy bezárják boltjaikat és csak a temetés után nyitják meg ismét.

München, február 14.

Az *Allgemeine Zeitung* azt írja, hogy Milán király már a nyolcvanas évek végén foglalkozott azzal a gondolattal, hogy lemond a trónról. Ezt a szándékát levélben tudatta **I. Vilmos** császárral és **Ferenc József** királlyal. **I. Vilmos** akkor hosszú levelet írt neki, s el akarta téríteni szándékától. Figyelmeztette arra a kötelezősége, hogy a gondviselés által számára kijelölt helyen megmaradjon. Meglehet, hogy ez volt az oka annak, hogy Milán akkor lemondott szándékáról.

A budapesti szerb főkonzulátuson ma fejezték ki részvétüket Milán király halála fölött a magyar kormány tagjai: **Szell** Kálmán miniszterelnök, **Wlassics** Gyula, **Lukács** László, **Hegedűs** Sándor, **Flósz** Sándor és **Daranyi** Ignác miniszterek, továbbá özv. gróf **Hunyady** Lászlóné szül. gróf **Csikó** Sarolta, a szerb királyi család rokona, **Rohonczy** György altábornagy, téparancsnok, **Benteley** Ferenc főispán, gróf **Szechenyi** Pál, báró **Dániel** Ernő, **Molnár** Viktor és **Berczik** Árpád min. tanácsosok, **Isvay** egyetemi tanár és társadalmunk több előkelősége.

A halottnak Budapesten való átszállítására nézve még mostanig sem történt intézkedés. A katonai vagy másféle tisztelgés alkalmasint el is marad, mert a halottszállítás különvonat pénteken éjszaka érinti Budapestet.

Spanyolország a forradalom szélén.

Budapest, február 14.

Nem egyszerű zavargás többé az a temérdek tüntetés, amelynek színhelye a legtöbb nagy spanyol város. A forradalom szele kezd fűjni **Hispania** felől s a kormány is, az udvar is jól tudja, hogy a véres összecsötközések revolvériává nőhetnek s ezért sietve elrendelték magában a fővárosban s több nagyobb városban az ostromállapotot. Ime a klerikálisb féktelen garzdaalkodásának újabb szomorú és fenyegető eredményei.

A szerencsétlen amerikai háború után mindenki azt remélte, hogy Spanyolország komolyan hozzájárul a regeneráláshoz. E helyett az udvar a jezsuiták karjaiba vetette magát és tüntető módon istápolta a klerikális eszmét. Azt vélte, hogy ha a papokat a maga részére hódítja, megmenekül a karlista veszedelemtől. S nem látta azt, amit ország-világ lát, hogy a karlizmusnak épp a püspökök és a papok a fő-elmozdító, pénzelői és támaszai. Még más módot is keresett az udvar a karlisták lecsillapítására. Egyik főemberöknek, a *casertai grófnak*, odaigérték az asturiai hercegnő kezét. A menyeközönök holnap kell végbe-mennek. Ennek sok akadálya volt. **Silvela** miniszterelnök nem akarta ére elvállalni a felelősséget: utnak eresztették. Utódja most **Azcarraga** tábornok, aki, hogy megijeszesse a madridiakat, a főváros katonai parancsnokává a rémes hírű **Weyler** tábornokot nevezte ki. Azóta egyre folynak a papi gazdálkodás ellen való utcai tüntetések, amelyek máris sok ember életébe kerültek. Hozzájárult az általános izgalomhoz **Perez Galdós** híres spanyol író egyik drámájának színhelvezetala: a szindarab elemi erővel festi a papi gazdálkodás átkait. S most máról holnapra kitörhet a forradalom ebben a minden tekintetben tönkrement országban.

Madrid, február 14.

Az egyetemi hallgatók elhatározták, hogy az asturiai hercegnő esküvőjének napján gyászfátyollal beront nemzeti zászlókkal vonulnak végig Madrid utcáin. A barcelonai és saragossai diákok hasonló tüntetést terveznek. A kormány energikus intézkedéseket tett, de nem rendelkezik olyan megbízható táborokkal, aki a nap népszerű hősei ellen esnyt merne végrehajtani.

Azt hiszik, hogy a regens királyné közvetlenül az esküvő után fogadja a legkiválóbb pártvezéreket, az intranzigens republikánusok kivételével, hogy tanácsukat meghallgassa. **Moreva**, a madridi rendőrség főnöke, akinek karlista-barát viselkedése már régen feltűnt, beadta lemondását. **Saragossában**, **Sevillában**, **Barcelonában**, **Xeres de la Fronterában** a forradalom kitörésétől fének.

Madrid, február 14.

Campoamor kültő temetésén tüntetésre került a dolog. Egyes tüntető csoportok kövekkel dobálták meg a torija-utcai apáca-kolostort. A rendőrség lövészekkel ostromolta a tüntetőket, akik azután a Silva-utékban tüntettek. A város más pontjain is volt tüntetés. A csendőrség fegyverrel lépett közbe s több embert megsebesített. A tüntető kövekkel dobálták meg a csendőrséget. Sok embert letartóztattak, köztük egy katonatisztet is.

Madrid, február 14.

A mult éjjel körülbelül száz embert tartóztattak le. A tüntetők több utcán *revolverrel lövöltek*. Számos gázlámpát összetörték. Ma délelőtt az utcák egészen üresek voltak. Az ostromállapot kihirdetése után a város sztratégiai pontjait katonaság szállotta meg. Mint a lapok jelentik, a casertai gróf családjával holnap Franciaországba utazik.

Madrid, február 14.

Néhány francia papot, akik Brazíliába akartak utazni, az utcán kifütyültek. Egy tüntető csoport beverte a *Noticiero Malagueno* című lap szerkesztőségének ablakait.

Madrid, február 14.

Az aszturiai hercegnőt Bourbon herceggel Sancha bibornok a királyi palota kápolnájában eskette meg, amely pompásan fel volt díszítve. A herceg spanyol tisztú egyenruhát viselt. A szertartás egy óráig tartott. A középületeken lobogók lengtek.

A *Liberal* jelenti: A tüntetők tegnap a braziliai követ kocsiját kövekkel dobálták meg abban a hitben, hogy a kocsiban egy spanyol miniszter van. A Madridban lakó jezsuiták San-Martinba (Pradó mellett) mentek.

Madrid, február 14.

Madridban kihirdették az ostromállapotot. Az államhatalmat a katonai hatóságok kezelik.

Madrid, február 14.

Hire jár, hogy a ma tartott minisztertanács nem csökkentette a miniszterválság beálltának lehetőségét, mert a közoktatási és közmunkaügyi miniszterek a madridi ostromállapot ellen nyilatkoztak. Ascarraga miniszterelnök este fel fogja vetni a királynő előtt a bizalmi kérdést.

Valencia, február 14.

Tegnap itt komoly rendezvárosok voltak. A tüntetők s a csendőrség között dülakodásra került a dolog, miközben néhány lövés is eldőrdült. Egy embert megöltek, egy megsebesült.

HIREK.

Budapest, február 14.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Február 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Udvari ebéd.** A király ma bécsi palotájában udvari ebédet adott, amelyben résztvett *Eulenburg* német nagykövet, *Stumm* nagykövetségi titkár, *Bülow* katonai attasé, herceg *Sayn-Wittgenstein*, gróf *Goluchowski*, *Koerber*, báró *Krieghammer*, gróf *Széchenyi* Manó és a legelső udvari méltóságok.

— **A társaságból.** Gróf *Csáky* Albin, a főrendiház elnöke tegnap ebédet adott a Nemzeti Kaszinóban, melyre a következők voltak hivatalosak: *Vaszary* Kolos hercegprímás, *Császká* György érsek, *Schlauch* Lőrinc bíboros püspök, *Bogdanovics* Lucian püspök, br. *Bánffy* Dezső, gr. *Csekonics* Endre, gr. *Bánffy* György, *Wekerle* Sándor, *Löbkovitz* Rudolf herceg, gr. *Zselénzky* Róbert, id. gr. *Zichy* Nándor, br. *Majthényi* László, br. *Wodianer* Albert, *Karap* Ferenc, *Márkus* József, *Pallavicini* Ede őrgróf, *Kautz* Gyula, *Ludvig* Gyula, br. *Baich* Milán *Lechner* Agoston, br. *Eötvös* Loránd, br. *Vécey* József, *Desseffy* Sándor püspök, *Dániel* Gábor egyházi főgondnok és *Szmeccsányi* Pál püspök.

— **Nagy apák fia.** A minap volt Párisban *Paul Deschanel*nek, a francia képviselőház elnökének, esküvője. Nem lesz érdektelen felsorolni a vőfélyeket. Ime: *Sadi Carnot* (a nagy Carnot fia), *Louis Gambetta* (a nagy Gambetta fia), *Pierre Sardou* (a nagy Sardou fia) és *Pierre Gounod* (a nagy Gounod fia). Mellesleg megjegyezve *Paul Deschanel*-nek, a vőlegény, a nagy *Emile Deschanel*-nek, a *Collège de France* tanárának és a harmadik köztársaság egyik megalapítójának fia.

— **A társaságból.** Gróf *Csáky* Albin, a főrendiház elnöke tegnap ebédet adott a Nemzeti Kaszinóban, melyre a következők voltak hivatalosak: *Vaszary* Kolos hercegprímás, *Császká* György érsek, *Schlauch* Lőrinc bíboros püspök, *Bogdanovics* Lucian püspök, br. *Bánffy* Dezső, gr. *Csekonics* Endre, gr. *Bánffy* György, *Wekerle* Sándor, *Löbkovitz* Rudolf herceg, gr. *Zselénzky* Róbert, id. gr. *Zichy* Nándor, br. *Majthényi* László, br. *Wodianer* Albert, *Karap* Ferenc, *Márkus* József, *Pallavicini* Ede őrgróf, *Kautz* Gyula, *Ludvig* Gyula, br. *Baich* Milán *Lechner* Agoston, br. *Eötvös* Loránd, br. *Vécey* József, *Desseffy* Sándor püspök, *Dániel* Gábor egyházi főgondnok és *Szmeccsányi* Pál püspök.

— **Löbkovitz** Rudolf herceg, vezénylő tábornok és *Löbkovitz* Rudolf hercegné ma este 1/27 órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: *Schlauch* Lőrinc bíboros, gróf *Károlyi* Sándor, gróf *Zichy* Nándor, gróf *Hunyady* Imre, gróf *Nádasdy* Ferenc, gróf *Wenckheim* Frigyes, *Pallavicini* Ede őrgróf, gróf *Andrássy* Géza, herceg *Lichtenstein* Aiajos főhadnagy,

gróf *Czirák* Antal, gróf *Károlyi* István, *Zoltán* Elek altábornagy, gróf *Károlyi* György, gróf *Széchenyi* Aladár, gróf *Szapáry* Pál, gróf *Zichy* János, gróf *Apponyi* Gyula, gróf *Zselénzky* Róbert, herceg *Loow* főkonul, *Below* főkonul, báró *Vécey* József, báró *Piret* de *Bihain* Lajos, báró *Orczy* Andor, báró *Edelsheim-Gyulay* Lipót.

— **Revertera megy.** Bécsből táviratozák, hogy vatikáni képviselőtünkben nemsokára változás áll be. Ugyanis gróf *Revertera*, vatikáni osztrák-magyar követ korára való tekintettel megsürgette állásától való fölmentését. Gróf *Revertera* utódjával gróf *Coudenhove* brüsszeli követ van kiszemelve, de kinevezése elé a Vatikán anyai akadály gördít, hogy ezek elhárításáig valószínűleg ügyvivőt kell kinevezni a Vatikánhoz.

— **Herceg Ferenc ünneplése.** A bánsági egyetemi ifjuság ma délután küldöttségileg felkereste *Herceg* Ferencet és az *Ocskay* brigádéros szenzációs sikere alkalmából átadta neki üdvözlő iratát. A küldöttség szónokája, *Tereczky* György joghallgató elmondta, hogy felháborodással olvasták azokat a vádakot, melyekkel némelyek aplotalanul illették, s különösen tiltakoznak az ellen, hogy *Herceg* Ferencet hazafiatlannak mondják. *Herceg* Ferenc mélyen megilletődve köszönte meg földijeinek iránta való ragaszkodását. Mikor darabomat megírtam — ugymond — nem ok nélkül tettem meg Jávorkát, a szatmári alumnumst, a nemzet lelkiismeretnek. Az ifjuságra gondoltam, mely még ment az élet küzdelmeitől és amelyben a hazaszeretet sokkal közvetlenebbül nyilatkozik meg. Ezért örülök, hogy az ifjuság melém állott. Hogy a hazafiságot az idegenakusággal össze lehet egyeztetni, arra számtalan példát hozhat fel a magyar történelemből. *Hunyadi* János, kiről sokan azt mondják, hogy oláh, talán, ha oláh maradt volna, nem lehetett volna a kereszténység védőbástyája. *Petőfi*, ki szláv családból származott, talán nem lett volna világhírű költővé, ha megmaradt volna szlávznak. Majd ismételtén megköszönte földijeinek ragaszkodását, amely ez alkalommal iránta megnyilatkozott.

Herceg Ferenc tiszteletére az Országos Kaszinó hétén, február 18-án, fényes bankettet rendez, felelőtül egy lap igaztalan támadásaira. A kaszinó tagjai közül már eddig száznál többen bejelentették részvételüket.

— **Baba-adó.** Tulajdonképpen baba-adó. *Reuss*-hercegségben készült az erről szóló javaslat, amely a legnagyobb valószínűség szerint törvényerőre is emelkedik. Hogy a szülők minden születendő gyermekükért a bábák segítő pénz-tárába tizenöt pfenniget kötelesek adni. Ugy lát-szik *Reuss*-ben rosszul megy a tudós asszonyoknak. A nép azonban nincs nagy részvétellel a sorsuk iránt, mert kedvetlenül fogadják még a tizenöt filléres adót is. Ez érthetetlen, pedig egy német újság jelenti komolyan, gerai értesülés alapján. Nyilván az adomínosítás bosszantja az embereket, s az adót még *Reuss*-ben sem szeretik. A törvény pedig meglesz, az igazságügyi bizottság már elfogadta a javaslatot. A reussi mamák sztrájkmozgalmáról azonban eddig még nem érkezett hír.

— **Kossuth halálának évfordulója.** Március 20-ikán lesz hetedik évfordulója annak, hogy *Kossuth* Lajos Turinban meghalt. A szomorú napot az idén is megülük a főváros hazafias érzésű polgárai, valamint az egyetemi polgárok. Az évforduló napján testületileg vonulnak ki a kerepesi-úti temetőbe, este pedig gyászünnepelet rendeznek. Ebben az ügyben a polgárság március 3-ikán értekezletet tart.

— **Galdó Elektrája.** A spanyolországi zavargások tudvalevőleg klerikális tüntetésekkel kezdődtek, melyeket a madridi Teatro Espanolban rendeztek *Galdó* Elekra című darabjának előadása alkalmával. A drámának, mely a jezsuiták tulkapásait ostromozza, következő a tartalma:

Elektra, a darab hősnője, egy félvilági hölgynek életvidám, nyíltzívű leánya, kit anyja halála után gazdag nagybátyja *Garcia Juste* házába fogad. *Don Urbano*, a leány nagybátyja és *Donna Everista*, a nagynéni, egyformán buzgó katolikusok. A család barátja és tanácsadója *Salvador Pantoja* jezsuita a valóságos képviselője annak az erkölcsnek, melyet jezsuita erkölcsnek szokás nevezni. Ez a *Pantoja* uralkodik *Garcia Juste* házában s minden törekvése arra irányul, hogy *Elektrát* apácának avatathassa föl. *Elektra* szerelmes egy *Maximo* nevű fiatal mérnökbe, aki a modern szellemű embert képviseli a darabban s harcba száll *Pantoja* törekvéseivel. A darab folyamán kiderül, hogy a jezsuita *Elektra* atyja s leányának szüzi lelkét saját iljokori bűneinek kien-gesztelése végett akarja áldozatul dobni. Azt hazudja hát, hogy *Maximo* *Elektra* testvérbátyja, mire *Elektra* menekül a házból. A mérnök kétségbe-esésében megtámadja *Pantót*át, fojtogatni kezdi, de a jezsuita örömmel viseli el a bántalmakat is, mert azt hiszi, hogy övé a győzelem. Az utolsó fölvonásban *Elektra* már a zárdában van. *Maximo* ki akarja sza-

badítani. *Elektrának* lázas vízióiban megjelenik édes anyja s földet előtte, hogy *Maximo* nem testvérbátyja s azt tanácsolja, hogy szökjék el a kolostorból. *Maximo* a zárdá kertjében lel rá kedvesére. *Pantoja* aggódó arccal néz a távozók után.

— Menekülsz *Elektra*? — kérdi.

— Nem — mondja *Maximo*. Most ébred fel halottaiból.

— **Mátyus földje.** Azon a földön, ahol ómának mondják az almát, szómának a szalmát, piros eszímában járnak a kerek arcu magyar lányok, négyezer évenként kiönt a Duna, négyezer a Vág, négyezer a Nyitra s négyezer a Zsitva. Annyi árvis Noe óta sem volt, mint amennyit itt produkál a természet s nagy szunyogok különböző tanját sehol a világon nem találunk. A talaj ugyancsak besüpped az ember lába alatt s a kocsikerék küllőig zuppong a sárban, de a mar-tosi lányok mégis piros eszímában járnak s semmi istenvereése sem veszi le az a lábukról.

— Magyar viselet — mondják a magyarnak maradnak ezen az istenlétogatata földön mindvégig.

Gazdag országrész volt pedig valamikor. *Treneseni* Csák *Máténak* nem volt ennél különös granáriuma s ami buza kellett hat vármegyében, kiadta azt a *Mátyus* földje. Az igaz, hogy akkor még nem igen szabályozták a folyókat, következésképpen nem is szilajkodtak olyan nagyon, mint most, mikor szabályozzák s ürgét csinálnak a *Mátyus* föld népéből.

Erről a csupa-víz földről beszélt ma *Feszty* Béla a képviselőházban s segítséget kért a négy haragos víz, vagy a vízszabályozók ellen. Jó magyar földet, jó magyar népet vett a védelmébe, amely régi szép napok után most lassan-lassan koldusbotra jut. *Treneseni* Csák *Máté* ugyancsak keservesen sóhajtana a sirjában, ha meghallhatná, hogy mi lett az ő földjéből, buzatermő gazdag országból.

— **A Lloyd-kaszinó estélye.** A *Lloyd-kaszinó* termeiben ma este társas összejövetel volt, amelyen a kaszinó tagjai szokatalan nagy számban jelentek jelentek meg. Az estély attrakciója dr. *Vaisz* Sándor, a kiváló kriminalista *Poros* akták című felolvasása volt, amely iránt már napok óta nagy érdeklődés mutatkozott. A főváros fejlődése történetének egyik fejezete dr. *Vaisz* tanulmánya, amely úgy hat, mint a legmerészebb kriminalista regény.

A felolvasás tárgyát Pest városának a koronázást közvetlenül megelőző s azt követő korszakából merítette, s amikor a Bach-huszárok távozása után a *Thaisz* Elek főkapitány vezetése alatt álló rendőrség a legkésőbb multi egyénekből összeborozott néhány drabantból állt. Érdekesek azok a surlódások, melyek a főkapitány és az akkori főpolgármester *Szentkirályi* Mór között napirenden voltak, s amelyeknek asz-szonyi intrika volt a rugójuk.

A két hatalmas egyéniség lépten-nyomon kelle-metlenséget okozott egymásnak s ezek a kellem-tenségek oly botrányokká iaulltak, hogy a főváros közönsége, mely polgármesterének pártjára állott, tiszti keresetet indított a főkapitány ellen, ennek hivatalából leendő elmozdítása iránt.

Ez a pór a főkapitány győzelmével és a főpol-gármester lemondásával végződött; de a főkapitány azoknak az egyéneknek, akik eme pörben ellene ada-tokat szolgáltatnak, nem tudott megbocsátani s ebből az egy pörből három olyan botránypór származott, amely az akkori közvéleményt éveken át foglal-koztatta.

A pörökban panaszosként a főkapitány szere-pelt, a vádiottak pedig azon asszonyoknak léreji vol-tak, akik a főkapitány és a főpolgármester kegyei-ben részesültek. Dr. *Vaisz* Sándor ezeket a pöröket ismertette.

A felolvasás végzetével, amely szenzációs rész-leteivel mindvégig lebilincselte a halgatóság figyelmét, lelkesen ünnepeleik az illusztris felolvasót. A ban-keppen pedig *Mezei* Mór képviselő köszöntötte fel dr. *Vaisz* Sándort.

— **Segítség a szegényeknek.** Hidegebb, zordo-nabb megint az idő s a nyomorúság megint nagyobb. A Podmaniczky-utcai kenyérszító boltban tegnap 17080 adag kenyeret osztottak ki. Adományt küldött N. N. 50 kilogramm kenyeret. A munkátlanak kétségsbeesve várják az idő enyhülését, a jó embereknek kell ezt a reménységet szívósággal fölntartani.

— **A háztartási iskola záró vizsgája.** A Buda-pesti Háztartási Iskola-Egyesület téli tanfolyama most ért véget. A *Dániel* Ernőné bárónő elnökségével megtartott tanfolyamot a következő kiasszonyok végezték el kitünő sikerrel: *Böszörményi* Piroksa, *Brunner* Jóska, *Dankovits* Aranka, *Frint* Anna, *Fodor* Jolán, *Gangli* Anna, *Hausser* Sárka, *Horváth* Dóra, *Kanitz* Ella, *Kalivócs* Mariska, *Kontur* Rózsika, *Langauer* Gizike, *Morditzner* Antti, *Mártzy* Aranka, *Renner* Erzsike, *Schoenndtner* Nelly, *Schmidt* Irma, *Steiner* Rudi, *Steiner* Katica és *Schreiber* Jolán.

— **A munkanélküliek zavargása.** A munkanél-küliek tegnapi zavargásán okulva, a rendőrség ma husz rendőrt küldött a munkaközvetítő intézet elé, akik féken tartották a tömeget az ítélet kihirdetéséig. A munkanélküliek többször zajos jeleneteket provo-káltak ma is, de nagyobb baj nem történt.

— **A játékbank privilégiuma.** A brüsszeli kamarában ma nagy vereséget szenvedett a klerikálisokkal szövetszövetkezett alszocialista párt, mely minden erejével támogatott egy erkölstelenséget és léha törvényjavaslatot. Arról volt szó, hogy az ostendei és spaai játékbankok privilégiumát fenn kell tartani. Hosszas tárgyalások után ma végre szavazás alá került a javaslat s ennek során a kamara 97 szóval 17 ellen elvetette a szenátus által elfogadott cikkelyt. Moeste pénzügyminiszter, aki a pénzügyeket a játékbankok privilégiumainak fenntartásával akarta rendezni s elég erkölcsös pénzügyi politikának tartotta azt, hogy a világ minden sarkából összegyűlekező kalandorok pénzével segítsen az országos gondokon, minden erejével pártolta a most elvetett javaslatot s így valószínű, hogy a dolgból le fogja vonni a konzekvenciákat s megválik tárcájától.

— **Halálhíradás.** Ma délután kísérték utolsó útjára *Jekelfalussy Józsefet*, a magyar statisztikai tudomány legkiválóbb munkását. A statisztikai hivatal Oszlóp-utcai díszes palotájá gyászompát öltött erre a szomorú alkalomra. A palota előtt száz meg száz ember várta a koporsót, míg az első emeleti halottas szobában a ravatal körül a tudományos világ és a közélet kiemelkedő gyűlése össze. A temetésre előtt *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter és államtitkára Nagy Ferenc, a minisztérium főtitkárja, *Rakovszky István* számszéki elnök, *Berzevicsy Albert* Láng Lajos, *Hieronymy Károly*, *Heltai Ferenc*, *Falk Miksa*, *Hammersberg Jenő*, *Katona Béla*, *Rudnay Béla* főkapitány, a statisztikai hivatal tisztikara testületileg. Pontban négy órakor végezte *Kubinyi Viktor* csányi plébános a gyászszertartást, aztán dr. *Vargha Gyula* mondott megható bucsubeszédet, költői szárnyalással méltatva az elhunyt tudós évviláhatlan érdemeit. A gyászmenet azután megindult a nyugati pályaudvar felé. Elő egy hivata szolgáló párnán vitte a megboldogult rendjeit, azután a két koszosur kocsit következett. A halottas szekér után a gyászboronut család ment és nyomukban az elhunyt nagyszámú tisztelői, akik mindannyian a nyugati pályaudvarig kísérték a koporsót. Onnan a miniszter intézkedéséből külön szalonkocsiban a hontmegyei Lontóra szállították a halottat és ott a családi sírboltban holnap helyezik örök nyugalomra.

Szabó Károly fővárosi tanácsost ma délelőtt temették el. A kőbányai plébánia templomában állott a ravatal, amelyre temetők koszorúkat helyeztek. Koszorút küldött a fővárosi törvényhatósága a tanács, az előjárók, a közoktatási bizottság, több iskolaszék, az újságok fővárosi tudósítói és számos testület és egyesület. A templomot zsu olásig megtöltötték az elhunyt tisztviselőitársai tisztelői és barátai. Több testület zászlóval vonult ki. *Hock János* országgyűlési képviselő, kőbányai plébános, fényes segédiettel szentelte be a koporsót. A halottasmenet a kerepesi temetőbe kísérté a halottat. A temetőben a plébános újra beszentelte a koporsót.

Burg Lajos at, a tegnap elhunyt kiváló kriminológust, holnap, tízenötödikén temetik. A beszentelés negyedél órakor lesz a kerepesi-úti temető halottasházában.

Lentz Henrik, a Ganz és Társa cég nyugalmozott főintézmestere, az ezüst koronás érdemkereszt tulajdonosa, e hó 13-án 75 éves korában meghalt. Temetése ma nagy részvét mellett ment végbe.

— **Elopott ház.** A tolvajok mesterségében az az egyetlen vonzó tulajdonság, hogy halad a korral. Mindent, ami könnyen elmozdítható, már szives pártfogásukba vetek a tolvajok. Most végre ráleptek arra az utra, amely a lopás terén új korszak hajnalát jelent. Házakat lopnak. Brüsszelben történt meg az első kísérlet, amely jól sikerült. A közel jövőben bizvást remélhetjük tehát, hogy a házakat nemcsak telelni, de elemelni is fogják. A tengeri kikötő mellett egy nyaralót, amely most tél idején üresen állott, a tolvajok tegnapelőtt éjjel ellopják. A házból kibordták a berendezést. Aztán csakánynyal nekiesetek a falaknak és szétszedték az egész házat. Mindez három óra alatt történt. Érdekes, hogy a nyaralót másnap reggel ki akarta a hatóság sajátítani. A kisajátítást azonban megakadályozta az elsajátítás.

— **A pozsonymegyei gazdák ünnepe.** Pozsonyból táviratozzák: A pozsonymegyei gazdasági egyesület 40 éves fennállásának és gróf Pálffy István 30 évi elnökségének jubileumára ideérkeztek *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter képviseletében *Tornyai Béla* miniszteri tanácsos és *Kazy* osztálytanácsos, akiket az egyesület gróf Pálffy vezetésével a pályaudvaron testületileg üdvözölt, azonkívül ideérkeztek Budapestről: az országos magyar gazdasági egyesület és a magyar gazdatisztek és erdősiztek országos egyesülete részéről gróf *Dessewffy Aurél* elnök, *Bütykó Sándor* azonkívül számos vidéki gazdasági egyesület képviselője. A magyar óvári gazdasági akadémia igazgatója *Vörös Sándor* királyi tanácsos, valamint *Cserháty Sándor* *Cselkó István*, *Ujhelyi Imre*, *Hegsch Árpád* és *Kossuthányi Tamás* tanárok már tegnapelőtt érkeztek és a megvehéza nagyteremben naponként szakelőadásokat tartottak. Ugyanott ma dében 12 órakor kezdődött az ünnepi közgyűlés a kormány képviselőinek üdvözlésével és gróf Pálffy István arcképének leleplezésével. E közgyűlésen *Darányit* az egyesület dísztagjává választották és erről táviratilag értesít-

tették. Délután lakoma volt számos felkészültével. Este volt a gazdabál a gazdatisztek és erdősiztek országos egyesülete javára.

— **Ingen Rómába.** Furcsa módját választotta az ingyenes utazásnak egy nápolyi csavargó, *Rómából* írják, hogy az az ember, akit Sperziában letartóztattak és Rómába hoztak, mert azt hirdette hogy az abruzzoi herceg ellen merényletet fog elkövetni, bevalotta, hogy mindezt csak azért tette, mert ingyen akart Rómába utazni. *Michele Vignon*nak hívják, a nápolyi születésű csavargót, aki csalásért és lopásért már többször volt büntetve.

— **Házasság.** *Wister Ernő*, a Vigszínház gazdasági főnöke 24-ikén déli 12 órakor vezeti oltár elé *Kohn* Irén kisasszonyt a dohány-utcai templomban. *Galambos Lajos* eljegyezte *Varga Kiárkát* Budapestben.

Klein Béla 19-ikén tartja esküvőjét a kőbányai zsidó-templomban *Linzer Armin* leányával, *Emiliával*. *Kecskemétről* írják lapunknak, hogy ott *Sahin Tóth Mihály*, köztisztviselőben álló kecskeméti polgár és neje, született *Gemessy Julánna*, vasárnap üli meg aranylakodalmát. Az ünnepségre a fővárosból is sokan rándulnak le Kecskemétre.

— **Halálos baleset egy alagutban.** *Bécsből* jelentik, hogy a Semmeringen, a wignzetti alagutban, ma reggel a karinthiai gőzvonat elgázolta *Pollandt* mérnököt. A szerencsétlen ember szörnyen halt.

— **Műkedvelői előadás.** Érdekes műkedvelői előadás lesz e hó 17-én, vasárnap *Zólyomban*. Műkedvelők fogják előadni a *Stomai családok*, *Osiky Gergely* színművét. A tiszta jóvedelmet a műkedvelőkör megalakításának költségeire fordítják. Az előadásban közreműködik a város egész intelligenciája.

— **Elpusztult börtnyar.** *Bécsből* jelentik, hogy a *Pollák és fia* cég szerszemből börtnyarában tegnap este tűz ütött ki amely nemcsak a bört, a cserzőanyagot és az épületeket pusztította el, hanem több drága gép is odaégett.

(x) **Lombfűrészelés.** A lombfűrészelés annyira elterjedt szórakozása nemcsak a fiataloknak, hanem idősebbeknek is, hogy a lombfűrésztelzésre nagyon alkalmas a ándekra. Praktikus, meg elől lombfűrészszerzőmök fényezett kezettükben, továbbá álló, vagy feülgigeszíthető ládikákban minden éle mőnőségben kapható az *Arany peltákhöz* címzett első bécsi lombfűrésztel-áruházban (*Bécs*, VII kerület, *Siebensterngasse 24*). A dusan illusztrált árjegyzéket bárkinek ingyen megküldik.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Az apadó bizottság.

A jóléti bizottság* elkeresztelt harmincas bizottság ma délutánra ismét alakuló gyűlést hívott össze. A bizottság nem tud tovább jutni az alakulás tárgyánál, mert ahányszor összeül, mandannyszor néhány tagja kilép a bizottságból.

(I. ülés.)

Az elnök: Tisztelt uraim! Örömmel üdvözlöm önöket. Hiszem, sőt tudom, hogy mindnyájan át vannak hatva attól a fontos tudattól, hogy a főváros jólétének a kérdésére mi, a jóléti bizottság, fogunk telet adni. Sajnos harmincas bizottságnak már nem vagyunk nevezhetők, bár még meg sem alakultunk. Oszinte sajnálattal kell ugyanis jelentenem, hogy nyolc bizottsági tag a lemondását jelentette be...

Egy bizottsági tag: Nyugodjanak békébe!

Az elnök: Hiszen 6k nyugszanak, de mi ebbe bele nem nyugszunk. Azt hiszem, helyes volna talán egy albizottságot kiküldeni, amely a nyolc bizottsági tag helyébe másokat jelöljön. (Választanak.)

Az elnök: Most, miután ez sikerült, az alakuló ülést avval az óhajjal zárom be hogy a jövő alakuló ülésig a helyzet egy alakuljon, hogy megalakulhassunk. A bizottság tagjai: Eljen az elnök!

(II. ülés.)

Az elnök: Tisztelt uraim! Fájdalommal jelentem, hogy a jóléti bizottságban több a jólét, mint a bizottság. Mert már huszonkettes bizottságnak sem vagyunk nevezhetők. A kiküldött albizottság ugyanis bejelentette lemondását. Tehát megfogytunk 16 bizottsági taggal és 8 albizottsági taggal...

Egy bizottsági tag: Hiszen itt tizennégyen vagyunk!

Az elnök: Igen, mert a 8 albizottsági tag közül 8 bizottsági tag volt, azaz a 16 bizottsági tag közül csak 8 volt albizottsági tag...

Egy bizottsági tag: Hja! Az más! Mert így szintén nem értem!

Az elnök: Az lehet. Azt indítványozom uraim, hogy az általunk megalakulhatásra küldjünk ki egy al-bizottságot, amely az albizottsági tagokat jelölje és ez viszont a bizottsági tagokat... (Választanak.)

Egy bizottsági tag: Helyes! Helyes! Eljen az elnök!

(III. ülés.)

Az elnök: Tisztelt Uram! Részvétel konstátalom, hogy bizottságunk annyira megfogytott, hogy albizottságnak is csak lelki megerőltetéssel nevezhető. Leköszönt ugyanis az al-bizottság is. Tehát megfogytunk 16 bizottsági taggal, 8 albizottsági taggal, 8 al-bizottsági taggal...

Egy bizottsági tag: Hogy lehet az, hiszen ez összesen harminckettő!

Az elnök: Boosánat, a 24 bizottsági tag...

Egy bizottsági tag: Hiszen az előbb 16-ot mondtok!

Az elnök: Tévedés volt: 24!

Egy bizottsági tag (rémülten): Jézusom, hiszen ez összesen 40!

Az elnök: Ó nem! A 24 bizottsági tag közül 8 albizottsági tag volt, 8 al-bizottsági tag volt, tehát az al-bizottsági tagok tulajdonképpen albizottsági tagok voltak és az albizottsági tagok csak bizottsági tagok voltak és a bizottság... (elakad.)

Egy bizottsági tag: Helyes, csak folytassa!

Az elnök: Szóval, uraim, az albizottság és az al-bizottság helyett küldjünk ki egy al-al-bizottságot...

Egy bizottsági tag (Közbeváág; énekel):

Al-al-al

Ez már régi dal!

Egy másik bizottsági tag:

Semmi, Elnök, semmi
Igy szokott az lenni,
Mindenféle bizottságnak
Végo szokott lenni!

Az elnök: Tehát választanak! (Választanak.) Remélem hogy az al-al-al-al-albi...

Egy bizottsági tag: Csak háromszor!

Az elnök: Ne tessék engem zavarni!

A bizottsági tagok: Eljen az elnök!

(IV. ülés.)

Az elnök (egyedül jelenik meg az ülésen): Ezenel megalakulok!

Pont.

Király-idillek.

— Röviden. —

I.

Asturia hercegnője
Pórhöz megy.
Egy gróf lesz apjának vője,
Ez nagy kegy.

Ámde a gróf jezsuita
S e körülmény felújítja
Sok nagy bajt,
Hol nem kedvelik a papot,
Ott vagyon ostromállapot
És nem hajt

A spanyol az okos szóra,
Inkább lő,
Igy folyik le ez a vídám
Esküvő.

II.

Világgá kürtölő
Egy angol lap,
Hogy egy trónörökös
Menyasszonyt kap.

Német a vőlegény,
Arája meg, szegény
Battenberg-lány,
Am e családban, hajh,
Van egy kicsinyke baj,
A trónhiány.

Igy a házasság — nem
Előkelő,
S a német nemzetnek
Nem kell e nő.

III.

Henrik Vilám nőül vette,
— Rozmaringom, hajh! —
Mert Henrik Vilám szerette,
Tubarózsám, rozmaringom,
Mert szerette, hajh!

Helén orosz hercegnőnek
— Rozmaringom, hajh! —
Bánatai nagyra nőnek,
Tubarózsám, rozmaringom,
Nagyra nőnek, hajh!

Mert mig Henrik falál volt,
— Rozmaringom, hajh! —
Helén princessnek udvarolt,

Tubarózsám, rozmaringom,
Csak udvarolt, hajh!

Udvarolt neki, ám végül
— Rozmaringom, hajh! —
Mégis mást vett feleségül,
Tubarózsám, rozmaringom,
Feleségül, hajh!

Lány, fogad hercegre vászik?
— Rozmaringom, hajh! —
Egyik olyan, mint a másik,
Tubarózsám, rozmaringom,
Mint a másik, hajh!

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** A Bölcső huszonötödik ször.** Brieux Bölcsője ma jubilált. November 10-ikén került először színe a nemzeti színpadon és ma volt a huszonötödik előadása. Alig három hónap alatt huszonöt előadás a Nemzeti Színházban: ez mindenesetre nagy siker. Ebből a sikerből Márkus Emiliának kell odaitélnünk az országnak, aki a bemutatás előadásán valóssággal ámulatba ejtette a közönséget, mert a szerep elemzésében, Laurence pszichológiai rajzában, a zene keverésében, a hang-változatok gazdagságában, a némajáték diskretné szépségében új oldaláról mutatta be kiváló művészetét. Nyugalma, önmérséklete, mozgásának és mozdulatlan állásainak a plasztikája meglepő és elragadó összhangba ovdatt egységes kitérésének a lángoló, viharzó szenvedélyességével. Hogy a kitérésben brilláns, hogy az indulatok tetőpontján ereje és bravura rendkívüli: ehhez a Nemzeti közönsége hozzászórt. A Bölcső harmadik felvonásában is volt egy ilyen hatalmas, diadalmos kitérés. De ami meglepett és elragadt mindenkit, az erejének a fegyelmelésében, alakításának a mélységében, a részletekben lélektani finomságaiban rejlett. A mindig előre törő nagy tehetségnek és ambiciónak ez a nemes munkája tette olyan érdekessé és vonzóvá ezt a darabot, hogy alig három hónap alatt imest megérte a huszonötödik előadását. És hálás visszaemlékezést érdemelnek mindazok akik Márkus Emília munkatársai voltak és előkelő színvonalra emelt játékkal ezt a sikert a Nemzeti Színháznak megszerezték: Mihályfi, Császár, Bercsényi, Rákosi Sidi, Ivánfi Jenő. Ők is szerencsésen változtatták a hangot, természetességre, művészi diskretné törekedtek és teljes erejükkel támogatták a főszereplőt hogy a darab összhatása mennél tökéletesebb legyen. Ilyen előadások a Nemzeti Színházat feladata magaslatán mutatják. S előttünk nem a kassza-siker a fő, hanem az, hogy a Nemzeti Színházat izlés, művészi játék dolgaiban mindig ezen a magaslaton lássuk. A mai jubiliárius előadás is egészen megtelt a nézőtér és lankadás nélkül tapsolták a szereplőket, első sorban Márkus Emiliát, akinek a játékán szintén nem lehetett észrevenni áradást, noha október óta csaknem szakadatlanul csatornák áll és egyik premiéreből a másikba rohan csodálós kitarással. Az ensemble nem a régi többé. Bercsényi helyett, aki beteg, Vízváry játssza Marsannet és az orvos szerepét Ivánfótól, aki külföldi tanulmányuton jár, Somló vette át.

**** Molnár László ünnepése.** Molnár Lászlót az Országos Színész-Egyesület leköszönt elnökét, ma délután kereste fel lakásán, Ditrői Mór vezetése alatt, az egyesület központi tanácsának a küldöttsége hogy átadja neki azt az elismerő bucsiratot, amelyet az egyesület éléről való távozás alkalmából a tanács hozzá intézett. Ditrői szép beszédben bucsuztatta el a volt elnököt, amelyben első sorban azt a reményét fejezte ki, hogy mihamarabb visszakerül a fővárosba. (Molnár, tudvalevőleg, áprilistól fogva, a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött), s köszönetet mondott neki azért a buzgó, önteláldozó működésért, amelylyel az egyesület érdekében elnökségének egész ideje alatt kifejtett. Molnár László azt válaszolta, hogy ő is bízik ebben, hogy rövid idő múlva újra munkás tagja lehet a tanácsnak. Végül köszönetet mondott a bizalomért, amelylyel iránta viseltetek s az elismerésért, amelyben részesítik.

**** Saharet kisasszony a Magyar Színházban.** A Magyar Színháznak még a héten érkeke vendége lesz Saharet kisasszony személyében. A híres ausztráliai táncosnő a *postás fia* című angol operettnek a keretében mutatja be táncművészetét és szombaton este lép fel először. Az igazgatóság a Saharet-esték idejére a jegyek árát mérsékelten fiamolta. Ezek a jegyek mátlól fogva a rendes elővételi árak mellett kaphatók a színház pénztáránál, valamint Bárd Ferenc jegyirodájában. A vasárnap este már megváltott jegyek érvénytelenek és ezeket a pénztár vagy visszaváltja, vagy pedig a megfelelő ráfizetés mellett kicseréli.

**** A Népszínház angol operetteje.** A Népszínház legközelebbi operett-újodnsága, mint már adtunk hírt róla, a *Circus Girl* című angol operett lesz. Az operett a *Circus színe* cím alatt fog bemutatásra kerülni s betanulásiához már a jövő héten hozzá fognak. Az operettet, mint értesülünk, Morton angol rendező fogja betanítani, aki az operettet Londonban is rendezte. Morton ur a jövő hét elején érkezik Budapestre s vele jön — négy angol ballerina is, akiknek szintén jut szerep az operettben.

**** Ledófszky Gizella vendégszeroplése.** Ledófszky Gizella, a Magyar Színház kitünő szubrett-primadonnája, a héten három estén a lugosi új színházban vendégszeropelt a *Lili* című szerepében, a *Gészi* Mollyjában és a *mikádó* Nanki-Paojában. Levelezőnk írja, hogy a művésznő vendégszeroplése iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy alig lehetett jegyhez jutni s mindhárom estén zsutolóság telt házak ünnepelelték a vendégművésznőt. A vendégjátékokban különösen érdekes az, hogy a lugosi románok, akik a magyar előadásokra az egész évadon keresztül nem jártak. Ledófszky Gizella fellépéseire tömegesen keresték fel a színházat s együtt ünnepelelték a vendégművésznő zseniális alakításait a magyar közönséggel.

**** Egy elhalasztott párisi premier.** Érdekes intimitást irnak Párisból a bécsi Neue Freie Presse-nek. A nevezett újság levelezője szerint a *Vaudeville*-színház elhalasztotta *Guinon*: *Debaele* című darabjának a bemutatóját, amelyet a legközelebbi napokban akartak megtartani. A darab azoknak a házasságoknak a kérdésével foglalkozik, amelyeket a francia arisztokrácia előkelő iju sarjai zsidó családból származó gazdag leányokkal köneek. A darabban *Rejane* asszonynak lett volna fényes szerepe. A bemutatót nem tiltották ugyan be, de a kultuszminiszter magához kéréte *Rejane* asszonyt és *Porelt*, a *Vaudeville* igazgatóját és megkérte őket, hogy egvelőre tegyenek le a darab bemutatásáról, mert a *Debaele* vallási és felekezeti kérdéseket érint, amelyek főlősléges sajtóháborúknak és kínos tüntetéseknek lehetnének az okai. A *Vaudeville* igazgatója teljesítette a miniszter kívánságát és „egyelőre” elhalasztotta a bemutatót, ami nyilván azt jelenti, hogy *Guinon* darabja beláthatatlan időnkig nem fog a lámpák elébe kerülni.

**** Mascagni Verdről.** A párisi filharmoniai társaság a napokban *Verdi*-emlékünnepet rendez, amelyen *Mascagni* mond emlékbeszédet az elhunyt nagy mesterről. A beszédet hangverseny követi, amelynek műsora csupa *Verdi*-szerzeményekből van összeállítva s *Mascagni* ogya dirigálni is.

**** A Népszínház bemutatója.** A Népszínház-ban ma volt az első nagy, teljes próba *Rákosi* Viktor és *Guti Soma Jupiter és társai* című 3 felvonásos énekes bohózatából. A nő főszereplő, *Kéry Klára*, aki néhány napig gyöngékedett, ma már résztvevett a próbában s úgy ő, mint az egész személyzet, teljes buzgósággal és kedvvel próbálták végig a darabot. A bohózat főszereplőinek kiosztása a következő:

Bogánes Kristóf: *Németh*. — Pettendi Zsófi: *Kiss*. — Klarissz felesége: *Kéry Klára*. — Filippi Ferdinánd: *Solymski*. — Dorongó: *Szirmai*. — Lávay: *Tollagi*. — Miska: *Kovács*. — Bankóné: *Siposné*. — Gergő, fia: *Ujvári*. — Estike: *Kápolnai Irén*. — Özvegy Bucsané: *Bán Neeli*. — Bogánes Agnes: *Izsóné*.

Az újdonság bemutatóját jövő kedden, e hónap 19-ikén, tartják meg.

**** Feydeau képtára.** Párisban a minap árverezette el *Georges Feydeau*, a híres bohózatíró, az *Osztrigás Mici* szerzője, képgyűjteményét. Feydeau mindenik kép háttára sajátkezüleg a következő megjegyzést írta:

Ez az enyém volt.
G. Feydeau.

Hogy milyen képtár volt a bohózatíró képtára, arról némi fogalmat ad az, hogy a legdrágább képet 28.000 frankért vették meg s hogy az egész gyűjteményért több, mint félmillió frank jolyt be.

**** A Kisfaludy Színház megnyitása.** *Eokross* József, a *Kisfaludy Színház* igazgatója, március elején kezdi meg előadásait az ó-budai *Kisfaludy Színházban*. Az első előadás programja a következő: *Nyitány*, írta *Fenyvesi* Oszkár, a társulat karmestere. *Ünnepi prólog*, előadja *Kálmán* Emília. Ezt követi *Margit álma*, idyllykus vígjáték 1 felvonásban, írta dr. *Kontur* Béla. Végül a *Szigetvári vértanúk* első felvonása. A társulat igazgatója és művezetője ma tisztelegtek *Jókai* Mórnál, a ki a legnagyobb szíveséggel engedte át a megnyitó előadásra a *Szigetvári vértanúkat*, sőt megígérte, hogy az előadás is jelen lesz. A társulat elsőrendű tagjai a következők: *Kiss* János művezető-rendező, *Tihanyi* Géza titkár. Nők: *Sárosi* Irén, *Kiss* Mariska, *Kálmán* Emília, *Torday* Etelka, *Gergely* Anna, *Szikora* Anna, *Bécsi* Erzs. Férfiak: *Kiss* János, *Tihanyi* Géza, *Kispályi* János, *Zitahi* János, *Kaposi* Ernő, *Hollósi* Odón, *Miklósi* János, *Bereczky* Ferenc, *Rádai* József.

**** Blumenthal új darabja.** *Blumenthal* Oszkár, a nálunk is jól ismert német drámaíró, A *szeszély tündére* cím alatt új verses vígjátékot írt.

**** Öngyilkos drámai hősnő.** *Magdeburgban* a napokban *Clara* Klára német drámai hősnő löbe lötte magát. Az öngyilkos művésznő akinek öngyilkossága okáról a hír nem ad számot, legutóbb a *düsseldorfi* városi színházban volt drámai primadonnája.

**** Operaelőadás a Telefon Hirmondóban.** *Előzetelnek* szórakozására ma este a Telefon Hirmondó a m. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül Donizetti operája, a *Don Pasquale*, melyet új betanulással ezuttal adnak először elő, a nő főszerepén P. *Bianchi* Bianca asszonnyal. E premier számba nem operaelőadás után *Delibes Coppélia* balléje kerül színe, melynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókon keresztül. Az opera közvetítés ut a legújabb eredeti híreket olvastatja fel a szerkesztőség, azután pedig még 11 óráig *cigányzene* lesz hallható, melyet felváltva az Emke és az elite kávéházból közvetíti a Telefon Hirmondó.

MŰVÉSZET.

□ A Nemzeti Szalon nemzetközi tárlata. A Nemzeti Szalon nemzetközi tárlatát holnap, pénteken mutatják be a sajtó meghívott képviselőinek, akiknek számára reggel 9 órától kezdve egész estig nyitva állanak a Cziráky-palota helyiségei. Az ünnepélyes vernissage szombaton, e hó 16-án, délelőtti lesz. Az előre várható óriási látogatottságra való tekintettel a Szalon igazgatósága a következő rendelkezéseket tette: A Szalon tagjai tagsági jegyükkel a vernissage-on is megjelenhetnek; a tagok által tagjai részére kibocsátott vörös színű tiszteletjegyek azonban csak a vernissage-t követő naptól kezdve jogosítanak a nemzetközi tárlat látogatására. A zöld színű tiszteletjegyek a nemzetközi tárlatra egyáltalán érvénytelenek. A meghívók 2 koronás belépő jegyek váltására jogosítanak a megnyitón; meghívó nélkül megjelenőknek a belépti díj a vernissage-ra 5 korona. A tagsági jegy előmutatása mellett azonban a tagok a vernissage-on is válthatnak hozzátartozóik részére 2 koronás belépőjegyet. Utjás számba megy a valósággal testes kötelező kitalauz és képes tárgymutató is, melybe Szaksz F. írta meg a kiállító művészek életrajzát és művészetük rövid jellemzését. A több mint 10 ívre terjedő és 50 illusztrációval díszített, Révai testvérek kiadásában megjelent katalogusban a birneves festők arcképei is mind fellelhetők; előszót magyar és francia nyelven *Hock* János írt hozzá.

□ Hegedűs László eszrebankója. Az osztrák-magyar bank ma értesítette *Hegedűs* László festőművészt, hogy a *Márta* 75. jellegű pályaművét, melyet a jury nyertesnek ítél, a 2000 korona díjat vegye föl a bank budapesti fiókjánál. Egyuttal megbizta a bank *Hegedűs* azzal, hogy a pályázat 9. pontja értelmében készítse el a bankjegy részletes rajzát, tennartva magának a bank a szükséges változtatások jogát. E célból a művésznak érintkezésbe kell lépnie a bank nyomdájával, melynek május 15-éig kell rendelkezésre bocsátani a részletes rajzot. A kivétel munkájáért 4000 koronát kap a művész. *Hegedűs* László sikere általános örömet okoz a művészet iránt érdeklődők körében, honnan nagy számmal kapja a szerencsekevényt. Többek közt *Katona* Béla koronagyűlés-helyettes azt írta *Hegedűs*nek, hogy ezért a bankcsinálásért nem börtönbe, hanem karjaiba zárja. A művész tiszteletére kedden este a Pannónia-szállodában bankett lesz.

FARSANG.

□ Szanatórium-bál. Előkelő és fényes társaság gyűlt ma egybe a budai rigadó termeibe a Szanatórium-bálra. Pazar díszben ragyogtak a termek és gyönyörű ornamentumoktól volt ékes a bálanyák, emelvénye. A bál fővendégnője *Klotild* főhercegnő volt, a bálanyai tisztelet pedig a következő hölgyek vállalták el: Gróf Almásy Dénesné, gróf Andrássy Sándorné, gróf Apponyi Albertné, özv. gróf Bánffy Györgyné, Basch G. uláné, Beniczkyné Bajza Lenke, Brüll Ignácné, Dániel Gáborné, dr. Dirner Gusztávné, dr. Demeczky Mihályné, hg. Eszterházy Miklósné dr. Hadik Barkóczi Endréné, Halmos Jánosné, Hausmann Sándorné, Hegedűs Sándorné Heinrich Ferenoné, dr. Herczel Manoné, csetei Herczeg Janka, Hernády Mórné, gróf Karátsanyi Jenőné, özv. Károlyi Gyulané, ifj. gróf Károlyi Gyulané, dr. Korányi Frigyesné, gróf Károlyi Sándorné, gróf Károlyi Lászlóné, báró Malcoms Gizella, Münnich Aurélné, Losonczy Mihályné, Luczenbacher Pálné, Ormódy Vilmosné, herceg Pálffy Miklósné, ögrgróf Pallavicini Edéné, gróf Pejacevich Tódorné, báró Révay Gyulané, Riekl Gyulané, Rosenberg Gyulané, Rudnay Gélané, Soós Elemérné, Stefani Lajosné, gróf Szapáry Bézané, gr. Szapáry Gyulané, gróf Széchenyi Imréné, Széll Kálmánné, gróf Szirmay Sarolta, Szivák Imréné, gróf Andrássy Aladárné özv. gró. Bethlen Andrásné, dr. Falk Miksáné, Fűdváry Miklósné, Kornfeld Zsigmondné, gróf Vay Gaborné, Végz Arhuráné, gróf Wenckheim Frigyesné, dr. Viadar Martonné, gróf Zichy N. Jánosné, Szelinszky Mihályné. A ladyk közül sokan ott voltak a bálon. A rendezőség gyönyörű bokréttakkal lepte meg a vendégnőket.

A tánczenét a honvédeknek és Banda Marci bandája szolgáltatták. A női táncrend aluminium könyvecske volt, hátulján Erzsébet királyné domborművű aroképével, szálló angyal alakban, amint egy beteg leányt gyámolít.

A jelenvolt hölgyek névsorát — amennyiben föl lehetett jegyezni — a következőkben adjuk:

Dr. Korányi Sándorné, dr. Wladár Mártonné, dr. Szamols Zsigmondné, dr. Dirner Gusztávné, dr. Szolárszky Lajosné, gróf Andrássy Tivadarné, Tóth Piroska, Szolárszky Mici, dr. Vladár Róbertné, Rudnay Béláné, báró Dániel Gáborné, dr. Beksis Gusztávné, dr. Réczey Imréné, gróf Széchenyi Pálné, gróf Andrássy Györgyné, gróf Apponyi Albertné, dr. Lakachich Béláné, Módos Gyuláné, Havassy Ignácné, Gallauer Károlyné, özv. Ozukor Józsefné, gróf Széchenyi Béláné, Trügele Jakabné, Gere Zsigmondné, Schaffer Jánosné, dr. Buday Józsefné, Palmayné, Demel Károlyné, Kosaras Sándorné, Tauszk Ferencné, Dévényi Jenőné, Hausmann Sándorné, Kuntza Hilda, Havassy Jolán, Gretsohl Jolán, Czukor Margit és Aranka, gróf Széchenyi Hanna, Trügele Margit, Schaffer Julia, Horváth Anna, Szalkay Matilda, Demel Jolán, Baranyai Aba Blanka, Vihely Elza.

(Művészet az inségek javára. A fővárosi Vigadóban ma fényes művészetet rendezett a Százas Bizottság az inségek javára, Halmos János polgármester védnökségével. Gyönyörű hangverseny nyitotta meg az estét. Márkus Emilia, a Nemzeti Színház illusztris művésznője melegséggel és pazar színezéssel szavalta el *Abrányi* Emilnek erre az alkalomra írt *Irgalom* című, mely érzéstől áthatott, nemes hangú költeményét, amelyet tárcaorvotunkban közlünk. A művésznő remek interpretációjának s a gyönyörű költeménynek egyaránt mélyesége és nagy volt a hatása. *Szilágyi* Arabella *Domizetti* egy balladáját énekelte lelkes tetszésnyilvánítások közepette. *Hegedűs* Gyula nagy tetszéssel fogadott szavazata után néhány magas nívón álló zene- és énekszámokkal tejezdött be a koncertet. A hangverseny végeztével a Vigadó összes termében táncmulatság volt, amely szépen illeszkedett bele a farsang nagy mulatságai közé. A lady patronessek sorában volt Halmos Jánosné, a polgármester neje is. Az est szépen jövedelmezett az inségek javára és méltó volt arra a nagy vára-kozára, amely hozzáfűződött.

(Hangverseny a Vörösmarty-szobor javára. Fényesen sikerült hangversenyt és táncmulatságot rendezett ma este az *Egyetemi Társulat-Egyesület* a Tiszviselő Országos Kaszinójának palotájában a Vörösmarty-szobor alap javára. A hangverseny dr. Kisfaludy A. Béla, a tudomány-egyetem rektora nyitotta meg, utána *Tarnay* Alajos zongoraművész Chopin keringőjét és *Chován* egy hangulatképet adta elő nagy sikerrel. *Amon* Margit a Népszínház művésznője a Görög rabszolgából énekelte több dalt, *Hartmann* Jenő zongorakísérelte mellett. A művésznőt a közönség zajosan megtapsolta. Ezután *Rákosi* Viktor olvasta fel *Horák ur* című derűs, vidám rajzát. *Sóter* Izabella egy marzurkát és *Dienl* kacagó dalát énekelte bájosan. *Feld* Irén Vörösmarty Petike című költeményét érzéssel és művészi lendülettel szavalta el. A másort *Perényi* István gordonkaművész zárta be, nagyhatásu játékával. A művészt ifjú *Abrányi* Emil remek pountrájással kísérte zongorán. A hangverseny után *Kathy* Vince zenéje mellett táncmulatság volt. A hölgyeket a rendezőség izléses táncrenddel lepte meg. Minden táncrend mellé ifj. *Gebhardt* Károly turista-keringőjét is megkapták a hölgyek. Jelen voltak:

Asszonyok: Amon Lajosné, Altenbucher Henriké, Berkes Antalné, Bartal Antalné, Bakos Sándorné (Félegyháza), dr. Barsi Jenőné, dr. Barna Ignácné, Böhm Károlyné, Czermann Józsefné (Budafok), özvegy Cziflinger Károlyné, Csepregy Jánosné, dr. Czukrács Gyuláné, lovag Beer Vilmosné, Dobrznycyky Gergelyné, dr. Eisner Józsefné, Feld Zsigmondné, Farkasfalvy Imréné, lovag Hartmann Vilmosné, Horváth Józsefné, dr. Ilosvay Lajosné, Ilmann Ottóné, Korányi Kálmáné, Knefely Edéné, Kovács Ferencné, Koczor Rezsóné, Körös Viktorné, Mács Jánosné, Máday Lászlóné, Marcskényi Miklósné (Miskolc), özv. Malmossy Károlyné, özv. Ozarowsky Henriké, Olasz Pálné, dr. Porteleky Lászlóné, Papp Jánosné, Posevitz Tivadarné, Rozinszky Béláné, Szendrey Károlyné, Serly Antalné, lovag Stieglitz Ferencné, Tutseké, Bexheft Lajosné, Speidl Bódogné, dr. Thiring Gusztávné, Urbán Alajosné, Wilp Antalné, dr. Verényi Edéné, Volkmann Sándorné, Jonescu Pálné.

Leányok: Amon Margit, Almágyi Szendrő, Berkes Marcella, Irén és Éta, Berceviczy Gizella, Bertalan Nóváké, Beer Irénke és Irma, Barna Aranka és Margitta, Böhm Neszi, Czermann Lujza (Cudafok), Csaba Gizike (Páhi Pestm.), Csasztray Ilonka és Dusika, Cziflinger Amália és Katinka, Dabrnyczyk Stelke, Dippmann Marcella és Katica, Bakos Matild, Eisner Mircike, Fekete Danka, Feld Irénke és Olga, Farkasfalvy Mariska, Hartmann Elvira, Jonescu Lujza, Knefeld Hida, Koczor Aranka, Körös Valéria, Máday Mariska, Muraközy Ilona, Malmossy Magda, Mács Irénke, Ilonka, Margit, Marcskényi Mariska (Miskolc), Ozarowsky Ilonka, Olasz Emma, Papp Ilonka, Paál Ilonka és Erzsike, Posevitz Amanda, Rosineky Elvira és Muka, Rogyák Elza, Schöbitz Emma, Speiditz Irén, Sügít Mariska, Szelezky Margit, Sztokjovics Olga, Szendrey Irén, Szadeczy Margit, Toldy Piroska, Vüb Irma, Várady Margit.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

© Előadás az Urániában. Ma délután nagyon előkelő közönség előtt mutatta be a földrajzi társaság az ismert utazónak, Hopp Ferencnek afrikai utazását

egy érdekes utelírás keretében. A közönséget egyik proscenium-páholyból *Erődi* Béla főigazgató, elnök üdvözölte, és utalt Hopp Ferenc érdemeire, melyeket a magyar földrajzi tudomány körül szerzett. A közönség lelkesen megénezte a szónok mellett ülő Hopp Ferencet, ami láthatólag megalította a fehérhajú öreg urat, ki hatvanöt éves korában még olyan nagy és fáradságos utra vállalkozott. Azután megkezdődött a felolvasás, mely Hoppnak Afrika nyugati partjai mellett, azután Kongó-folyón tett utazását ismertetle. A felolvasást sűrű egymásutánban következő színes fölvetések illusztrálták, melyek közül különösen a gyönyörű holdfényes tájképek és a mozgalmas csoportképek kellettek nagy tetszést. A közönség mindvégig nagy figyelemmel és érdeklődéssel kísérte az eleven utelírás.

TÖRVÉNYSZÉK.

„Néhány őszinte szó.”

— Huszártisztek sajtópöre. —

Budapest, február 14.

A mai esküdtzéki tárgyaláson kardosörrenés nem hallatszott, holott három aktív huszártiszti panasza indult meg az eljárás. A panaszos huszártisztek ugyanis nem jelentek meg személyesen a főtárgyaláson. A vádlott, ki szintén huszártisz volt, azért nem csörgethette kardját, mert a katonai becsületbíró megfosztotta attól.

Maga az eset kardosörög nélkül is teljes mértékben megérdemli a polgári társadalom feszült figyelmét. A polgári esküdtek ugyanis olyan helyzetbe kerültek, hogy revidálniuk kellett a katonai becsület-bírósg ítéletét. A bűnpör anyaga és természete teremtette meg ezt a különös helyzetet.

Általában sok különös dolgot tapasztaltunk a mai főtárgyaláson. A legkülönösebbek egyike az esküdt-bírósg elnökének vélekedése a hadbírósg viszonyáról a polgári bíróságokhoz.

A kusztát fonalú tényállás, tudniillik az a tényállás, mely a mai tárgyaláson megállapítható volt, kevés tájékoztatást nyújtott arra nézve, hogy *Hollán* Jenő, a közhadseregbeli volt hadnagy, a mai tárgyalás vádlottja, polgári értelemben bűnös-e vagy nem?

Esete a következő: Most harmadéve *Végh* János huszárhadnagy, báró *Grimmenstein* Vince kapitány és *Tarcsay* János főhadnagy, azzal vádolták *Hollán* Jenő hadnagyt a hadbírósgnál, hogy tudtuk és beleegyezésük nélkül írta alá nevüket egy kötelezvényre.

A hadbírósg megszüntető határozatot hozott, de a becsületbírósg, mely a kényes pört revidálta, megfosztotta *Hollán* tiszti rangjától.

A rangjától megfosztott hadnagy ügyét egy ujság nyiltelebe helyezte át. *Néhány őszinte szó* cím alatt a legkíméletlenebb hangon szórta a sértéseket *Végh*, *Grimmenstein* és *Tarcsay* ellen. Hamisnak mondotta a becsületbírósg előtt deponált vallomásukat, gyávanak viselkedésüket. *Grimmenstein* báróról még külön azt írta, hogy azért adta a kezességét, hogy a felveendő pénzből annak értékeltlen lovát megvásárolhassa.

A megsértett tisztek a sértésekért a budapesti esküdtzéknél kerestek elégtételt. A mai tárgyaláson, mint már említettük, nem jelentek meg személyesen, hanem dr. *Szilágyi* és dr. *Waldhauser* ügyvédet bízták meg képviselőikkel.

A tárgyalást *Zsitvay* Leó kuriai bíró vezette. A vádlottat dr. *Abraham* Dezső védte, ki a bizonyítási eljárás során arra kérte az esküdtbírósgot hogy szerzekk be a hadbírósgtól az összes iratokat, mert ezek nélkül a valóságot bizonyítani nem lehet.

Az esküdtbírósg ennek a kérelemnek nem adott helyet. A hadbírósg iratainak beszerzése iránt, mondotta az elnök, nem tesz lépéseket, mert ettől eredményt nem vár.

Az elnöknek ez indoklása ellen sőtünk a leg-határozott alakban óvást tenni. Nem tuduk, hogy az elnöknek ebben a tekintetben milyen tapasztalatok állanak rendelkezésére. Akármint is legyenek azok, a konzekvenciát el nem fogadhatjuk. A hadbírósg, nézetünk szerint, a jogszolgáltatás általános érdekeit sokkal jobban tartozik respektálni, semhogy megtagadnassa a polgári bíróságtól olyan iratoknak a kiszolgáltatását, melyeknek perdöntő tartalom lehet. A gyakorlatból tudjuk, hogy hasonló esetben a polgári bíróság mindig készségesen állott a katonai bíróság rendelkezésére. És ez a mai viszonyok között nem is képzelhető másképp.

Ezek után beszámolunk magáról a tárgyalásról, melynek végeredménye az volt, hogy a vádlottat felmentették.

Hollán Jenő kiról azt beszélik, hogy valamikor a hadsereg legjobb vívói és lövéi közé tartozott az elnöknek arra a kérdésre, hogy bűnösnek érzi-e magát? határozott hangon mondja:

- Nem érzem magamat bűnösnek.
- Miért írta az inkriminált közleményi? — kérdezte *Zsitvay* elnök a vádlottól.
- Kétségbeesésben tettem, mikor az a ca-

pás ért, hogy elvesztettem a tisztí rangomat, — felelt *Hollán* Jenő. — Ez volt az egyedüli mód arra, hogy magamat a nyilvánosság előtt rehabilitáljam.

— Ezért kellett a tisztársait pelengérré állítani. — Méltóságos elnök ur, én hat esztendeig voltam katona s arra a meggyőződésre jutottam, hogy az ellen a jogtalanság ellen, mely engem ért, ez az egyedüli mód a védekezésre. Ez a három tiszt telt engem tönkre.

— Hogy-hogy? — Ellenem a hadbírósg vizsgálatot folytatott s fölmentet, utóbb *Tarcsay* és *Grimmenstein* a becsület-bírósgnál megesküdtek arra, hogy jótállási nyilatkozatukat tudtuk és beleegyezésük nélkül írtam a kötelezvényre s e hamis eskü alapján éltek.

Az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy ne sértse meg ura a panaszosokat.

— Meggyőződöttem, folytatja az elnök a kihallgatást, hogy a három tiszt ön ellen áskálódott, hogy ok, hogy úgy mondjam, kiforszírozták a becsületbírósg döntését?

— Meg voltam arról győződve. — Ok kértek talán becsületbírósgot? — Azt nem tudom, de az bizonyos, hogy becsületbírósg csak följelentésre állítható össze.

— Miért hagyta ott a katonaságot? — Kényszeríteni akartak hogy köszönjek le jószántomból, de én ezt nem tettem. Erre a becsület-bírósg megfosztott a rangomtól.

— Ön, úgy látszik, nagyon el volt adósodva. — Volt adósságom, az igaz.

— Van itt egy levél, melyet *Tarcsay* főhadnagy az ön édes anyához intézett. Ebben a levélben azt írja, hogy ön egészen elmélt az adósságban s kérve kéri az édes anyját, hogy gondoskodjék ledezetről. Az adósságainál, úgy látszik, örökös bárá önöknél. Talán ennek tulajdoníthatja szerencsétlen sorsát. Aztán milyen kölcsonöket szokott fölvenni, milyen kamatot fizetett?

— Száz forint után hat hónapra harminc forintot fizettem.

— A saját aláírásása is kapott pénzt? — Nem. Legalább két aláírás kellett.

— Tanuk nem voltak? — Nem.

— Akkor talán a becsületszavát is le kellett kötnie.

— Egy esetre emlékszem, hogy a kezemennek becsületszóval is ogadtam, hogy a kötelezvényt pontosan be fogom váltani. A lejárator azonban kórházban fektüdtem s hat nappal megkéstem a fizetéssel.

— Mennyit kapott azért az ezer forintos kötelezvényt, melyen a báró *Grimmenstein*, mint kezes szerepel? — Hétszáz forintot.

— Es abból még lovat is kellett vennie? — Igen, *Grimmenstein* kikötötte, hogy 500 forintért megveszem a lovat. Meg is vettem.

— Ezekből itélve az édes anyának meglehetősen sokat kellett az ön adósságaiért fizetnie. Talán az egész vagyona ráment? — Csak kétszer-háromszor fizetett értem nagyobb összeget.

A bizonyításra került ezután a sor. A vádlott védője kérte, hogy szerzekk meg a hadbírósgtól az összes iratokat, mert csak abból tudja a valóságot bizonyítani. A törvényszék ezt megtagadta.

A bíróság tanácskozni kezdett az előterjesztések fölött és *Zsitvay* elnök rövid idő múlva a következő határozatot hirdette ki:

— A bizonyítást elrendeli a bíróság a btk. 263. §.

1. pontja alapján. Azonban a *Kriegsgericht* iratai iránt nem tesz lépéseket, mert ettől eredményt nem vár.

Ezután felolvasták a két ítéletet és *Tarcsay*nak *Hollán* édes anyához írt német levelét. *Tarcsay* ebben a levélben azt panaszolja, hogy 3000 forintig vállalt kezességét *Hollán*ért. Ha nem rendelik valamiképp a dolgot, mindketten elvesztik a kardbójot.

Ezzel befejezték a bizonyítási eljárást. A perbeszédre délután 3 órakor került a sor. Az ítéletet, mely, mint már említettük, felmentő volt, késő este hirdették ki.

Legujabb.

London, február 14.

A felsőház felirati vitájában ma *Salisbury* ismét nyilatkozott a délafrikai kérdéssről.

Lor *Kimberley* megnyitja a felirati vitát és hivatkozik a király lérfias és méltó nyilatkozatára, hogy az elhunyt királynő nyomodkain kíván haladni. A szónok főleg a délafrikai háborúval foglalkozik. Az ellenzék igen elégedetlen az újabb hadviselési móddal. A dolgok állása Délafrikában aggodalommal tölti el. A kormány első feladata, hogy az ellenség ellenállását megtörje. E célra nem szabad kímélni a pénzt.

Lord *Salisbury* miniszterelnök mindenekelőtt avval a móddal foglalkozik, ahogy az angol nemzetet ért veszteséget a világ minden részében fogadták és biztos reményét fejezi ki, hogy a királynak a trónbeszédében tett ígéretei a leggazdagabb mértékben betognak vártatni. *Salisbury* továbbá a délafrikai háborút illetőleg kijelenti, hogy míg a harc nincs megnyerve, nem lehet várni a közvéleménytől, hogy a hadviselés diosérje. A jelen esetben oly országról van szó, melyben nehéz harcolni és mely sok lehetőséget nyújtja a hosszantartó ellenállásnak. Ha az ellenség függetlenségének valamely részét megtarthatná, ugy ez szüntelen állandó hadviselést vonna maga után. Azokból az érzelmekből, melyek azon egész területen uralkodnak, világosan kiderül,

hogy ha nem vagyunk urak és győzők, nincs remény állandó békére. Világos, hogy az ellenség bármily hatalmat, mely neki engedték, mindenképp arra használja fel, hogy erőt és új fegyvereket gyűjtsen és így megfelelő alkalommal új támadást készítsen elő.

TÁVIRATOK.

A görög király Párisban.

Páris, február 14. Loubet elnök ma délután György görög királyt fogadta, akit Deljannisz kísért. A királyt katonai tisztelegéssel fogadták. Később Loubet, Combarieu, a polgári kabinetiroda főnöke és Dubois tábornok társaságában visszaadta a látogatást.

Az új olasz kormány.

Róma, február 14. Híre jár, hogy a kabinettet a következőképpen alakították meg: Zanardelli elnökség, Giolitti belügy, Prinetti külügy, Cocco-Ortu igazságügy, Wolleborg pénzügy, Dibraglio kincstár, Isonza di San Martino hadügy, Morin tengerészetügy, Nunzio Nasi közoktatásügy, Giusso közmunkaügy, Picardi földmívelésügy, Galimberti posta- és tévdaügy.

A délafrikai szabadságharc.

Fokváros, február 14. A tífuszjárvány egész Dél-Afrikában annyira terjed, hogy a városi hatóságok fólhatalmazást kértek a kormánytól rendkívüli közegészségügyi intézkedésekre.

De Wet Péter a boer békebizottság vezetője, aki most Fokvárosban van, abban fáradozik, hogy az afrikander szövetséget arra bírja, adja értésére a boeroknak, hogy a szövetség támogatására ne számítsanak. De Wet Péter a boerok fokföldi betörését és a további ellenállást főleg a worchesteni afrikander-kongresszuson tartott beszédeknek tulajdonítja, amelyek a boerokban azt a reményt keltették, hogy a hollandusok csatlakozni fognak hozzájuk, ami azonban nem következett be.

Fokváros, február 14. Egy boer csapat tegnap a philippstowni kerületben átkelt az Oranje folyón. A csapat parancsnoka állítólag De Wet tábornok.

Fokváros, február 13. Itt két újabb pestises megbetegedés és egy halálos fordult elő.

Hága, február 14. Iiteni diplomáciai körökben azt beszéltek, hogy Krüger kijelentette, hogy csak abban az esetben utazik Amerikába, ha a washingtoni kabinet előre biztosítja, hogy a Fehér Házban Transvaal elnökét megillető fogadtatásban részesül és ha számíthat arra, hogy a kormány hajlandó a boerok ügyét támogatni.

Brüsszel, február 14. Krüger és környezete kételkedik a legújabb londoni jelentések valóságában és azt tartja, hogy az angol hadügyminisztérium ezekkel a célzatos hírekkel hangulatot akar csinálni a parlament megnyitására való tekintettel. Krüger szerint hiába számít rá Kitchener: Botha és De Wet inkább hősi halált halnak, de nem adják meg magukat.

A kínai bonyodalom.

Peking, február 14. A többi hatalmak eljárásának megfelelően Ausztria-Magyarország Tien-cinben területet (settlement) biztosított magának konzulátus létesítésére, továbbá osztrák és magyar telepesek és vállalkozók használatára.

E célból Czikang osztrák-magyar követ megbízásából Silvestri alkonzul Gassmayer sorhajóhadnaggyal és Wojcik századosal e hó 10-én Tien-cinbe érkezett és a császár-csatorna mellett körülbelül 06 négyzetkilométernyi területet okkupált Ausztria-Magyarország nevében. Az osztrák-magyar tengerész-küldönmény parancsnoka rögtön értesítette erről az összes konzulátusokat. A megváltás, illetőleg kisajátítás iránti és föltételei végett megkezdtek a tárgyalásokat Kínával.

London, február 14. A Standard egy sanghaji távirata jelenti, hogy a kínaiak harci kedve ismét nő. Nagy haderőt összpontosítottak a császárné mostani tartózkodási helyén, hogy a nemzetközi haderőnek utját állják. A császárné, her szerint, csak azért járult a halálos ítéletek megérősítéséhez, mert Li biztosította arról, hogy a hatalmak többsége a megkegyelmezés barátja. Így a halálos ítéletek nem lesznek végrehajtvá.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 14. Az osztrák általános villamosági társaság az idén részvényenként 28 korona osztalékot fizet.

Bécs, február 14. A oseh bányatársaságok egyetlen egy munkást sem bocsátottak el és az üzemi redukálásáról szóló híresztelések alaptalanok.

New York, február 14. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.9/16 (9.9/16). Márciusra 9.13 (9.09). Májusra 9.14 (9.07). New-Orleansban helyben 9.9/16 (9.9/16). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.80 (7.80). Stand white Philadelphianban 7.75 (7.75). Refined in Cases 8.85 (8.85). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western

steam 7.85 (7.80). Robe és Brothers 8.— (7.95). — Tengeri irányzata szilárd. — Február —.— (—.—). Májusra 46.— (45.1/2). Juliusra 45.— (44.3/4). — Buza irányzata tartott. Piros Őszi helyben 81.— (81.—). Február —.— (—.—). Márciusra 79.1/2 (79.1/2). Májusra 80.1/4 (80.1/4). Juliusra 79.3/4 (80.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 7.1/2 (7.—). Feb.-ra 5.55 (5.55). Májusra 5.65 (5.60). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Kukor: 3.3/4 (3.3/4). — On: 26.82 (26.45). — Béz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 14. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata tartott. Febr.-ra 73.1/2 (73.1/2). Májusra 75.1/2 (75.1/2). Tengeri irányzata szilárd. — Február 88.— (88.—). — Zsír: Február 7.50 (7.45). Májusra 7.67 (7.55). — Szalonna short clear 7.32 (7.20). — Sertészsír: Február 14.12 (13.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Szabadulás.

Vége a szabadságnak! Lehullt bilincsem!
Mi hosszú láncolma most már semmi sincsen,
Az emlék gyökerét szívemnek mélyében,
Erőszakos kézzel, én magam kitéptem.

Diadalmas reggel! ... Vége van az éjnek.
Keblemből kiárad gyözedelmi ének,
Hiába mutatná tested fehérségét,
Legyőztek téged: szabad vagyok ismét!

Ki vagy te? ... Egy porszem. Tűnő, múló álom,
Délbáb játéka futó napsugáron,
Ki vagy te? ... Ingóvány, mely az utam állta,
S melynek elsőlyedtem fertős posványába.

Gyilkoló lehellet, mely a lelkem érte,
S mely lefojtott volna a pokol mélyébe,
Kigyó, mely körülfont: párdus, mely megvívott...
Szerelmet hazudtál s szíved mítsem érzett!

De most szabad vagyok, a rabszagnak vége,
Tündöklő szárnyamon repülök a légbe,
Fel a csillagokhoz: a napba benézek,
Hisz' nem sérti szemét önön gyermekének.

Lelkem megfürdik a tisztaságba, lángba,
Nem gondolok többé földi kéjre, lángra.
Mindenszeg szívemél magam egynek érzem,
Mindörökkön vagyok s nem lesz sose végem!

Dénes Tibor.

+ Nagy Frigyes és Lear király. Pompás színházi fogás volt az, amelyet 1901. február 14-én, tehát éppen száz esztendeje, követett el a londoni Drury-lane-Theater. Lear király előadásáról volt szó, amelyben az angol színpadnak akkor nagyban ünnepeit tragikus színésze, John Philipp Kemble, játszotta Lear, és nem kevésbé hírneves színésznő-nővére Sarah pedig Cordeliát. Az előadás előtt a színház igazgatósága megüttette a londoni lapokban a reklám nagy dobját és hírül adta a közönségnek, hogy azt a botot, melyre Lear király fog támaszkodni, Nagy Frigyes porosz király használta élete utolsó napjaiban. Az igazgatóság nem eszalódott számításában, mert az említett „történeti” műemlék nagy vonzerőt gyakorolt a londoni közönségre, különösen pedig a város fiataljaira. Zsuföltség megtelt a színház, mindenki nagy figyelemmel nézte az előadás alatt az elefántsonofantantus botot s alig törődtek Lear átközdésaisával. Német lapokban csakhamar bebizonyították, hogy Nagy Frigyes soha életében sem használta azt az elefántosontus botot s ha egyáltalában botot vett a kezébe, az egyszerű nádpálca volt.

+ A cinkotal kántor olasz kollégája. Ismeretes a cinkotal kántor esete, amely magával Mátyás királlyal történt meg. Az adoma Sacchetti Franco, olasz író, könyve révén, mint Cs. Papp József írja, most a Magyar Polgárban, Mátyás király koránál jóval régebbi időben az olaszoknál már közzsájon forgott. Abban az alakjában, amelyben azt a derék Sacchetti megörökítette, Mátyás király helyett Visconti Bernabó, milánói fejedelem szerepel. A zsarnok kényur neje, a „szép és büszke” Beatrice volt. Különös véletlen, hogy a mi királyunk második feleségét is így hívták. Visconti Bernabó — ugymond Sacchetti, — kegyetlen ember volt ugyan, de amellett igazságszeretet is lakozott benne. Egyszer a többek közt az történt meg vele, hogy egy gazdag apátra rábizta két kutyáját; de a lelkiatya rosszul viselte gondjukat, emiatt Bernabó 4000 souden vétésére ítélte őt. A zsugori apát kegyelemért rimánkodott. A nagy ur meg is szánta;

— Nem bánom, mindent megbocsátok, ha négy kérdésre meg tudsz felelni: I. Hány mérőföldre van innen az ég? II. Mennyi víz van a tengerben? III. Mit csinálnak a pokolban? IV. Mennyit érek én?

Mikor az apát ezt meghallotta, elkezdett sóhajtozni s időt kért a gondolkodásra. Bernabó megadta neki és békeséggel haza eresztette. Az apát bubánaba merülve tért haza. Találkozott a molnárával. Mikor ez megpillantotta bánatos gazdáját, így szólt hozzá:

— Főtisztelendő ur, mi a baja, hogy akkorákat sóhajt?

— Van rá okom, — felelte az apát — mert a nagyur cudarul elbánik velem, ha négy kérdésére nem tudok holnap megfelelni. Pedig még bősos Salamon, vagy Aristoteles is hiában történő a fejét rajta.

Ezt mondja rá a molnár:

— És mik azok a fogós kérdések?

Elmondja neki az apát.

Ekkor a molnár kis vártatva így felel vissza:

— Ha tetszik, kihuzom én a hinárból a főtisztelendő urat.

— Adná az Isten! — sóhajtja az apát.

— Én azt hiszem, hogy megsegít rá Isten és az ő szentjei.

Az apát örmében nem tud hova lenni:

— Ha megteszed, az legyen a tied, amit kívánsz. Nem tudsz olyasmit kérni tőlem, amit meg ne adjak.

— Már azt rábizom Atyaságotra.

— És hogyan fogsz hozzá?

— Magamra öltöm Atyaságod ruháját, leborotváltam a szakállamat és holnap korán hajnalban utnak indulok a fejedelemhez. Majd azt mondom neki, hogy én vagyok az apát. A négy kérdést pedig úgy megfejttem, hogy bizonyára meg lesz vele elégedve.

Másnap virradóra utnak indult az apátá védlett molnár. Mikor a nagyur palotájához ért, kopogtatott. Bejelentette, hogy ez és ez az apát szeretne megfelelni azokra a kérdésekre, amiket a fejedelem adott föl neki tegnap.

A nagyur kíváncsi volt hallani, hogy mit mond hát az apát. Csodálkozott, hogy olyan hamar jelentkezett. A molnár kikérte a teremben a legsötétebb helyet, mélyen meghajlott, közé-közbe eltakarta kezével az arcát, hogy ne ismerjék föl.

Kérdi tőle a nagyur, hogy meg tud-e felelni a kérdésekre?

— Meg uram. Először azt kérdezted tőlem, hogy mennyire van innen az ég? Biz az innen 36 millió 854 ezer 72 és fél mérőföldre, meg 22 lépésnyire van.

— Nagyon pontosan tudod. Mivel bizonyítod be?

— Méresd meg uram, és ha nem annyi, akkor köttes fel a nyakamnál fogva. Másodszor ezt kérdezted tőlem: Mennyi víz van a tengerben? Sokat kellett törődni a fejemet rajta, amíg ezt ki tudtam számítani, mert a tengerbe folyóvált ömlik a víz. De mégis kiszámítottam, hogy a tengerben 25,935 millió akó, 7 átalag, 12 itoe és 2 pohár víz van.

— Hát ezt honnan tudod?

— Ha nem hiszed, hozass hordókat és méresd meg. Hogyha nem annyi lesz, négytelless fel rögtön. A harmadik kérdésed az volt, hogy mit csinálnak a pokolban? Biz' ott marakodnak, öllik, vágják, akasztják egymást azon módon, ahogy te bántasz itt veünk.

— Mivel tudod bebizonyítani?

— Beszéltem oly emberrel, aki ott volt. Ettől tudja a flórenci Dante is, amit a pokolról leirt. De már meghalt. Ha nem hiszed, hívásd ide! Negyedszer azt kérdezted tőlem, hogy te mennyit érsz? Huszonkilenc dénant...

Mikor Bernabó ezt hallja, dühösen rávált:

— Vigyen el az ördög! Hát csak ennyire becsülsz te engem?

Megszereppen a molnár:

— Uram, hallgasd meg, hogy miért becsüllek annyira. Tudod, hogy Krisztus urunkat harminc dénárért adták el. Innen számítottam ki, hogy te egy dénárral kevesebbet érsz.

A fejedelem látja, hogy ez az ember nem az apát, keményen a szeme közé néz és ezt mondja neki:

— Nem te vagy az apát!

A molnár megjegyzi, s bevallja, hogy miért jött ide, miért öltözött tel a pap ruhájába.

A nagyur ezt mondja neki:

— Minthogy ő maga adta rád a ruháját és neked több eszed is van, mint neki: mátol fogva te vagy az apát, ő pedig a molnár. Téged illet a monostor jövedelme, őt pedig csak az a vám, amit a molnár hajt.

A mig ő élt, ugy is volt, hogy az apát molnár volt, a molnár pedig apát.

Ugyanezt az adomást egy más változatban Sacchetti ugy adja elő, hogy egy pápa, egy apát és az apát kertésze szerepelnek benne.

A magyar néphagyomány ezt az adomát szó- ról-szóra nem vehette át, mert Mátyás igazságos fe- jedelem emlékét hagyta maga után, tehát a kellő lo- jalitással kihagyta a harmadik kérdést, mint amely nagyon helyen való lehetett a zsarnok Bernabóval szemben, de sehogy sem lehetett volna alkalmazni Mátyásra, az igazságszóra.

+ Sarah Bernhardt — német. Német újságok felelevenítik Sarah Bernhardtnek azt a néhány év előtt tett mondatát, hogy soha életében sem lépne szín- padra Berlinben. Azt az érdekes megjegyzést fizik most a német lapok Sarah Bernhardt e kijelentéséhez, hogy a nagy művésznő — német származású. Az anyja ugyanis divatártnő volt Berlinben, s onnan Párisba ment, hogy mesterségében tökéletesítse magát. Sarah 1844-ben Párisban született. Anyja azonban nem tarthatta magánál, hanem dajkaságba adta őt, később pedig kolostorba került a kis leány, aki tizen- nyolc éves korában lépett először színpadra. Oly tehetségtelennel tartotta őt a színház igazgatója, hogy rövid idő múlva felbontották a szerződését. 1872-ben fordult először fel a közönség figyelmé s azóta mű- vészete hírt, dicsőséget és nagy vagyon szerzett a franciák isteni Sarahjának.

+ Párisi vadfogasztás. Kimutatást bocsátott most közre a párisi statisztikai hivatal, amelyből meg- látjuk, hogy a legtöbb állat, amelyben szabad volt vadászni, mennyi vad fogott el a francia fővá- rosban. E felvétel alatt Franciaországban 1,530,000, kül- földről 1,230,000, összesen tehát 2,760,000 kilogramm vadat szállítottak Párisba. Olaszországból nagyon nagy mennyiségben szállították a gyöngygyököt, Bécsből és Mainzból a nyulat, Württembergből és Galiciából a szarvast, a fácánt és fajkakast Angliából, a leher foglyot Oroszországból importálták. E kimutatás szer- rint háromszázötven ezer kilogramm több vad fogott el ideén Párisban, mint a múlt esztendőben.

+ Sajátságos folyók. Algírban van állítólag egy patak, melynek vize valóságos tinta. Két kis patakból ered, melyek közül az egyik vas-tartalmú, a másik sav-jellegű, ahol a két patak összeömlik, a víz fekete lesz, úgy, hogy írni is lehet vele. Kolumbia dél-amerikai államban pedig egy pataknak oly savanyu vize van, hogy Rio de Vinógenek, azaz ecet-folyónak nevezik. A dél-afrikai Orange folyónak egy helyén, ahol résztar- talmú hegyek szomszédosságában megy el, a folyó vize oly mérges, hogy a halak mind elpusztulnak. Kína nyugomországiának nevezik a nagy Hoanglo folyót, mely medrét többször hirtelen változtatja s tömördek köz- séget elpusztít. Kélt-Afrikában a Webbe Thebeyli folyó Belgumban a Lys folyó s Kentuckyban a Mammoth-barlang folyói a föld alá tűnnek el hirtelen s többé nem is jűnek napfényre.

+ Egy egész falu bigamiában. Lagney lotha- ringiai faluban a férfiek megunták a feleségeiket, az asszonyok pedig férjeiket. Szóval kölcsönösen meg- unták egymást, ez ekből tehát általános feleség- és férjcsere történt, ez a falu. Ez a csere mindenkinek általános megelégedésére meg is történt. Utóirat: A furesa kis eset tényleg megtörtént. Csak hogy sok esztendővel ezelőtt, 1610-ben.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Fővárosi Iparoskör ma este tartotta 28. évi közgyűlését Rákóczy Károly elnökletével. A megnyitá- sában az elnök a lefolyt év fontos ipari mozgalma- it jelezte; hangsúlyozta, hogy az iparosok az ország közgazdasági önállóságát igyekezzenek elő- készíteni és a kérdés politikai oldalának méltóságát biz- zák az érdekeltek tenyészre. A szociálpolitikai moz- galmaikat illetőleg arra utalt, hogy azokban rendszer- csak a munkás-ökről szólnak, holott a segéd- és tan- onc nélküli dolgozó kisiparosok, akik közel 180,000-en voltak már 1890-ben, épp oly mérvben igényelnek a szociálpolitikusok figyelmét. Az évi jelentést az abban foglalt javaslattal együtt, a közgyűlés helyeslései fogadta és Tarr István tábornoktól tisztelettel taggá választotta. Végül Rákóczy Károly elnök megemlékezett Lőrincz Béláról, a kör elhunyt tiszteleti tagjáról.

A Magyar általános takarékpénztár részvény- társaság. Az e hónap 13-án tartott igazgatósági ülésen megállapított mérleg a következő számadatokat tar- talmazza: Vagyona: Pénzkészlet 215,441 korona 35 fillér, váltók 7,400,738 korona 78 fillér, hitelesítési váltók 429,434 korona 22 fillér, állampapír és sorsjegy készlet 156,105 korona 87 fillér, előlegekben érték- papirokra 2,816,513 korona 55 fillér, külföldi adósk és zsaró bevételek 260,192 korona 86 fillér, befizetések az Agrár és járadékbank zálogjéval, a Fővárosi köcsön és a Bécsi közlekedési szindikátusokba 133,950 korona 75 fillér, adósk óvadékbiztosítékekéért 529,804 korona 12 fillér, intézeti báz 913,556 korona 25 fillér, sors- jegy osztály 1,551,119 korona 55 fillér, összesen

14,466,886 korona 90 fillér. Teher: Részvényalap- tóke 4,000,000 korona, tartalékaltóke 400,017 korona 60 fillér, hivatalnokok ellátási pénztára 81,528 korona 93 fillér, betétek 9,128,862 korona 03 fillér, hitelesítési biztositási számla 60,260 korona, alap- titók számlája 53 korona 48 fillér, alapítók jutalék számlája 121 korona 20 fillér, szelvény-számla 432 korona, külföldi hitelezők 332,482 korona 12 fillér, átmeneti kamatok 77,734 korona 19 fillér Tiszta nyereség 385,895 korona 35 fillér. Összesen 14,466,886 korona 90 fillér. Az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott 385,895 korona 35 fillér tiszta nyereség- ből, a tartalékaltal az alapszabályszerű 18,198 korona 98 filléren kívül, még 21,801 korona 02 fillérral, tehát összesen 40,000 koronával javadalmazassék, a forga- lombban levő 8000 darab 500 korona részvény szel- vényre, úgy mint az előző években, darabonként 36 koronával (7-2 százalék), a még forgalomban lévő 1000 darab alapítói részjegy szelvénye darabonként 3 korona 60 fillérral váltassék be és a tennmaradó 25,137 korona 20 fillér új számlára elővezetessék. A kimutatott tiszta jövedelem — mely az alapítóké 965 százalékos kamatozásának felel meg — annál inkább kielégítő, mivel kizárólag a rendes üzletágak ápolá- sából ered.

Videki pénztárak. A Szabadkai Takarékpénztár és Zálogház Részvénytársaság hetedik üzletéről szóló zárószámása szerint az összes forgalom 9,888,914-15 koronát tett. A tartalékaltal 21,400 koronára emelkedett. A tiszta nyereség 23,602 korona 62 fillér; az osztalék 8 korona. — A Lajosmizsei Takarékpénztár pénztári forgama az elmúlt — hetedik — üzletében 15,511,847 korona 30 fillért tett. A tiszta nyereség 24,306 korona 30 fillér. Az osztalék 12 korona. — A Székely Takarékpénztár tiszta nyeresége 23,746 korona 29 fillér volt. Az osztalék 24 korona. — A Dékes Csabai Takarékpénztár 28 dik üzletéről számol be a pénztári forgalom 94,754,928 korona 55 fillért (+ 9,731,21-55) tett. A betétek állása 3,052,6-1 korona 01 fillér. A tiszta nyereség 104,366 korona 79 fillér (31,794-75); az osztalék 22 korona. Vezérigazgató: Havas Mór. — A Gyöngyösi Takarékpénztár tiszta nyeresége 81,544 korona 09 fillért tett. Az osztalék 40 korona (20%). — A Marosvásárhelyi Agrár-Takarékpenztár negyedik évi záró- számásában 140,988,135 korona 62 fillér összforgal- mat mutat ki (+ 25,997,065-42). A betétek 1,134,661 korona 44 fillér (427,443-37) ruznak. A tiszta nyere- ség 86,824 korona 65 fillér; az osztalék 11 korona 5 1/2%). Igazgató: Tauszik B. Hugó.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda- pesten 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. Bécs- ben a nyersszesz ára 38.60 korona pénzben, illetve 39.— korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár- téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel- hajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1493 darab, mag- yar tehén: 643 darab, szerbiai ökrök 300 darab, szerbiai tehén 03 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 49 drb, bika 107 darab, összesen 2595 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 35 darab, lejős tehén 203 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Mag- yar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-46 63.— K-ig, kivételesen 66.— K., 100 kilónként 60.— K-ig, középminőségű 52.— K-től 58.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-től 56.— K-ig, kivételesen —. — K-ig, silányabb minőségű 40 K-től 46 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 60 K-től 66.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 52 K-től 58.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 48 K-től 56.— K-ig, kivé- telesen — K-ig, silányabb minőségű 40.— K-től 46.— K-ig. Bika jobb minőségű 50 K-től 62.— K-ig, kivételesen —. — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 48.— K-ig. Bivaly 33 K-től 41 K-ig, kivételesen —. — K-ig. Magyar tehén 40.— K-től 54.— K-ig, kivételesen —. — K-ig. Tarka tehén 42.— K-től 62.— K-ig, kivételesen 66.— K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök első- rendű —. — K-től —. — K-ig, kivételesen —. — K-ig métermázsánként, —. — K-től —. — K-ig páronként, közép minőségű —. — K-től —. — K-ig 100 kilónként —. — K-től —. — K-ig páronként, silányabb minőség —. — K-től —. — K-ig 100 kilónként, —. — K-től —. — K-ig pá- ronként. Hizalmi való ökrök fehér 100 kg-kiint —. — K-től —. — K-ig. Fejőstebben keresztelt szines 100 K-től 230 K-ig darabonként, bonyhádi faj 240 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen —. — K-től —. — K-ig. Igás bivaly —. — K-től —. — K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás mintegy 100 darabbal nagyobb volt mint a múlt héten. Mivel azonban be- zérnyváltási célokra mintegy 200 drbot vásároztak, az árak nem változtak, sőt közepes és silányabb ökrökért helyiely-közvet 2.— koronával többet is fizettek. Hosszu idő óta ma volt először néhány jár- mas ökrök felhajtása melyek minőségüköz képest jól keltek el. — Fejős tehénkért nagyobb uradalma- részvétele mellett magasabb árakat értek el.

Borjűvásár. 1901. évi február hó 14-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytár- saságtól.) Felhajtás: Belvidői élő borjú 339 drb, lejtő borjú 17 db, bécsi borjú — db — db, horvát, nő- vendékmarha 49 darab, bárány 66 — darab, lejtő bárány 1718 darab, Argyűzések. — Bevidői élő borjú I. rendű 82—85 l-ig, kivételesen 90 l., II. rendű 72—80 l-ig, 1 kilónként lejtő borjú I. r. 90—96 l-ig. II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi lejtő borjú — l-ig. Nővendék marha 60 l-től 55 l-ig. I. r. — l-ig, középminőségű 46—48 l-ig, alarendelt 41—44 l-ig. 1 kilónként. Bárány 66 l-ig 11—15 k., lejtő bárány 10.—18. k., kivételesen 9.— k-ig páronként. — Élénk irányzat mellett a készlet csakhamar elfogyott. Az árak változatlanok.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-törvárosi sertés-kon- zumvásár argyűzése 1901. évi február 14. készlet 713 darab. Erkezett 1131 darab. Összesen 1844 darab, Eladott 1269 darab. Maradt 575 darab. Napi árak: 120—180 kiogram sulyban 84—86 koronáig. 220—280 kilogram sulyban 86—88 koronáig. 320—380 kigr. sulyban 86—90 K-ig. Öreg neuzé páronként 400—500 kilós 76—88 koronáig. Malac — kgrig 64 korona. A vásár lanyha.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósiónk telefonjelen- tése.) A mai juhvásáron a felhajtás 1392 darab juh volt. Irányzat változatlan. Árak kilométer kivitelé juh 42—46 fillér, kiv. — fillér selejtes juh 38—42 fillér.

Bécsi szurómarhavásár, február 14. (Saját tudósiónk telefonjelen-tése.) A mai vásárra felhoztak: 4274 drb borjut, 1790 drb éis sertést, 3359 drb levá- gott sertést, 343 drb levágot juhot, 1663 drb barányt, Előző heti árak tartottak. Vontabát az üzlet. Eladási árak: Levágot borjú 80—92 fillér első- rendű 94—110 l., legeleje 112—120 l., 66 borjú — fillér, elsőrendű — fillér, fiatal sertés 54—72 fillér, kivé- telesen — l., levágot nehéz sertés 84—90 fillér, kivételesen — fillér, husra bizalt sertés — fillér, zsirra bizalt sertés fillér, könnyű sertés 80—100 fillér elsőrendű sűldő 92—104 fillér 66 ju — fillér, levágot juh 60—76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 16—24 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 14.

Kedvező hangulat és javult vételkésv mellett 30,000 métermázsza buza 2 1/2 fillérral drágábbban került eladásra. Rozs néhány fillérral drágább, tengeri vá- lozatlan.

Eladott: Buza Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 7 K. 85 l., 150 mm. 79-5 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 78-2 k. 7 K. 80 l., 725 mm. 78 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 77-2 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 76-5 k. 7 K. 67 1/2 l., 1000 mm. 74 k. 7 K. 45 l.

Pestvidéki: 800 mm. 79 k. 7 K. 65 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 500 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 76-8 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 74-5 k. 7 K. 45 l.

Fehérmegyevidéki: 200 mm. 77 k. 7 K. 72 1/2 l., 300 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 f.

Csabai: 1000 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 70 f.

Dunavidéki: 2200 mm. 74-5 k. 7 K. 30 f., 1200 mm. 76-3 k. 7 K. 30 f.

Bécsiak: 300 mm. 74-5 k. 7 K. 47 1/2 f., 620 mm. 74-3 k. 7 K. 35 f.

Erdélyi: 1400 mm. 76 k. 7 K. 57 1/2 f. Zentai: 4000 mm. 74-8 k. 7 K. 50 f.

Raktárúru: 3500 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 1200 mm. 77-5 k. 7 K. 75 l., 300 mm. 76-5 k. 7 K. 75 l., 1200 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 l., 700 mm. 75-3 k. 7 K. 52 1/2 l., 1900 mm. 74-5 k. 7 K. 27 1/2 f.

Szécséki: 6000 mm. 73-5 k. 7 K. 10 f., 3500 mm. 73-5 k. 7 K. 27 1/2 f.

Mind három hónapra. Rozs: 150 mm. 7 K. 27 1/2 f. Cinquantin: 100 mm. 6 K. 15 f.

Készpénzfizetés mellett. A készár hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with 4 columns: B u z a, Kilós, % kilogramm árn, Kilós, % kilogramm árn. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bécsiak.

Table with 4 columns: Egyéb gabonafajták, Kilós, % kilogramm árn, Kilós, % kilogramm árn. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri májustra, Repce.

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek: Buza áprilisra . . . 7.53-7.52-7.53, Buza októberre . . . 7.65-7.66-7.67, Rozs áprilisra . . . —, Rozs októberre . . . 6.65-6.66, Zab áprilisra . . . 6.33-6.33-6.37, Tengeri májustra . . . 5.27-5.28-5.29-5.30, Tengeri júliusra . . . 5.44-5.42-5.41-5.42, Repce augusztusra . . . —

Déli órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri máusra, Tengeri júliusra, Repce) and Price (pénz, 7.52, 7.65, 7.36, 6.66, 6.38, 5.27, 5.28, 5.41, 5.42, 12.60, 12.70)

Délután fél 5 órákor zárul:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri máusra, Tengeri júliusra, Repce) and Price (7.55-7.56, 7.67-7.68, 7.86-7.88, 6.66-6.67, 6.36-6.37, 5.30-5.31, 5.44-5.45, 12.60-12.70)

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde magas külföldre tartott irányzatban indult meg, bár a megfigyelhető forgalom szerény határok közt mozgott.

A helyi piacon Rímanurányi emelkedő volt, míg Koronajáradék egy csekélységgel gyengébben zárt.

A déli tőzsde kedvező volt, végül Alpési bányarészvény-eladások folytán Bécsben az irányzat gyengébb lett, mi nálunk is reakciót eredményezett.

A helyi piac kissé gyengébb volt a déli tőzsdén. A vauitapiac változatlan.

Az előtőzsde kedvező. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 685.50-686.50, Osztrák hitelrészvény 674.50-675.50, Államvasut 671.75-674.-, Koronajáradék 93.55-93.75, Rímanurányi vasmű részvény 477.50-483.-, Közúti 579.-549.50 korona.

A déli tőzsde változatlan, végül gyengébb. Magyar hitelrészvény 686.50-687.-, Osztrák hitelrészvény 674.50-675.75, Államvasutak 674.50-674.75, Koronajáradék 93.47-93.50, Rímanurányi 482.50-484.-, Déli vasut 110.-111.50 korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni 633.-635.- korona. Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 673.-, Magyar hitelrészvény 685.-, Leszámlító bank részvény 423.-, Rímanurányi vasmű részvény 482.-, Osztrák-Magyar államvasut 674.25, Közúti vasut részvény 518.-, Városi villamos vasut részvény 282.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árnyezző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.-48.- korona, vörös aprószemű 48.-50 - korona, vörös erdőnyi - korona, vörös búsági - korona, középsemű 55.-58.- korona, nagyszemű 61.-65.- korona, Lisztozszi: budapesti: 55.-55.50 korona, vidéki - korona, Táblaszalonna: légszártított vidéki - korona, városi 4 darabos 44.-45.-, korona, 3 darabos 46.-47.-, korona, ástított - korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.-15.50 korona, 120 darabos - korona, 100 darabos 16.25-16.50 korona, 85 darabos 17.-17.50 korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-14.75 korona, 100 darabos 15.50-15.75 korona, 85 darabos 16.50-16.75 korona, Szilvaiz: szilvóniai 19.25-19.50 korona, szerbiai 18.-19.- korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, február 14. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza tavaszra 7.81-7.79. Rozs tavaszra 7.80-7.79. Zab tavaszra 6.75-6.73. Tengeri május-júniusra 5.59-5.57-5.53. Buza május-júniusra 7.88-7.90. Buza őszre 7.96-7.98. Tengeri július-augusztusra 5.69-5.70. Repce augusztus-szeptemberre 12.95-13.05. A tőzsde szilárdan zárt. Maradtak: buza tavaszra 7.84, rozs tavaszra 7.81, tengeri május-júniusra 5.59, buza őszre 8.-8.02, zab tavaszra 6.73-6.74 korona.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén szilárd volt az irányzat. Déli tőzsdén is szilárdult, később is jó. Zárlat üzletellen és gyenge Berlinre. Bécs, február 14 (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.20. Tízszáz és szegedi kölcsön sorsjegye 141.35. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.50. Magyar kőveti vasúti államkötvény 119.-. Magyar eszámító- és pénzügybank 423.-. Rímanurányi vasmű részvény 450.-. Magyar koronaárjárdék 93.45. 4%-os Magyar földténern. kötvény 92.60. Magyar hitelbank részvény 684.-. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegye 160.75. Kassa-oderbergi vasut részvény 568.-. Magyar kereskedelmi bank 2493. Magyar cukoripar 1910.

Bécs, február 14. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10-os papírjárdék 98.45. 4%-os osztr. aranyjárdék 118.20, 1300-iki

sorsjegye 137.75. Osztrák hitelsorsjegye 389.-. Angol-osztrák bank 272.-. Bécsi bankgyesület 470.25. Osztrák-magyar bank 168.5. Déli vasut 108.-. Dunagőzhajózási részvény 761.-. Dohányrészvény 298.-. Csaszári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.45. 4 2/10-os ezüst járdék 98.35. Osztrák koronajárdék 98.20. 1864-iki sorsjegy 203.-. Osztrák hitelintézeti részvény 673.-. Unionbank 539.-. Osztrák Länderbank 414.50. Osztrák-magyar Államvasut 673.-. Elbavölgyi vasut 479.50. Alpési bányarészvény 439.50. 20 irank. arany 19.11. Londoni váltóár 240.70. Bécsi Tramway Litt B. -.-. Bécsi Tramway Litt A. -.-. Lipót kőb -.-. Az irányzat gyenge.

Bécs, február 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonteljesítése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.50. Magyar hitelrészvény 684.50. Angol-Osztrák bank 272.50. Bécsi bankgyesület 471.50. Union bank 540.-. Länderbank 414.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 673.50. Lombard 168.50. Elbavölgyi vasut 479.50. Északnyugati vasut részvény 465.50. Dohányrészvény 298.-. Rímanurányi vasut 481.-. Alpési bányarészvény 439.50. Május járdék 98.45. Magyar koronajárdék 93.45. Török sorsjegye 110.75. Német birodalmi márká 117.50. Napoleon d'or 19.12. Csöndös.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin február 14. (Tőzsde tudósítás.) A mai tőzsdeforgalom irányzata csekély forgalom mellett ingadozó volt. Kőb- és bányarészvények ingadozóak voltak és gyengültek kedvezőtlen felső-széliázi konjunktura híreire. Bankértékek meglehetősen szilárdan tartották magukat. Török sorsjegyekben Párisa élénk telet fejlődött. Vasutak közül svájciak, különösen a Gotthard és Jura-Simplon vasut realizációja hanyatlott, amerikaiak New-Yorkra gyöngök. Magánleszámlítási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, február 14. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.30. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.60. Elbavölgyi vasut -.-. Magyar koronajárdék 94.25. Osztrák-magyar Államvasut 144.25. Kassa-oderbergi vasut -.-. Bécsi váltóár 85.-. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.-. Alpési bányarészvény 100.60. Disconto-Commandit 182.10. Általános villamosági Edison 210.-. Celsenkirchen 173.80. Laura-kőb 199.50. 4 2/10-os ezüstjárdék 98.30. 4%-os magyar aranyjárdék 98.25. Osztrák hitelrészvény 211.90. Déli vasut 25.75. Károly Lajos vasut -.-. Orosz bankjegyek 210.25. 4%-os új orosz kölcsön 98.30. Török dohányrészvény -.-. Olasz járdék 96.-. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 154.-. Harpeni 180.25. Az irányzat hágyadt.

Berlin, február 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távútrai.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjárdék 69.30. Magyar koronajárdék 94.50. Osztrák hitelrészvény 211.90. Osztrák-magyar államvasut 148.50. Déli vasut 87.-. Északnyugati vasut 21.75. Elbavölgyi vasut 218.30. Orosz bankjegy készpénz 85 3/2%. Buschuetradé -.-. Orosz bankjegy -.-. (Último.) Lombard -.-. Szilárd.

Frankfurt, február 14. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.60. Magyar koronajárdék 94.20. Osztrák-magyar bank 120.50. Déli vasut 25.70. Elbavölgyi vasut 121.50. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankgyesület 120.-. Villamos részvény -.-. 3%-os magyar aranykölcsön 85.70. 4 2/10-os ezüstjárdék -.-. 4%-os magyar aranyjárdék 69.30. Osztrák hitelrészvény 212.50. Osztrák-magyar Államvasut 144.60. Északnyugati vasut 116.70. Bécsi váltóár 85.-. Párisi váltóár 812.25. Umo bank -.-. Alpési bányarészvény 206.10. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távútrai.) Aranyárak januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.25. Osztrák-magyar államvasut 144.25. Déli vasut 25.80. Osztrák aranyjárdék 162.60. Olasz járdék 150.50. Laura-kőb 135.25. Harpeni 172.60. Discont 177.80. Aepi 182.40. Bécsi bankgyesület 199.-.

Hamburg, február 14. (Zárlat.) 4 2/10-os ezüstjárdék 98.30. 1860. sorsjegye 137.-. Déli vasut 25.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.75. Osztrák hitelrészvény 212.40. Osztrák-magyar Államvasut 144.25. Olasz járdék 95.90. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.25. Az irányzat nyugodt.

Páris, február 14. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 722.-. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.70. Osztrák Länderbank -.-. 3%-os francia járdék 102.32. Ottomanbank 554.-. 3 1/2%-os francia járdék 103.-. Alpési bányarészvény -.-. Déli vasut 140.-. 4%-os magyar aranyjárdék 100.25. Párisi bankrészvény 1061. Olasz járdék 95.30. Francia törleszt. járdék 100.47. Osztrák földhitelintézeti részvény 1245. Török dohányrészvény 322.-. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 14. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: L. A Magyar eis örendő: Oreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli súlyban) 88-92 fillérg. Oreg közép (párnkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) -.-. fillérg. Fialat nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) 96-98 - fillérg. Fialat közép (párnkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 94-96 - fillérg. Fialat könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 - fillérg. - II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) -.-. fillérg. Közép (párnkint 240-280 kilogramm súlyban) -.-. fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) -.-. fillérg. - III. Romániai: Nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) -.-. fillérg. Közép (párnkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) -.-. fillérg. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) -.-. fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) -.-. fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) -.-. fillérg. - V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) -.-. fillérg. Közép (párnkint 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérg. Sertéselészám 1901. február 12. napján volt készlet 31.278 darab. - 1901. február 13. napján felajánlott 236 darab. 1901. február 13. napján eladott 168 darab. 1901. február 14. napjára maradt készletben 31.346 darab

Napirend.

Napirend. Péntek, február 15. - Római katolikus: Faustzin vt. - Protestáns: Jovita. - Görög-orosz: (február 2.) - Gy. sz. B. A. - Zsidó: Schebat 26. - Nap két 6 óra 51 percek. - Nyugszik 5 óra 6 percek. - Hold két délelőtt 4 óra 2 percek. - Nyugszik délután 1 óra 7 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órákor. Nemzeti Múzeum. Régiségtára, nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal meglekinthetik.

Hoffmann-kidállás a Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 5 óráig. Belépődíj 80 fillér. Az iparművészeti társulat karácsonyi kidállása zárva. Országos Képtár és a Diver-kidállás az Akadémiai nyitva délelőtt 9-1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológus Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9 órától 12-ig és délután 2-5-ig.

Mesésgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Földtani intézet (Stefánia ut 14.) zárva. Magyar kereskedelmi múzeum a városligeti iparsarnokban 9-től 2 óráig.

Közlekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-5-ig. Szabadalmi levéltár (Krisztófal-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

A Tudományos Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig. Statisztikai hivatali könyvtára d. e. 10 órától 1-ig. Az új országgyűlési lapokarcnoka és lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6 óráig 1 korona belépődíj mellett.

Mentőegységek helyiségek reggel 8 órától este 6-ig. Altkertek a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kidállása, (a Keleni mintárai és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kidállás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külhatali kirendeltségek közötti üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, február 14.

A maximum, amelyek zárt magva Angolország felett van, előre nyomult és kiszorította a depressziók a főtől észak és délkeletre. Közép-Oroszország egy másik maximum körvonalai ismerhetők fel. Az idő Európán szerke jobbára derült és csak elvétve volt csapadékos.

A hőmérséklet északeletről tovább sünyedt. Nálunk tegnap délen havazás indult meg, amely mára az ország délkeleti felére terjedt ki.

A hőmérséklet nem változott. Küldés: Hűdég idő várható, legfeljebb az ország délkeleti részén havazással.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location (Duna, Danubius, etc.), Date (Febr. 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1), and Water Level (m. t. sz.).

Advertisement for Dr. Garai Antal, a doctor specializing in various ailments. Text includes: 'A nekünk bemutatott számtalan megbítható, hiteles és bizonyított folytán ezen nevezendők az a fennálló rendelő-intézet a legmegelőzhető ajánlható.', 'Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.', 'TITKOS BETEGSÉGEKET', 'hugyófolyásokat és sebeket az énfertőtlenítés utólagos, az élyegyütt fertőző, magánosan a bajlások utófertőzésnyelvet, sokak fehérvérnyelvet, bármennyire idülték is, valamint mindazon nyílt betegségeket, melyeknek a magtalanag egyik főokozója és borbetegeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan', 'Dr. Garai Antal', 'orvos, sebész, szemész és szülés-tudor, volt edzés. kir. orsz. főorvos.', 'RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.', 'Díjazott leveleire legnagyobb figyelemmel választottuk és gyógyszerkezelésről is tudósodva lesz.', 'Nőknek külön váróterem.', 'Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nak megrendelhető NŐPÉSZLETI ÚTMUTATÓ (már a 10-ik kiadásban megjelent) 7200. betegekről és ezek őszerezt gyógykezeléséről című könyv, volt ára 2 fét 50 kr., most 60 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 fét beállítás mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.'

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 15-én.
Pollinén Bianchi Bianka mint vendég.
Uj betanulással először:
Don Pasquale.
Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Donizetti G.
Szövegét írta M. A. Forditotta Várady Sándor.
Személyek:
Norina Bianchi Malatesta Takáts
Don Pasquale Hegedüs Jegyző Mihályi
Ernesto Kertész Udvarmester Ney B.
Utána:
Coppélia.
Ballet 2 felv. Irták Nutter és Saint Leon. Zenéjét szerzette Delibes Leo.
Kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 15-én.
A peleskei nótárius.
Énekes bohózat 3 szakaszban. Irtá Gaál József.
Zenéjét szerz. Thern Károly.
Személyek:
Zajtai István Ujházi Hermann Zilahi
Klára Lányiné Othello Beregi
Bacsur Gázi Rózsashegyi Desdemona Hegyesi
Tóti Dorka Rákosi Vasas német Nádai F.
Sugár Laci Gyenes Vizvári
Höpfen Gabányi Latabár
Fanny Ligeti J. Nádai B.
Nina Nagy Ib. Császár
Kezdete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 15-én.
A postás fu.
(The messenger boy).
Operett 5 képpben. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzettek: Ivan Caryll és Lionel Moncton.
Személyek:
Punchestown Mátrai Bang, postásfiú Sziklai
Hooker pasa Molnár Nóra Szoyer
Cosmos bey Giréth Daisy Dóry M.
Clive Radnor Palásthy Lady Punches, Sziklaimé
Pott kapitány Ráihonyi Mistress Bang Margó Z.
Stokfisch tanár Boross Róza szobalány Róza L.
Tudor, bankár Vidor Lady Winifred Varga A.
Naylor Kardos Cecile Gower Gombaszögi
Gascogne Iványi De Fleury Füredi
Kezdete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 15-én.
Ocskay brigadéros.
Színmű előgussal, 4 felv. Irtá Herzog Ferenc.
Személyek:
Ocskay László Fenyvesi Dili Delli E.
Tisza Iona Csillag T. A. palóc Szerényi
Tisza Jutka Nőgrádi Szörényi Gái
Pozner Hegedüs Tarics Bihari
Ozorczy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsseg Balassa
Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 15-én.
A modell.
Operette 3 felvonásban. Irták Leon Viktor és Heid Lajos. Fordították Ruitkai György és Makai Emil. Zenéjét szerzette Suppó Ferenc.
Személyek:
Coletta Bárdy G. Nicolo Tollági
Silvia Krecsányi Clava Ujvári
Stella Bojár Madrina Delli
Stürjo Németh Martinezza Erdélyi
Kenedich
Kezdete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ
Péntek, 1901. február hó 15-én.
Amerika.
Irtá: Ifj. Hegedüs Sándor.
Kezdete 7 1/2 óraker.

Rendkívüli meglepetést
és örömet nyújt, ha
valóban levő barista-
számszámot a
szereplőknek, utó-
láta számára hang-
kat, beszédet vagy
éneket megörökít-
hetjük. Ily felvétel-
ket a hang töl-
tése után a leg-
megbízhatóbb módon
legújabb eszközökkel
számszámoljuk.

Echo Fonográf társaság
Budapesten, Andrássy-ut 27.
Hírneves énekművészek és művésznők hangját di-
mensionosan veszték fel. Nagy rakéta tartók. Echo-fono-
gráfokból készülő emlékművekkel. Ára 60 korona. Áron-
kívül különböző Edison kis- és koncert-fonográfokat, utó-
béli vendégszék és kávézó számára. Saját ének- és zenefel-
vételeinkkel senki sem versenyezhet. Angol, francia,
olasz és német felvételek.
Fonográfunkat a Nm. vallás- és közoktatásügyi Minisztérium
az iskoláknak beszerzésére ajánlotta.
Kívánatra prospektust és hengerjegyzéket küldünk.
Echo Fonográf társaság
Budapest, VI., Andrássy-ut 27. szám.

Ma este 7 1/2 óraker a „Royal“ termében
Barbi Alice
utolsó jótékonycéltú dalestélye.
Jegyek a „Harmonia“ zeneműkereskedésben kaphatók.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnyitás 7-kor. Kezdete 8-kor.
Este 8 óraker: nagy előadás
A februári műsorunk hallatlan sikere!!
AZ 5 LORRISONS
a legbátrabb amerikai nőszépségek.
THE OTINOS
kómikus excentrikusok.
Brand kapitány leányai.
Daljáték, összeállította Armin József. Zenéje Schindler J.-tól.
Ugyint az összes műerök.
Holnap szombat, 1901. február hó 16-án
I. nagy Secessiós álarcos bál
meglepő farsangi újdonságokkal.
A bál kezdete 9-kor! 3 báli zenekar!
A 32. gyalogezred teljes zenekara, karmesterük szemé-
lyes vezetése mellett, Munczy Lajos kedvelt cigány-
zenekara és a megerősített házi zenekar.
Bálijegyek 1 frt 50 kr.-jával kaphatók a
következő elővételi társadékok és pedig:
Andrássy-ut 26, 38 és 48. Weiss A. Károly-körút 26,
Patrik Kertész Luiza Kristóf-ter és Bécsi-utca sarok,
Szántó Mór, Koeskeméti-utca 14., Sopronyi, Kerepesi-
ut, Nemzeti színház épület és tözsedé Váci-körút 36.
Vasárnap, 1901. február hó 17-én, délután fél 4-kor nagy
jótékonycéltú előadás, a Józsefvárosi-neogótia javára.

FOLIES CAPRICE.
Tüneményes! Szenczáció!
Trio Arcella.
11 óraker:
„Gebrüder Zifferblatt“
Bohózat Leitner H.-tól. — Személyek:
Oblatt) vidéki kereskedő --- Schönberg
Naschitz) --- Rott
Zifferblatt Róza) sógornők --- Ferenczsné
Zifferblatt Fanny) --- Schindlerné
Zwetschenstiel Salome, baba és
masszinó --- Weisné
Szabadvári) --- Steinhart
Gái --- Ormai
Vörösnézi) gigerlik --- Pfeiffer
Bírószági végrehajtó --- Peterdi
Kati, cseléd --- Bayer
A teljes-ember --- Eenten
Egy fiakkeros --- Juhász
Egy boltiszolga --- Jaulus
Történetik Zifferblattéknál.

Előzőleg: 10 óraker
„Fogat-fogért.“
Eredeti magyar bohózat.
Irtá egy fogász. Rendező Rott S.
9 óraker: 9 óraker:
Ungekehrt heisst auch gefahren.
Bohózat.
Cigánzene reggeli 5 óráig a pompás
téli kertben.

Dreher cs. és kir. udv.
Antal kamarai szállító
kőbányai serfőzdéje
ajánlja a legjobb
minőségű, kizáró-
lag pasteurizált
palacksöreit
(eredeti kötés a serfőzdében), a legolcsóbban meg-
állapított áron és pontos szállítás mellett.
A szállítás eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládáknak
téríték bementéséhez szükséges szállítással.
Kiseb mennyiségben kapható minden nagyobb csomag- és fuvarkereskedésben.

Teljes értékéért veszek
gyémánt- vagy drágakő-ékszert és szép igaz gyöngyöket,
zálogban levő ékszert, esetleg kiváltás és megvezetés szin-
tint megvásárlom, szigorú diszkreció mellett. Visszadás a
lakus közönséggel szemben tökéletesen kizárva.
LITTMANN SÁNDOR,
V., Nagykörönd-utca 23. szám.
Tálálható reggel 8—10, délelőn 12—1/3, este 6—8 között.
Közvetítők megfelelően díjaztatnak.

Durbints sógor
Mert mondok, ha már írtak könyvet a lóru is,
gyesznél is, miért ne lehetne könyv a sógorról
is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Dur-
bints sógorral foglalkozik, benne van a sógor
tözhatalma is még más effőre kesőres történetek.
Egy könyv 1 forint.
Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalá-
ban, József-körút 18.

Erzsi néni
Szakácskönyvei
A legnépszerűbb és leghasz-
nosabb szakácskönyvek, melyek a
szakácsművészet egy-egy ágát
mertik ki részletesen és az idő
szerint páratlanul állanak a
szakácsművészet iradalmában.
A hal és vadféle készítése
társnak kötet közel 400 receptet
a legkülönbözőbb halak, nem-
különböző rások, tengeri rások,
csigák, békák elkészítéséről. —
Ára kötet 2 korona.
A tészták könyve. Főtt és
sült tészták készítésének gyako-
rultai könyve. Tartalma:
borba való tészták, rombó-
főlék, metélek, galuskák és
rétesek, pudingok, kockok és
kocsonyák, erékek, torták, tea-
szünetek, kultúr. — Ára kötet 2 kor-
onás.
Hogy kell főzni? A gyümö-
lces, főzések stb. befőtés készítése
című kötet közel 400 receptet.
Ára kötet 2 korona.
Megrendelhető: Lampel Róbert
(Wodianer F. és Fia) cs. és kir.
könyvkereskedésben, Buda-
pest, Andrássy-ut 21. Kap-
ható minden könyvkereskedés-
ben.

12480. szám. II. 2a. 1901.
Süldősértés eladás.
A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok két kerü-
letében elhelyezett:
Külsőmezőhegyes 32. sz. major 250 drb süldő herélt koca
Külsőkamarás 66. „ „ 350 „ „ ártány és herélt koca
Összesen: 600 drb vészen átment
süldősértés folyó évi március hó 12-én, délelőtt
10 óraker a mezőhegyesi m. kir. áll. ménésbirtok igaz-
gatóság hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlati tár-
gyalás útján eladás alá kerül.
Az egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok fentemli-
tett határidőig a ménésbirtok igazgatóságánál Mezőhegye-
sen (posta, táviró, telefon- és vasut-állomás) nyújthatók
be, a hol az eladás alá kerülő sertések megtekinthetők
részletes eladási feltételek is megtekinthetők.
Kelt Budapesten, 1901. évi február hó.
M. kir. földmívelésügyi miniszter.

A Magyar
Országos Központi Takarékpénztár
XXIX. rendes közgyűlését
1901. évi február hó 16-án, délután 4 óraker, az intézet helyi-
ségében (IV., Deák Ferenc-utca 7. szám, I. em.) tartja meg.
N A P I R E N D:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárómadások előterjesztése a felügyelő-bizottság
jelentésével.
3. Mielég magállapítása, nyeresémi felosztása és kifizetés
iránti határozathozatal.
4. Három igazgatósági tagnak megválasztása.
Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni
szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok
23. §-a értelmében* f. é. február 13-ig d. e. 12 óráig az intézet
pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezé-
sre álland.
Az igazgatóság.
* 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik
három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel
elnyitott részvényt tesznek le a társulattal, mely legalább két hóval előbb
iratott a letétel sa át nevére.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Szombat	Stuart Mária	Juristabál	A száka. A ki- rályról apródja	Szép Heléna	A postás fu
d. n.	Troilus és Kresszida	Don Pasquale	A titkos rendőr	Náni	A Gyurkovics lányok
Vasárnap	Rabielek A medve	A korrigán	Ocskay brig- adéros	A modell	A postás fu

Schenk Lipót dr.
A neml viszonyokra gyako-
rult befolyás. A híros bécsi
egyetemi tanár a születendő
gyermeknek nemének önkényes
meghatározásáraól szóló elmé-
letét írta meg ebben a könyv-
ben, melynek megjelenése nagy
forrongást idézett elő a vilá-
gsajtóban. Az általános érdeklé-
sű könyv ára 4 kor. Az öszere-
zőnek beküldése esetén hi-
menyire küldték meg. Megren-
delhető Lampel Róbert (Wodi-
aner F. és Fia) cs. és kir. ud-
vari könyvkereskedésben Bu-
dapest, Andrássy-ut 21. sz.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatalai mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket... minden szó egyszeri beiktatása...

KERESLET

Nyomdai irodába... gyakovok azonnal felvételik...

Kereskedelmi... végzettségű, fiatal, gyors és...

Takarítónő... keresetük nagyobb lakásokhoz...

Magányos... 42 éves, német, angol, francia...

Goldberger A. V. hirdetési iroda... V. ker., Váci-utca 9. szám.

Szakkepze... csapost keres Magyarországra...

Elegans megjelenésű... fiatal, szép, kitűnő modorú...

Fehérvarrón. Kétnő fehérvarróni munkát...

Művelt és ügyes... gépről, a ki a kereskedelmi...

Intelligens hölgy... 40-50 korosa, óvadéki, penztartós...

40 centiméter... nagy, nagyobbat méretű hölgy...

KINÁLAT. Zongora... otkatást adó, kezdőknek 30...

Gazdasszónak... alkalmas egy házhoz, kertnek, k...

Vasársozoktat. Vasársozoktat... vasársozoktat, vasársozoktat...

Világos pince... helyiség, műveltség, nagyon...

Szülő-ültesítés... alkalmas 6 kioldó, szép felvétel...

Csinos utca... hirdetés, különbejáratú és...

Manicure. Mme. Charlotin... masszázst és válfenállítást...

Kereskedelmi... alkalmas jelenleg érettség...

Hövid zongora... bécsi gyártmányú, kitűnő hang...

Családott... fiatal ember keres egy vilg...

Szép szöke!... Kézenláb, nagyon szép, nagy...

Olyan hölgy... ismerkedni keresem, ki nem...

Családott... fiatal ember keres egy vilg...

Szép szöke!... Kézenláb, nagyon szép, nagy...

Olyan hölgy... ismerkedni keresem, ki nem...

Családott... fiatal ember keres egy vilg...

Szép szöke!... Kézenláb, nagyon szép, nagy...

Olyan hölgy... ismerkedni keresem, ki nem...

Családott... fiatal ember keres egy vilg...

Szép szöke!... Kézenláb, nagyon szép, nagy...

Olyan hölgy... ismerkedni keresem, ki nem...

Családott... fiatal ember keres egy vilg...

Szép szöke!... Kézenláb, nagyon szép, nagy...

Olyan hölgy... ismerkedni keresem, ki nem...

Családott... fiatal ember keres egy vilg...

Szép szöke!... Kézenláb, nagyon szép, nagy...

Hévívduszar-

tisztítógép, nagy, kézi, méter...

Házi-tanítónak... instruktorok ajánlják egy...

Használt... főrühökát legmagasabb árban...

Jósnő... Jakik József-körút 17. főmele...

Egy... vidéki, 16 fogalmy pékség, 2...

Kitűnő szerkezetű... valódi angol bicikli, olcsón...

Bérlés... 1500 (1200 Ft) beldas bírtok...

Kitűnő szabónő... alánközik házakhoz és házon...

Elegans... butorozott, 2 ablakos külbefe...

Kitűnő háziokost... kapható méretek árban egy...

Csinosan... butorozott különbejáratú hóna...

Ház örökény. Egészen jóannan épült 500 (300)...

A ki beegedti... cimbalom, harmonika, mechanika...

Zongora... rövid, keresztúros, kezdés...

Szépen butorozott... hónapos szoba, egy új res...

Angol és francia... tárgyasztal, órákat és lecke...

Intelligens izr... családny egy csinos butoroz...

Rövid zongora... málnában új, kiváló minőség...

Cserfa dopák... 120 cent. hezsu, futányos...

Zongora... fekete, keresztúros, kezdés...

Mignon-zongora... fekete, keresztúros, nagy kezd...

Megjelentek

Zöld Marcinak a honvéd f... elvezető, két példányos, két...

Használt... főrühökát legmagasabb árban...

Jósnő... Jakik József-körút 17. főmele...

Egy... vidéki, 16 fogalmy pékség, 2...

Kitűnő szerkezetű... valódi angol bicikli, olcsón...

Bérlés... 1500 (1200 Ft) beldas bírtok...

Kitűnő szabónő... alánközik házakhoz és házon...

Elegans... butorozott, 2 ablakos külbefe...

Kitűnő háziokost... kapható méretek árban egy...

Csinosan... butorozott különbejáratú hóna...

Ház örökény. Egészen jóannan épült 500 (300)...

A ki beegedti... cimbalom, harmonika, mechanika...

Zongora... rövid, keresztúros, kezdés...

Szépen butorozott... hónapos szoba, egy új res...

Angol és francia... tárgyasztal, órákat és lecke...

Intelligens izr... családny egy csinos butoroz...

Rövid zongora... málnában új, kiváló minőség...

Cserfa dopák... 120 cent. hezsu, futányos...

Zongora... fekete, keresztúros, kezdés...

Mignon-zongora... fekete, keresztúros, nagy kezd...

SALAMON ÖDÖN:

VÖRÖS

ES

FEKETE

(Montecarlot tanulmányok)

című könyvének II-ik kiadása még kapható.

(Az első kiadás néhány nap alatt fogyott el.)

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

Ára 2 korona 50 fillér.

Képes levelezőlapok

legkedveltebb budapesti színésznők

brom-évelit kivittelt arcképezt díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dbot tartalmaz, ára bérmentes ajánlati küldéssel

1 frt 80 kr. (3 K. 60 fill.)

Az őszig beküldése után küldi a

„Budapesti Napló” kiadóhivatala

József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 40 helyett 52 kapt. kap.

B. Alsözehy Irma

Arany Margit, Barty Gábi, Deli Emma, Dory Margit, Kecery Iren, Komarom Marika, Kury Klara, Mészárosy Adenne, Priele Kornelia, Szilágyi B. Hona, Vidler Pálné.

Gyomercsibaján

vagy pántlikasztában szonokelt r nd jék meg a Schneider-féle pántnyitokos ákat, melyek f adasom nélkül 6 perccel a tisztos kigyógyítanak.

Doboza 5 korona. Utánvetel küldi Schneider József gyógyszerész Rósián 105.

Olcsó operák

zongorára 2 kére.

Auber, Partit néma... 1.80

Beethoven, Fidelio... 1.80

Bellini, Norma... 1.80

Donizetti, Lucia... 1.80

Halévy, Zene... 1.80

Haydn, Teremtés... 1.80

Lehár, Zsuzsanna... 1.80

Lorenz, Csalás... 1.80

Mozart, Don Juan... 1.80

Verdi, Rigoletto... 1.80

Wagner, Trisztán... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Wolfer, Vilmos vadász... 1.80

Köznevelő-ostály.

Őszi mecsikoff... 4 frt

Téli kabát... 4 frt

Felöltés... 4 frt

Ferenc József-kabát... 3 frt

(Gehrock)... 3 frt

Téli nadrág... 4 frt

Kristófer 2. I-ső emelet.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak védnöksége alatt álló Humei nyilvános rakat részvénytársaság

Fiúmban foglalkozik a Fiúmban vasuton érkező és onnan hajóval továbbítandó, valamint a Fiúmba hajóval érkező és onnan vasuton érkező és a helyi áruk átvételével, megőrzésével, gondozásával, csomagolásával, átadásával s egyéb keze

léssel, nemkülömben az átvétel áruk tükzár elleni biztosításával.

A részvénytársaság gazona elvontatóna a kül

földre rendelt vagy imp

portált gabonamennyeg

mindennemű kezelést (h. m. elevást, keverést, egalizálást, rostálást, trier

özést és osztályozást) el

vállalja, ugyancsak vé

gelteti a gabonának szá

llapotban vagy ömleszt

gájába rakását is.

A részvénytársaság a

magy. kir. miniszterium

átal jóváhagyott üzlet

szabályzat és díjtellel ki

vantra díjazatlan rend

kezelésre bocsátja.

Budapest, 1901. febr. hó

Az igazgatóság.

Nincs ember

ki a

KHINAI

események iránt nem

erdeklenek! Egész

Khinat s annak nepet

ismertető gyönyörű

könyv jelent meg a

napokban Cholnoky

Jenotól

Sarkányok országa

cim alatt 200 érdeke

képpel.

Kapható Kóvács Béla

könyvkiadóhivatalán

Kéves gond!

!Kéves

aggodalom!

nyugtalanítja az embert,

ha a

Budapesti Naplóra

előfizet, mert

nagy megnyugvást

szerez az a tudat, hogy

2000 koronára

van biztosítva baleset

ellen

ingyen biztosítja

baleset ellen

halál esetén 2000

korona erejéig,

rokkantság esetén

2000 kor. erejéig. A

biztosítás egész

költségét a Buda

pesti Napló kiadó

hivatala fedezi.

Mindenki annyi

időre van ingyen

biztosítva, amennyi

időre előfizet. A

biztosítást a man

heimi biztosítótárs

sági vezérk pise

rsége végzi. Min

den előfizet, régi

és új egyaránt, egy

mint a következő

jogerővel bizto

sítási kötvényt

kap:

Mannheimi biztosítótárs

ság Mannheimban.

Magyarországi vezérk

pise rsége Budapest

u. VI. Kem

ner-utca 10.

Alapítók: Nyolc millió

márka. Ered befezet:

Két millió marka. Tart